

ULKOSUOMALAI SPARLAMENTTI

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET – FINNISH EXPATRIATE PARLIAMENT

RESOLUTIONER ANTAGNA VID UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS TIONDE SESSION 12.-13.6.2021

I UTSKOTTET FÖR POLITISKA OCH OFFICIELLA ÄRENDEN

1. Underlätta brevröstning på lika villkor och leverera valhandlingarna per e-post

Brevröstningen togs i bruk år 2019, vilket avsevärt förbättrade utlandsfinländarnas möjligheter att rösta. Röstberättigade som permanent bor utomlands eller vistas utomlands under valet kan nu rösta brevledes i allmänna val, istället för att på traditionellt sätt besöka någon av platserna där förhandsröstning förrättas.

Valdeltagandet uttryckt i procent bland finländare som bor på olika håll i världen uppgick år 2019 till 12,6 %, vid de första riksdagsvalen med brevröstning. Utlandsfinländarnas valdeltagande steg rekordartat med 2,5 procentenheter. På motsvarande sätt ökade valdeltagandet i Finland med 2 procentenheter. Bland samtliga röstberättigade som bor utomlands, dvs. 254 574 personer, röstade 41 127 personer i riksdagsvalen. Bland valdeltagarna förhandsröstade sammanlagt 40 914 personer i 86 länder på 219 platser som bokats av utrikesministeriet för förhandsröstning vid beskickningar och på andra platser, medan 213 personer avgav sin röst ombord på fartyg. Vid förhandsröstningen inkom nu cirka 5 600 fler röster från olika håll i världen jämfört med förra riksdagsvalet. Utomlands brevröstade 6 166 finländare. Denna siffra omfattar även personer som bor i Finland, men som röstade brevledes på olika håll i världen. Således avgavs sammanlagt 47 293 röster från utlandet. Tjänsten för att beställa materialet för brevröstning öppnades tre månader före valet. En vecka före valet hade cirka 12 000 brev med material för brevröstningen beställts från olika håll i världen. Här behöver det fortfarande utredas varför nästan hälften av handlingarna för brevröstning inte användes.

Mot bakgrund av statistiken är det uppenbart att man i ännu högre grad skulle behöva sprida information om möjligheten till brevröstning för att valdeltagandet bland utlandsfinländare ska öka. I förfarandet för brevröstning är tidtabellen stram från den tidpunkt då materialet beställs och fram tills dess att rösten kommer fram, vilket även inkluderar den tid som behövs för postgången. Till exempel i Sverige har valmyndigheterna konstaterat att de mest allmänna orsakerna till att röster förkastats är att brevet har kommit fram alltför tidigt eller alltför sent, eller att rösten har postats i fel omslag. Det handlar alltså om oavsiktliga misstag och brist på information. Det bör reserveras så mycket tid som möjligt för brevröstning. Eftersom det kan vara svårt för en del av dem som röstar brevledes att själva reda ut returadressen, är det oerhört viktigt att anvisningarna innehåller tydliga uppgifter om vilka instanser som ska kontaktas då man utreder vilken centralvalnämnd som är ansvarig och vilken kommun som i rösträttsregistret

har fastställts som väljarens hemkommun, den kommun där väljaren har rösträtt, eller den kommun där väljaren är folkbokförd i Finland.

Röstberättigade som vill brevrösta beställer handlingarna för brevröstning till sin vistelseort i utlandet, röstar efter att hen mottagit handlingarna, och returnerar sin röst i ytterkuvertet till centralvalnämnden i sin egen kommun i Finland. Brevröstning är ändå till största delen beroende av väljarens egen aktivitet och tekniska kunskaper, eftersom handlingarna för brevröstning ska beställas separat inför varje val.

En person som brevröstar ska skicka sin röst enligt anvisningarna i ett kuvert till centralvalnämnden *i den kommun där vederbörande har rösträtt* (enligt vad som antecknats i rösträttsregistret som kommun där den berörda personen har rösträtt). Väljaren ska själv ta reda på vilken kommun det är fråga om. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata upprätthåller befolkningsregistret i Finland. Om myndigheten har aktuell information om väljarens adressuppgifter i utlandet, har väljaren fått ett meddelande om rösträtt per post, kanske rentav i god tid. Meddelandet innehåller *postadressen till centralvalnämnden* i den egna kommunen där den berörda personen har rösträtt. Denna postadress kan väljaren placera i returkuvertets fönster så att den syns där, eller så kan adressen kopieras på returkuvertet. Som väljare får man alltid rösta, även om man inte har fått något meddelande om rösträtt. Om väljaren inte har fått något meddelande om rösträtt, kan vederbörande ta reda på sin egen kommun till exempel på justitieministeriets telefontjänst eller hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. På webbplatsen vaalit.fi, som uppdateras av justitieministeriet, finns [adresserna till centralvalnämnderna i olika kommuner i Finland](#), inklusive e-postadresser och telefonnummer till myndigheterna.

Brevröstning kunde underlättas exempelvis så att handlingarna för brevröstning skulle skickas automatiskt till utlandsfinländare. Emellertid bör det noteras att endast 70 % av de röstberättigade finländska medborgarna utomlands har en adress som noterats i Finlands befolkningsdatasystem, vilket innebär att ett meddelande om rösträtt kan skickas enbart till dessa personer. Med andra ord har 30 % av utlandsfinländarna inte meddelat sina adressuppgifter till Befolkningsdatasystemet. Om man har angivit rätt adress i Finland, är det enklare för myndigheterna att skicka iväg meddelandet om rösträtt ungefär en månad före valet. Meddelandet om rösträtt anländer vanligtvis alltför sent, om det sänds utomlands. Man kan rösta även om man inte har något kort med meddelande om rösträtt. Men å andra sidan innehåller kortet adressen till väljarens egen centralvalnämnd. Väljaren kan skicka sin brevröst till denna adress om väljaren vill rösta brevledes hemifrån istället för att besöka ett officiellt röstningsställe.

I samband med att väljaren beställer material kan myndigheterna framföra anmärkningar om att vederbörande inte har angett sin adress. I förfarandet för att beställa handlingar för brevröstning kunde man överväga en möjlighet där den röstberättigade skulle förpliktas att ange sitt namn och sin adress utomlands 3 månader i förväg. På detta sätt kunde man använda meddelandet om rösträtt och få uppgifter om rätt returadress. Möjligheten att få meddelandet om rösträtt kan bli ett incitament för väljaren att uppdatera sina uppgifter. Detta gör det lättare för medborgarna och myndigheterna att hantera andra typer av medborgartjänster, så som ansökningar om pass eller ID-kort.

En annan möjlighet vore att man i befolkningsregisteruppgifterna noterar väljarens önskan att rösta brevledes, vilket skulle innebära att handlingarna för brevröstning i samband med

varje val automatiskt skulle skickas till alla röstberättigade som har meddelat att de önskar att rösta brevlades.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar myndigheterna i Finland att fortsätta informera om möjligheten till brevröstning samt att göra det lättare för utlandsfinländare att utnyttja möjligheten till brevröstning, genom att bland annat undersöka möjligheten att på mottagarens begäran sända valmaterialet för brevröstning till den e-postadress som mottagaren angett. Alla förslag till lösningar som bidrar till att öka valsäkerheten ska undersökas och främjas, så som att öka tydligheten i valförfarandet och dess tidtabeller.

2. Valhandlingar i samband med förhandsröstning per brev ska kunna sändas per e-post

Den mest betydande ändringen av vallagen under de senaste 110 åren av Finlands historia skedde år 2017, då rätten till brevröstning godkändes i vallagen. Denna rätt tillämpades för första gången i riksdagsvalen våren 2019 och i valen av ledamöter till Europaparlamentet. Det förekom problem med brevröstningen, främst med postgången i olika länder. En hel del av väljarna fick inte röstningsmaterialet i tid, och många fick det inte överhuvudtaget, även om de hade beställt materialet i tid.

Nedan finns några exempel på de meddelanden som vi fått från olika länder i Sydeuropa:

1. Men problemet är postgången, som i de flesta länder inte fungerar som den ska, inte ens i Finland. Materialet kom aldrig fram.
2. Vi beställde de underlag som behövs för EU-valet för flera månader sedan. Vi har fortfarande inte sett till dem.
3. Inför förra valet i Finland kom materialet i sista stund, även om jag även då hade beställt det långt i förväg!!! Jag var tvungen att skicka röstsedel som expressförsändelse till Finland och postavgiften för min röst var 42 €. Materialet inför EU-valet fick jag aldrig.

Myndigheterna i Finland skulle kunna skicka valmaterialet per e-post till dem som önskar få materialet i den formen. Valsedel kunde väljaren skriva ut i svart och vitt och därefter lägga in den i ett vanligt kuvert. På det förslutna kuvertet skulle väljaren skriva den text som krävs. Samma sak gäller för kuvertet i vilket väljaren ska sända iväg sin röst. På detta sätt kunde den finska staten också spara portokostnader.

Kombinerad med resolution 3

3. Utlandsfinländares (med finskt medborgarskap) möjlighet att på ett enkelt sätt rösta i nationella val i Finland

För utlandsfinländska personer med finländskt medborgarskap vore det nödvändigt att utlandsfinländarparlamentet starkt tar ställning för att det bör skapas ytterligare förutsättningar för utlandsfinländare att rösta i nationella val. Många finländska

medborgare bor på olika håll i världen (cirka 300 000) och man bör fästa större uppmärksamhet vid att de kan genomföra sina medborgerliga rättigheter.

Det finns drygt 254 000 utlandsfinländska röstberättigade, varav 109 000 i Sverige. År 2015 uppgick siffran till 242 096 röstberättigade, vilket utgjorde cirka 5,4 % av alla röstberättigade. Detta innebär att den berörda gruppen är lika stor som de finländska röstberättigade som talar svenska som modersmål. Till storleken motsvarar denna grupp Mellersta Finlands valkrets, där det finns 10 riksdagsledamöter. Men det finns ännu fler utlandsfinländare som uppfattar sin etniska identitet som finländsk, åtminstone 1,6 miljoner. Enbart i Spanien finns det cirka 30 000 finländare under vintersäsongen. Exempelvis sverigefinnarna är en grupp som fortfarande växer och i Sverige bor över 719 000 personer som har sina rötter i Finland. Deras andel av befolkningen utgjorde 7,2 %. Under en period på 4 år har denna grupp vuxit med 7 000 personer, samtidigt som andelen sverigefinnar i första generationen minskade med över 10 000 personer (enligt en undersökning som Sisuradio i Sverige beställde år 2017 av Statistikmyndigheten SCB).

Många finländare som bor på olika håll i världen har begränsade möjligheter, både i fråga om tid och plats, att rösta från utlandet i finländska nationella val. Detta gäller trots att brevröstning på senare tid blivit möjlig.

Rätten att rösta i nationella val och kommunalval och folkomröstningar är en grundläggande rättighet för finländska medborgare. Enligt 14 § 4 mom. i Finlands grundlag ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. I och med att rätten till brevröstning lades till i vallagen fick utlandsfinländarna en jämlik ställning då det gäller omröstningar. Personer som är bosatta utomlands kan anses ha en annorlunda ställning jämfört med röstberättigade som bor i sitt hemland, också jämfört med röstberättigade som bor nära röstningsstället, även om de bor utomlands. Möjligheten till brevröstning påverkar därför de grundläggande rättigheterna genom att personer som bor eller vistas utomlands får sina grundlagsenliga rättigheter tillgodosedda. I 14 § i Finlands grundlag finns stadganden om hur rösträtten och rätten till inflytande garanteras i verkligheten, och i 6 § fastställs hur jämlikhet säkerställs jämfört med röstberättigade som bor i Finland.

Det är hög tid att påverka de politiska partierna så att det skapas fler praktiska förutsättningar för att rösta. Exempelvis i Estland är det möjligt att rösta på internet. Precis som Estland är även Finland ett land där vi är stolta över vår IT-kunskap och över vad vi uppnått inom IT-området på nationellt plan. Det är dags att utreda möjligheterna att också rösta på internet. Därigenom kan man utforska möjligheterna till och rentav skapa förutsättningar för att utlandsfinländare ska kunna utnyttja stark elektronisk autentisering utan att använda exempelvis bankkoder.

Det är svårt att få verktyg för stark elektronisk autentisering, då detta i stor utsträckning får avgöras av kommersiella institutioner i Finland (bankernas bankkoder och telefonbolagens mobilcertifikat). Det här återspeglas i utlandsfinländarnas låga andel bland dem som beställer ett digitalt meddelande om rösträtt. Ett digitalt meddelande om rösträtt gynnar dem som brevröstar, eftersom de får meddelandet omedelbart efter att det skickats. Det sänds till inkorgen på [webbplatsen Suomi.fi](http://webbplatsen.Suomi.fi), vilket innebär att ingen tid har gått förlorad vid försändelsen av meddelandet. I riksdagsvalen 2019 kunde man för första gången få meddelandet om rösträtt i digital form istället för att få det tillsänt per post på papper. För detta ändamål måste man ta i bruk tjänsten Suomi.fi. Detta går enbart om den berörda personen har möjlighet till stark elektronisk autentisering. Myndigheten för digitalisering

och befolkningsdata sänder ett meddelande om rösträtt och om den egna valkretsen till röstberättigade vars adress finns i befolkningsdatasystemet. Ju fler medborgare som tar i bruk meddelanden via tjänsten Suomi.fi, desto mer sparar man tid på grund av den långsamma postgången.

På detta sätt kunde elektroniska valhandlingar rentav bifogas som en bilaga till meddelandet om rösträtt, då det skickas till berörda utlandsfinländare.

Brevröstning har man nu lyckats driva igenom, vilket samtidigt i princip handlar om att vi fått rätt att rösta på distans. Internetröstning tar mer tid att genomdriva och handlar om röstningsmetoden. Exempelvis i Estland har man tagit i bruk inte bara brevröstning, utan även internetröstning sedan år 2005. I detta föregångarland för elektroniska omröstningar har det förekommit kritik om integritetsfrågor, men å andra sidan har man också redan provat på att avge röster per mobiltelefon i parlamentsvalen.

Sipiläs regering fastställde i sin strategisession den 24 oktober 2016 att vi i Finland ska ta i bruk internetröstning i samtliga allmänna val och folkomröstningar. Inför år 2017 tillsatte utrikesministeriet en parlamentarisk beredningsgrupp för att ta fram en förutredning om ärendet. Ministeriets arbetsgrupp för elektronisk omröstning hade en parlamentarisk styrgrupp. Arbetsgruppens slutrapport överlämnades till justitieministern den 19 december 2017. <https://vaalit.fi/sv/elektronisk-rostning> Riskerna med ibruktagande av internetröstning, så som ett vacklande förtroende, ansågs vara större än fördelarna. I en enkät av Kommunförbundet på hösten 2020 understödde emellertid 46 % av de tillfrågade tanken att internetröstning ska möjliggöras i kommunalvalen. Inom den kommunala sektorn var det i synnerhet unga i åldrarna 30–39 år som önskade sig internetröstning (63 %). Mot bakgrund av olika internationella jämförelser menade arbetsgruppen för internetröstning på justitieministeriet att de inte trodde på att internetröstning skulle förbättra valdeltagandet. De som enligt arbetsgruppen skulle dra mest nytta av internetröstning är utlandsfinländare och andra som har lång väg till röstningsstället.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar myndigheterna i Finland att skapa ytterligare förutsättningar för röstning, exempelvis genom att främja internetröstning och röstning med fullmakt (röstning via proxy), och att skapa möjligheter till stark autentisering för individer, samt att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda dessa frågor.

4. Låt utlandsfinländarna själva välja valkrets i riksdagsvalen

I riksdagsval och presidentval innehar varje finländsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år rösträtt, oavsett bosättningsort. Man kan inte förlora sin rösträtt på annat sätt än genom att ge upp sitt finländska medborgarskap. Rösträtten som baseras på finskt medborgarskap gäller på lika villkor. Då val för Europaparlamentet förrättas i Finland, innehar varje finländsk medborgare som senast på valdagen fyller 18 år rösträtt, oavsett bosättningsort (och under vissa villkor har även medborgare i andra medlemsstater i EU rösträtt här). I kommunalvalen har kommuninvånare som senast på valdagen fyller 18 år rösträtt. Man förlorar sin rätt att rösta i kommunalval om man flyttar utomlands permanent. Rösträtten definieras enligt den tidpunkt då den registreras i rösträttsregistret:

Vid varje enskilt val upprättar Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 46. dagen före valdagen ett adb-baserat register (ett rösträttsregister) över de röstberättigade. I registret införs om varje röstberättigad de uppgifter (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe) som finns i befolkningsdatasystemet den 51. dagen före valdagen. (Källa: <https://vaalit.fi/sv/rostratt>)

I rösträttsregistret definieras med andra ord i vilken kommun en medborgare har rösträtt (och för personer som bor i Finland vilket röstningsställe man ska gå till på den egentliga valdagen). Man kan rösta efter att kandidatnumren för dem som ställer upp i valen har bekräftats. Som röstberättigad ska man själv ta reda på numret på den kandidat som man vill rösta på. Kandidatnumren bekräftas cirka en månad före valdagen. Uppgifterna om kandidaterna finns till påseende till exempel på webbplatsen vaalit.fi. I riksdagsvalen har Finland delats upp i 13 valkretsar.

Problemet är att kommunen där man har rösträtt definieras enligt den kommun där man senast hade sin hemvist i Finland, dvs. den permanenta bosättningsorten där man var registrerad. Om man inte har haft en sådan permanent bosättningsort i Finland, definieras folkbokföringskommunen enligt mammans, pappans, makens eller makans hemkommun. Och om denna folkbokföringskommun inte längre tillhör Finlands territorium, fastställs Helsingfors som folkbokföringskommun. Därigenom utgör befolkningsdatasystemet grunden för vår rösträtt.

Således är många utlandsfinländare tvungna att rösta på kandidater från en sådan valkrets där berörda utlandsfinländare har bott för länge sedan och kanske bara under en kort tid, även om deras anknytning till Finland numera finns på annat håll. Exempelvis en person som flyttade från Finland till USA år 1980, dvs. för 41 år sedan, bodde i Imatra endast under gymnasietiden, och berättar så här:

"Vi bodde i Imatra endast på grund av att min pappa just då hade sin arbetsplats där, och även mina föräldrar flyttade bort därifrån redan för 22 år sedan. Numera bor alla mina viktigaste och närmaste släktingar i Helsingfors, och jag har också en egen lägenhet där. Därför anser jag att Helsingfors är min hemort i Finland, och jag skulle vilja rösta på kandidaterna i valkretsen där."

I ett annat fall flyttade en person till utlandet år 1992 från Varkaus, som just då var vederbörandes hemstad, och detta är fortfarande den berörda personens valkrets i Finland år 2021. Emellertid har personen ifråga inte längre "någon som helst anknytning" till staden Varkaus, eftersom vederbörande i årtal har utträttat alla sina ärenden i Leppävirta och även har sin fritidsbostad där. I Finland vill personen ifråga hellre uppfattas som "en person från Leppävirta med permanent bosättningsort i utlandet" än "en person från Varkaus". Situationen kan också vara omvänd: en person kan ha en bättre uppfattning om partier, deras program och kandidater i ett område där hen växte upp, eller på den ort där sommarstället finns, vilket motiverar personen ifråga att rösta just där. Andra generationens finländare som föddes utomlands kan helt sakna kontakten till kommunen där de har rösträtt.

I riksdagsvalen år 2019 fanns det 4 255 000 röstberättigade, varav nästan 255 000 var utlandsfinländare. Valdeltagandet i Finland uppgick till 72 %, men endast 12,6 % bland utlandsfinländarna (källa: vaalit.fi). Även om utlandsfinländarnas valdeltagande ökade i valet förra våren, garanterat tack vare den nya möjligheten att brevrösta, är siffran fortfarande långt ifrån siffran i många andra länder, där valdeltagandet ligger kring 30 %

bland medborgare utanför det berörda landets gränser. Utan tvekan kommer valdeltagandet att öka ytterligare i nästa val, men det finns andra metoder för att höja utlandsfinländarnas motivation att rösta. Utlandsfinländares rösträtt kommer inte att tillgodoses om de inte – liksom alla andra finländare – får rösta på kandidater i den stad/valkrets till vilken de har den starkaste anknytningen. Möjligheten att rösta i en valkrets som man känner att man tillhör kunde höja valdeltagandet bland utlandsfinländare i riksdagsvalen.

Vid en jämförelse av skälen till varför vissa utlandsfinländare låter bli att rösta och varför vissa personer som bor i Finland låter bli att rösta kom utlandsfinländarnas *egen uppfattning* om att de inte vet någonting om den politiska situationen i Finland på andra plats (18,7 %). Däremot fanns det ingen tydlig skillnad mellan utlandsfinländare och personer som bor i Finland avseende intresset för finländska val eller finländsk politik. Bland personer som har bott utomlands till exempel 6–10 år är sannolikheten att rösta dessutom tre gånger så stor som bland dem som har bott utomlands i mindre än 5 år. Endast 3,1 % är inte intresserade av valen i Finland, och bara 3 % ansåg (år 2014) att politik är ointressant och att det inte spelar någon roll om man röstar, medan motsvarande siffra bland personer som bor i Finland var 12,4 % år 2011. ”Det var inte lika centralt för utlandsfinländare som för finländare som bor i Finland att de egentliga skälen hade koppling till motivation och nonchalans.” (utlandsfinländarna 2014 och enkäten om riksdagsvalen 2011, tabell av Peltoniemi 2015:218). Utlandsfinländarna är alltså motiverade att rösta, men de känner inte till läget så väl.

Det är också oroväckande att det verkar som om informationen om partier, kandidater och valprogram är bristfällig. Partierna borde bry sig om de väljare som bor på olika håll i världen och dryfta över vilka frågor som är särskilt viktiga för dessa väljare. Det är viktigt att få relevant information av partier och i synnerhet av deras kandidater, eftersom man i Finland röstar på bägge två. Hurudana är deras valprogram?

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland inför rätten för finländska röstberättigade medborgare som bor på olika håll i världen att byta valkrets till en sådan som man känner större samhörighet med och som man av motiverade skäl har den starkaste anknytningen till.

5. Hur valkretsen bestäms för utlandsfinländare

Enligt nuvarande lagstiftning fastställs utlandsfinländarnas valkrets enligt den senaste permanenta adressen i Finland.

Detta innebär att många utlandsfinländare är tvungna att rösta på kandidater från en sådan valkrets där berörda utlandsfinländare har bott för länge sedan och kanske bara under en kort tid, även om deras anknytning till Finland numera finns på annat håll.

Detta gäller även för mig personligen. Jag flyttade från Finland till USA år 1980, dvs. för 41 år sedan efter att ha bott i Imatra endast under gymnasietiden. Vi bodde i Imatra endast på grund av att min pappa just då hade sin arbetsplats där, och även mina föräldrar

flyttade bort därifrån redan för 22 år sedan. Numera bor alla mina viktigaste och närmaste släktingar i Helsingfors, och jag har också en egen lägenhet där. Därför anser jag att Helsingfors är min hemort i Finland, och jag skulle vilja rösta på kandidaterna i valkretsen där.” (Outi Papamarcos)

Utlandsfinländares rösträtt kommer inte att tillgodoses som de inte – liksom alla andra finländare – får rösta på kandidater i den stad/valkrets till vilken de har den starkaste anknytningen.

Kombinerad med resolution 4.

6. Utlandsfinländare (med finskt medborgarskap) bör ha en egen valkrets

Det dåliga valdeltagandet är politiskt sett ett allvarligt problem. Då antalet väljare är litet, blir valresultatet inte nödvändigtvis representativt. Utlandsfinländarnas valdeltagande har stannat kvar på en nivå på cirka 8–12 procent. I riksdagsvalet under åren 1995–2015 röstade i genomsnitt bara 8,4 % av utlandsfinländarna, medan motsvarande siffra bland finländare som bor i Finland var 69,2 % (Peltoniemi 2015:213, 2016:145). Med andra ord lät över 90 % av utlandsfinländarna bli att rösta, medan cirka en tredjedel lät bli att rösta i Finland.

Representationen blir dessutom sämre på grund av valsystemet, där utlandsfinländarnas röster splittras upp på olika valdistrikt. Med tanke på jämlikheten finns det fortfarande arbete kvar att göra, eftersom detta innebär att utlandsfinländarna i praktiken inte har någon politisk representation i Finland. I andra länder har detta problem lösts genom att medborgare som bor utanför det berörda landets gränser har egna valkretsar, eller genom att rösterna från dem som bor i utlandet har en viss kvot i en valkrets, säger Johanna Peltoniemi, som är forskare på postdoktorsnivå vid Helsingfors universitet.

En egen valkrets kunde ge utlandsfinländarna direkt representativitet i finländska riksdagsgrupper, och en betydligt bättre position för att främja utlandsfinländska frågor. Det är också mycket sannolikt att detta (tillsammans med fler olika möjligheter att rösta) betydligt skulle öka utlandsfinländarnas intresse för att delta i riksdagsvalen i Finland, och därigenom även skulle öka partiernas intresse att bedriva valkampanjer utanför Finlands gränser. Antalet röstberättigade som permanent bor utomlands uppgår till mer än 254 000. Detta motsvarar en valkrets som får cirka 10 riksdagsledamöter.

För att inte skapa oro bland väljarna i Finland och därigenom ge upphov till en orimlig situation, borde man bygga upp till exempel ett förfarande i olika faser, där ett fulltaligt numeriskt mandat i utlandsfinländarnas valkrets (i förhållande till antalet utlandsfinländare) skulle kräva att valdeltagandet når upp till exempelvis 75 % av det genomsnittliga valdeltagandet i valkretsarna i Finland. Ett valdeltagande på över 50 %, men under 75 % av valdeltagandet ute i världen, i förhållande till valdeltagandet i Finland, skulle ge ett mindre antal mandat, och så vidare.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att det tillsätts en arbetsgrupp som utreder om en egen valkrets skulle kunna förbättra utlandsfinländarnas politiska representation och om en egen valkrets kunde öka valdeltagandet samt partiernas intresse för utlandsfinländarna.

7. Förhandsröstningsställe i Benalmádena

Finländare som bor och vistas i Benalmádena vill rösta på sin egen bosättningsort. De utrymmen som ägs av *Benalmádenan Suomalaiset ry* skulle kunna användas som förhandsröstningsställe. Om finländarna kunde få ett förhandsröstningsställe i sin egen hemkommun Benalmádena, skulle detta öka valdeltagandet på Solkusten i Spanien. I nuläget är de tvungna att resa antingen till Fuengirola eller Torremolinos för att rösta.

Till finländare som bor utomlands kan man inte erbjuda förhandsröstningsställen i lika stor utsträckning som till medborgare som bor i Finland. I riksdagsvalet under våren 2019 såg utrikesministeriet till att det fanns 219 förhandsröstningsställen i 86 länder. I Spanien fanns det 10 förhandsröstningsställen, där sammanlagt 7 214 personer avgav sina röster. Röstningsstället i Torre Vieja (med 1 420 väljare) var det näst mest besökta efter Fuengirola (med 3 650 väljare). Vid valet av republikens president år 2018 röstade 10 351 finländare vid röstningsställena i Spanien, med Torre Vieja (med 1 418 väljare) på andra plats genast efter det mest besökta stället Fuengirola (med 4 382 väljare).

Utrikesministeriet, som organiserar röstningsställena i utlandet, gör en bedömning av förhandsröstningsställets ändamålsenlighet och möjligheter samt vallokals läge, och beaktar därvid valaktiviteten i föregående val samt den lokala beskickningens synpunkter. Genom rätten till brevröstning (som tillämpats sedan år 2019) har utlandsfinländare och personer som under valen vistas utomlands fått en alternativ modell utöver nätverket av beskickningar. På detta sätt kan man delvis undanröja orimliga hinder för att utlandsfinländare ska få utöva sin rösträtt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet tar hänsyn till att olika metoder som främjar möjligheterna att rösta mobiliserar medborgare att delta i val, och att finländarna som bor i Benalmádena önskar att ett förhandsröstningsställe skulle kunna tillåtas i den berörda kommunen.

II UTSKOTTET FÖR MEDBORGARSKAPSÄRENDEN

8. Priset på pass då det söks utanför Finland

I passlagen (5 kap. 34 §) har det fastställts följande: *För pass uttas en avgift som överensstämmer med grunderna i lagen om grunderna för avgifter till staten ([150/1992](#)).* Priserna på pass som beviljats utomlands har fastställts i utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer. Förordningen gäller en viss tid och den aktuella förordningen ([650/2020](#)) gäller fram till den 31.12.2022.

Passets pris består av kostnader för tillverkning, identifiering och leverans av passet samt kostnader som myndigheten uppbär. Passets verkliga kostnader varierar från land till land och från världsdel till världsdel, men expeditionsavgiften för passet ska vara lika stor i alla verksamhetsställen för utrikesministeriet.

Pass beviljas av polisen och passets pris definieras i inrikesministeriets förordning om polisens avgiftsbelagda prestationer ([1117/2020](#)), som utfärdas för ett kalenderår i gången.

Finländska medborgare som vistas utomlands får sitt pass på en finländsk beskickning, dvs. Finlands ambassad, ett konsulat som leds av en utsänd offentlig tjänsteman, eller någon annan finländsk beskickning där en viss finländsk medborgare som tjänstgör på beskickningen har fått rätt av utrikesministeriet att bevilja pass. På honorärkonsulaten kan ett pass eller ID-kort beviljas i Sverige: Göteborg; Tyskland: Hamburg, Frankfurt am Main; Spanien: Barcelona, Malaga, Las Palmas, Palma de Mallorca, Pilar de la Horadada. Sökanden ska vara personligen närvarande då denne ansöker om pass. Ansökan kan inte lämnas in elektroniskt.

I Finland kan man ansöka om pass hos polisen. Det finns inga hinder i utlandet för att lämna in passansökan elektroniskt, dvs. att använda polisens webbtjänst, men här kan man inte garantera samma servicenivå som om man ansöker om pass inom Finlands gränser. Det är möjligt för sökanden att förnya passet elektroniskt om

- sökanden har möjlighet till elektronisk identifiering (finländska bankkoder, mobilcertifikat eller medborgarcertifikatet på ett ID-kort) och betalar expeditionsavgiften på polisens webbtjänst.
- sökandens föregående finländska pass är biometriskt och om det har förflutit högst 6 år sedan det beviljades, och om man i samband med detta har registrerat fingeravtrycksdata.
- sökanden kan bifoga ett digitalt passfoto till sin passansökan enligt polisens anvisningar för fotot. Utländska fotoateljéer kan inte ladda upp bilderna på servern.
- sökanden kan avhämta det färdiga passet från den R-kiosk i Finland som sökanden själv fastställt, eller ge en utsedd person fullmakt att avhämta passet istället.

Om man använder polisens webbtjänst från utlandet är det särskilt viktigt att notera att det kan krävas ett identifieringsbesök hos polisen för att kunna lämna in en elektronisk ansökan. **Finlands beskickningar i utlandet har inte de verktyg som behövs för att ta emot och komplettera elektroniska ansökningar. Därför måste ett eventuellt identifieringsbesök göras på en polisstation i Finland.**

Elektronisk passansökan är en helhet som förvaltas enbart av polisen. Finlands beskickningar i utlandet kan tills vidare inte hjälpa till med att komplettera eller korrigera bristfälliga ansökningar på annat sätt än att börja om och skapa en helt ny ansökan.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att man ska utreda grunderna för det höga priset om man ansöker om ett pass från utlandet och att priset ska göras mer rimligt. Vi hänvisar till förslaget till resolution nr 21 (Utlandsfinländare ska enklare kunna använda e-tjänster [stark autentisering]) och dess eventuella effekter för att sänka kostnaderna.

9. Att söka pass i Benelux (genomfört i september 2021)

Tidigare var det möjligt att söka och få ett pass från Finlands ambassad i Den Haag. Konsulattjänster och passärenden hanteras numera på Finlands ambassad i Bryssel. På ambassaden i Den Haag hanteras endast tillfälliga pass i brådskande fall, samt brådskande fall där bistånd behövs. Om man kunde få ansöka om pass bara en gång i månaden på Finlands ambassad i Den Haag, kunde situationen bli enklare i synnerhet för äldre finländska medborgare och familjer med barn.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finlands ambassad i Den Haag ska få tillbaka möjligheten att ansöka om pass.

10. Passportföljer på olika håll i Europa

För många utlandsfinländare som bor runt omkring i Europa är resorna för att ansöka om pass orimliga och leder till tidsmässiga och ekonomiska uppoffringar. För äldre personer är sådana resor rentav omöjliga.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att man inom Europa ska ta i bruk passportföljer (mobila enheter för utfärdande av pass) i syfte att göra resorna för att söka pass mer rimliga.

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar utrikesministeriet att utreda möjligheterna till att den ena av de två bärbara passportföljerna som finns i Spanien kunde användas gemensamt även av ambassaderna i andra länder i Sydeuropa, så att passportföljen cirkulerar mellan länderna t.ex. med ett halvt års mellanrum.

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar också utrikesministeriet att leverera ytterligare en passportfölj till länderna i Centraleuropa, så att den kan användas där. Dessutom uppmanas utrikesministeriet att utreda möjligheten till att honorärkonsuler eller andra finländare som bor i det berörda landet ska utbildas för att använda passportföljen, så att eventuell resursbrist på ambassaderna inte ska utgöra ett hinder för att passportföljen ska kunna användas i olika länder.

11. Regelbunden passportfölj i Nya Zeeland

En tidigare resolution har redan utarbetats om motsvarande ärende. Se resolution 9/2017.

I Nya Zeeland finns det ingen finländsk beskickning. Därför är alternativen för att förnya passet följande:

1. Att flyga iväg för att hämta passet i Canberra.
2. Att flyga iväg för att hämta passet i Finland.

Om man har ansökt om ett biometriskt pass i Finland, kan man därefter lämna in en ansökan via internet, men då måste man sända iväg en fullmakt till någon släkting eller

vän som bor i Finland. Sedan måste man komma överens med dem om hur passet ska avhämtas i Finland och därefter sändas vidare till Nya Zeeland.

En resa för att avhämta passet i Canberra är dyr, inklusive resor och logi, och under Covid 19-pandemin är en sådan resa nästintill omöjlig att genomföra. Många är på väg in i en svår situation då giltighetstiden för det gamla passet löper ut. Dessutom behövs nya pass för barnen i takt med att familjerna får tillökning.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utrikesministeriet ska leverera en mobil passportfölj till Auckland åtminstone en gång om året, så att finländare som bor i Nya Zeeland ska få en möjlighet att förnya sina pass utan orimliga merkostnader. Utlandsfinländarparlamentet hoppas att utrikesministeriet ska leverera passportföljen till Auckland redan under år 2021, eftersom många finländare som bor i Nya Zeeland har pass vars giltighetstid har löpt ut under Covid 19-pandemin, då det har varit omöjligt att förnya dem i tid på grund av reserestriktioner. Om det inte är möjligt att regelbundet få en passportfölj till Auckland, uppmanar utlandsfinländarparlamentet utrikesministeriet att utreda andra möjligheter, så att man får en möjlighet att ansöka om pass i Nya Zeeland på permanent basis.

12. Återinför tio års giltighet för pass

Resolutionerna från år 2010, 2012, 2015 och 2017 berör också detta ärende. Flera länder (t.ex. Nederländerna, Norge, Tyskland och USA) har pass med en giltighetstid på 10 år, medan finländska pass har en giltighetstid på bara 5 år. Ofta då man reser utanför Europa är passets verkliga giltighetstid endast 4 år. För finländare som bor i Storbritannien skapas extra arbete också eftersom uppehållstillståndet *settled status* ska uppdateras varje gång passet förnyas. I Finland ska praxisen med en giltighetstid på tio år för pass snabbt återinföras.

Den 28 maj 2018 avgav inrikesministeriet sitt senaste yttrande om detta ärende. Där konstaterar inrikesministeriet att skälen till att passet har en giltighetstid på högst fem år är kopplade till datasäkerhet för mikrochippen, säkerhet för passet, säkerställande av att ansiktsbilden av passets innehavare ska kunna identifieras, samt förhindrande av olika typer av missbruk.

Ju äldre bilden är, desto otillförlitligare är både den okulära och den maskinläsbara ansiktsigenkänningen. I synnerhet vid maskinläsbar ansiktsigenkänning är villkoret att ansiktsbilden på innehavaren av passet är aktuell. Maskinläsbar ansiktsigenkänning används bland annat på flygplatser i linjerna för automatisk passkontroll. Dessutom utnyttjas den biometri som lagrats i passet ständigt i högre grad i samband med gränskontroller, vilket innebär att vikten av högklassiga biometriska kännetecken framhävs. I synnerhet passinnehavarens ansiktsbild har avgörande betydelse, då man vid gränsövergångarna övergår till mer automatiska gränskontroller. I praktiken har man konstaterat att den jämförelse av ansikten som görs med finländska pass ligger på en hög nivå i internationella jämförelser, vilket har en direkt koppling till att det går smidigt att resa.

Datasäkerheten för passets mikrochipp ligger på en hög nivå. Datasäkerheten uppdateras regelbundet. Om passets användningstid förlängs och kunde vara exempelvis tio år istället för de nuvarande fem åren, skulle mikrochippets datasäkerhet kunna bli föråldrad innan chippet når slutet på sin livslängd. Ju längre giltighetstiden är, desto långsammare kommer nya passmodeller med mer avancerad datasäkerhet att ersätta de äldre modellerna.

Om datasäkerheten för själva passet kan garanteras, talar detta också för en giltighetstid på fem år, så som det är för närvarande. Då passets giltighetstid är kortare, kan man snabbare och bättre beakta utvecklingen av säkerhetstekniken samt ta i bruk nya tekniker och säkerhetsfaktorer. På detta sätt kan man förebygga eventuellt missbruk och exempelvis göra det svårare att förfalska passen.

Dessutom konstaterar polisavdelningen att den elektroniska ärendehantering hos polisen har utvecklats under det senaste decenniet, och därigenom kan även utlandsfinländare under vissa omständigheter och vissa villkor utnyttja den finländska polisens elektroniska ärendehantering för passärenden, oavsett bosättningsland.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar polisavdelningen vid inrikesministeriet att aktivt och i brådskande ordning fortsätta med utredningsarbetet så att finländska pass kan utfärdas för en tidsperiod på tio år, så som man gör i praktiken i de flesta övriga länder.

13. Lägg outnyttjade månader till det nya passet

Outnyttjade månader som ingår i det gamla passets giltighetstid och som man redan betalat för ska läggas till giltighetstiden för det nya passet. En motsvarande motion har behandlats vid utlandsfinländarparlamentets sessioner 2015 och 2017, och inrikesministeriet har avgett ett yttrande om detta (Begäran om yttrande VNK/716/09/2018), där det bland annat fastställs följande:

Passinnehavaren kan behöva förnya sitt pass när som helst under passets giltighetstid. Passet kan till exempel bli fullt av stämplor, det kan bli förstört, eller så kan det finnas sådana stämplor i passet som gör det omöjligt att resa till vissa andra länder, eller så kan det bli ändringar i passinnehavarens personuppgifter. Passets pris består av kostnader för tillverkning, identifiering och leverans av passet samt kostnader som myndigheten uppbär.

Passets giltighetstid har genom lagstiftning begränsats till högst fem år. Om passets giltighetstid skulle förlängas på det sätt som föreslås, då den för närvarande är högst fem år, så skulle passets giltighetstid vara högst fem år, högst fem och ett halvt år, eller vad som helst där emellan. Enligt en bedömning av Polisstyrelsen skulle detta försvaga passets användbarhet, eftersom myndigheter i utlandet inte nödvändigtvis blir medvetna om sådana förfaranden som valts ut för finländska pass, om dessa förfaranden skiljer sig från normal internationell praxis.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att passets giltighetstid ska förlängas i samband med förnyande av pass. Giltighetstiden ska förlängas med en tidsperiod motsvarande den tid som inte använts på det gamla passet. Myndigheterna kunde förordna att passets giltighet får förlängas med högst sex månader.

14. Beviljande av långtidsvisum till Finland

En person som vill komma på besök till Finland och vistas i landet under högst 90 dagar behöver i allmänhet ett visum. För längre vistelser ska man ansöka om uppehållstillstånd. En medborgare från ett viseringsfritt land kan vistas i Finland i 90 dagar utan visum eller uppehållstillstånd.

Ytterligare information om visum till Finland finns på [utrikesministeriets hemsidor](#)

Ytterligare information om uppehållstillstånd finns på [Migrationsverkets hemsidor](#)

Personer som är av finländsk härkomst, eller på annat sätt har nära anknytning till Finland kan under vissa förutsättningar få uppehållstillstånd i Finland utan någon annan grund, såsom arbete eller studier. Ytterligare information om detta finns på Migrationsverkets hemsidor under punkten [Återflyttning](#)

Det nationella D-visumet är i bruk i alla andra länder som tillhör Schengenområdet, utom i Finland. Det nationella D-visumet ger rätt till längre vistelse i landet (över 90 dagar) för personer som kommer från andra länder utanför Europa. Ett sådant visum kan man få genom ett ansökningsförfarande som är snabbare än när man ansöker om uppehållstillstånd. Dylika visum kunde göra det möjligt för personer som kommer till Finland till exempel från länder utanför Europa att delta i exempelvis långvariga kurser i finska vid ett medborgarinstitut (eftersom deltagande i en kurs på ett medborgarinstitut inte anses som en grund för att få ett uppehållstillstånd för studier i Finland).

Kombinerad med resolution 15.

15. Ingen begränsning för hur många dagar per gång nära släktingar till finländska medborgare kan stanna i Finland

Familjekontakter mellan barn som bor i Finland och föräldrar som bor i Ryssland blir lidande, eftersom ett 180 dagars visum får användas under maximalt 90 dagar i rad. Därefter ska man åka tillbaka till Ryssland och stanna där i 90 dagar, innan man kan använda de återstående 90 dagarna.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att man i Finland tar i bruk ett nationellt D-visum som möjliggör längre vistelser (på över 90 dagar) i landet för personer som reser in från länder utanför EU och EES.

16. Finland ska ansluta sig till det amerikanska gränsprogrammet *Global Entry*

Ytterligare information om detta ärende finns på adresserna [Global Entry | U.S. Customs and Border Protection \(cbp.gov\)](https://www.cbp.gov)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Programmet *Global Entry* är Förenta staternas program för tull- och gränsövervakning. Inom ramen för detta program kan personer som reser till Förenta staterna från något av de deltagande länderna ansöka om ett *Global Entry* - pass, som gör det enklare för personer som reser in i eller ut ur Förenta staterna att hantera säkerhets- och myndighetsärenden samt tullbestämmelser då de rör sig över gränserna. Om Finland ansluter sig till Förenta staternas program *Global Entry*, skulle sådana finländska medborgare som ofta reser till Förenta staterna få möjlighet att snabbare komma in över gränsen då de anländer till Förenta staterna.

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland ska ansluta sig till programmet *Global Entry*.

17. Permanent finländskt medborgarskap

Enligt 34 § i medborgarskapslagen ([359/2003](#)) får en finsk medborgare som också har medborgarskap i någon främmande stat behålla sitt finska medborgarskap vid uppnående av 22 års ålder endast om han eller hon har tillräcklig anknytning till Finland.

En resolution med motsvarande innehåll lades senast fram vid UFP:s session år 2017. I ett yttrande från inrikesministeriet om resolution 14/2017 konstateras följande:

Den aktuella medborgarskapslagen har en positiv hållning till flera medborgarskap. Det är en fördel för finska staten att få behålla även sådana medborgare som har fötts utanför statens gränser eller flyttat till länder utanför statens gränser, samt personer som innehar medborgarskap i någon främmande stat, så länge dessa medborgare fortfarande har fast anknytning till den finska staten. Å andra sidan är det inte ändamålsenligt för en person att behålla sitt medborgarskap i ett läge där den berörda personen inte i verkligheten har någon anknytning eller några kontakter till Finland. Syftet med bestämmelsen om att behålla medborgarskapet är att bryta av medborgarskapsbandet mellan individen och staten i sådana fall där individen inte överhuvudtaget längre har anknytning till Finland eller där denna anknytning är mycket svag.

Bestämmelsen om att behålla medborgarskapet har utarbetats så att det ska vara så enkelt och effektivt som möjligt att behålla medborgarskapet, såväl för individen som för myndigheterna. Personer som har finländskt medborgarskap och som har haft sin hemkommun i Finland under en kortare tid än sju år informeras av Migrationsverket om risken för att de kanske förlorar sitt medborgarskap och möjligheten att behålla medborgarskapet. Varje år skickas denna information till personer som under det innevarande året fyller 18 år och har en adress som registrerats i befolkningsdatasystemet. De personer som får informationen inklusive anvisningar har tid att aktivt vidta åtgärder då de är 18–21 år gamla på det sätt som anges i medborgarskapslagen för att visa att de har tillräcklig anknytning och för att behålla sitt finländska medborgarskap. Det finns en lagstadgad skyldighet för finländska

beskickningar och den finländska polisen och generalstaben samt Civiltjänstcentralen att meddela Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om en person ska få behålla sitt finländska medborgarskap på grundval av tillräcklig anknytning. För dem som vill behålla sitt finländska medborgarskap har möjligheten till detta gjorts så flexibel och enkel som möjligt ur flera olika synvinklar. För det första har det fastställts en aktiv roll för myndigheterna både i fråga om information och ömsesidig anmälningsskyldighet, vilket avsevärt främjar förfarandet för att behålla medborgarskap och gör det betydligt smidigare. En person som riskerar att förlora sitt medborgarskap får information om detta på myndigheternas initiativ, så länge den berörda personens kontaktuppgifter är aktuella i befolkningsdatasystemet. På grund av den anmälningsskyldighet som fastställts för myndigheter behöver personer som på något sätt har vidtagit åtgärder för att påvisa en tillräcklig anknytning enligt vad som fastställts i medborgarskapslagen inte själv anmäla detta till befolkningsdatasystemet, utan informationen går vidare från en myndighet till en annan. Efter att en person informerats om risken att förlora sitt medborgarskap har vederbörande dessutom en mycket lång tid till förfogande för att påvisa att hen har en tillräcklig anknytning till Finland samt för att agera i enlighet med detta. Därutöver är de villkor för att behålla medborgarskap som fastställts i medborgarskapslagen flexibla och gör det möjligt för en person att behålla sitt finländska medborgarskap enbart på grund av att han eller hon själv vill det och sedan meddelar detta skriftligen men i övrigt fritt formulerat och kostnadsfritt till en finländsk beskickning eller till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Dessutom är det möjligt att få tillbaka ett finskt medborgarskap genom en avgiftsbelagd anmälan, om man har förlorat sitt medborgarskap vid 22 års ålder på grund av att tillräcklig anknytning saknas.

Inrikesministeriet anser inte att det vore nödvändigt eller ändamålsenligt att ändra på medborgarskapslagen på det sätt som framgår ur utlandsfinländarparlamentets resolution. Bestämmelsen är nödvändig i situationer där det inte längre finns någon verklig anknytning mellan individen och den finska staten, och där det inte är motiverat eller nödvändigt att behålla medborgarskapet. För personer som har flera medborgarskap och som vill behålla sitt finländska medborgarskap och sin anknytning till Finland har det också gjorts smidigt och relativt enkelt att behålla medborgarskapet. Istället för förslaget att stryka den berörda bestämmelsen anser inrikesministeriet att det är särskilt viktigt att utlandsfinländarparlamentet informerar och handleder utlandsfinländska sammanslutningar om hur det är möjligt att behålla sitt finländska medborgarskap då man fyller 22 år. Dessutom bör man fästa uppmärksamhet vid att adressuppgifterna för finländska medborgare som bor utomlands ska vara uppdaterade i befolkningsdatasystemet, så att meddelandet om risken att förlora medborgarskapet kan skickas till dem.

Förslaget till ändring av lagstiftningen i utlandsfinländarparlamentets resolution kunde vara problematisk även i fråga om internationella åtaganden som gäller Finland. Enligt 5 artikeln 1 punkten i den europeiska konventionen om medborgarskap (FördrS 27/2008, sattes i kraft genom lag 492/2008) ska en konventionsstats medborgarskapsregler inte innebära åtskillnad eller omfatta någon praxis liktydig med diskriminering på grund av kön, religion, ras, hudfärg eller nationell eller etnisk härkomst. Enligt 5 artikeln 2 punkten vägleds varje konventionsstat av principen om icke-diskriminering mellan sina medborgare, oavsett om de är medborgare från födelsen eller har förvärvat medborgarskapet senare.

Den lagstiftningsändring som föreslås i utlandsfinländarparlamentets resolution är avsedd att gälla enbart personer som från födseln har varit finländska medborgare. I den aktuella medborgarskapslagen gäller 34 § både personer som är finländska

medborgare från födseln och personer som senare fått finländskt medborgarskap. Om personer som är finländska medborgare från födseln skulle avgränsas från bestämmelsens tillämpningsområde, och om bestämmelsen skulle gälla enbart personer som fått finländskt medborgarskap på annat sätt, vore situationen i den nationella lagstiftningen problematisk med tanke på principen om förbudet mot diskriminering av medborgare i den europeiska konventionen om medborgarskap.

Om adressen saknas i Finlands befolkningsdatasystem, kan det alltså i värsta fall leda till att myndigheterna inte kan skicka iväg något meddelande och att den berörda personen inte får någon information om risken att förlora sitt finländska medborgarskap, och att vederbörande därför inte vidtar de åtgärder som krävs för att behålla sitt medborgarskap. Därför kan personen ifråga förlora sitt finländska medborgarskap efter att vederbörande har fyllt 22 år. Den berörda personen har rätt att ansöka om att återfå sitt finländska medborgarskap genom ett anmälningsförfarande som är avgiftsbelagt. Därför är det viktigt att finländska medborgare som bor utomlands håller bland annat sina adressuppgifter uppdaterade i befolkningsdatasystemet. Du kan kontrollera dina uppgifter på följande tjänst från Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata: [Kontroll av egna uppgifter!](#).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att medborgarskapslagen ändras på så sätt att infödda finländska medborgare som också är medborgare i någon annan stat automatiskt kommer att behålla sitt finländska medborgarskap. I sådana fall behöver personen ifråga inte längre intyga att han eller hon har tillräcklig anknytning till Finland och behöver inte heller före sin 22-årsdag meddela de finländska myndigheterna att han eller hon vill behålla sitt finländska medborgarskap.

18. Rätt till finländskt medborgarskap för vuxna barn till finländska mödrar/fäder

Ett barn till en finländsk medborgare får sitt medborgarskap vid födseln genom sina föräldrar (härstamningsprincipen). Härstamningsprincipen tillämpas alltid enligt den medborgarskapslag som tillämpades då barnet föddes. Den nuvarande medborgarskapslagen trädde i kraft den 1 juni 2003. På barn som fötts före den 1 juni 2003 tillämpas den gamla medborgarskapslagen.

Enligt 1968 års medborgarskapslag kunde finskt medborgarskap förvärfvas av barn utom äktenskap, vars moder var finsk medborgare. Barnet fick finskt medborgarskap om fadern var gift och finsk medborgare. Ett barn som fötts i äktenskap fick finskt medborgarskap enligt modern "om ej barnet vid födelsen förvärvar medborgarskap i främmande stat" ([401/1968](#)). Eftersom flera olika medborgarskap inte accepterades, fick barn som föddes i familjer med flera medborgarskap ofta inte finskt medborgarskap, utan något annat medborgarskap på grundval av faderns härstamning.

Ändringar gjordes i medborgarskapslagen år 1984 ([584/1984](#)), då viktningen för att få finskt medborgarskap ändrades så att barnet till en finländsk moder automatiskt får finskt medborgarskap. Personer med dubbelt medborgarskap kunde förlora sitt finska medborgarskap då de fyllde 22 år, om de inte innan dess hade ansökt om att bibehålla sitt finska medborgarskap. Vissa barn som har fötts efter den 31 augusti 1966 fick möjlighet

att ansöka om finskt medborgarskap genom anmälan utan att ge upp sitt tidigare medborgarskap.

Den största reformen i den medborgarskapslag som trädde i kraft den 1 juni 2003 ([359/2003](#)) var att flera olika medborgarskap godkändes i bredare utsträckning än tidigare. En finländare förlorar inte sitt finländska medborgarskap då de får utländskt medborgarskap, och en utlänning förlorar inte sitt medborgarskap då de får finländskt medborgarskap. Det beror på den andra statens lagstiftning om en person får dubbelt medborgarskap eller inte. En person med flera medborgarskap kan förlora sitt finländska medborgarskap vid 22 års ålder, om personen ifråga inte har några sådana band som visar på anknytningen till Finland. För att påvisa detta räcker en anmälan om att man vill behålla sitt medborgarskap.

Barn som fötts utomlands den 1 juni 2003 eller senare utanför äktenskap och som har en finländsk pappa har rätt att få finskt medborgarskap efter anmälan, varvid barnet får finskt medborgarskap först från och med den dag då anmälan gjordes. Anmälan om ett minderårigt barn anhängiggörs av vårdnadshavaren eller intressebevakaren. Om barnet har fötts före den 1 juni 2003, ska man ansöka om medborgarskap genom medborgarskapsanmälan.

I medborgarskapslagen som trädde i kraft år 2003 fanns i 60 § en övergångsbestämmelse om medborgarskapsanmälan inom utsatt tid. Denna bestämmelse gällde före detta finländska medborgare. Enligt denna bestämmelse hade en person som tidigare hade förlorat sitt finska medborgarskap, då han eller hon fick medborgarskap i något annat land, möjlighet att ansöka om att återfå sitt medborgarskap efter anmälan, och övergångsbestämmelsen omfattade också hans eller hennes avkomlingar (och även deras barn om de var under 18 år gamla) också i sådana fall där de sistnämnda aldrig hade haft finländskt medborgarskap eller aldrig hade bott i Finland. Den lagstadgade övergångsperioden inleddes den 1 juni 2003 och avslutades den 31 maj 2008.

Finlands medborgarskapslag ändrades år 2011 så att en före detta finsk medborgare kan få finskt medborgarskap genom anmälan, oavsett om han eller hon bor i Finland eller utomlands. Tidigare finskt medborgarskap är det enda villkoret för att återfå medborgarskapet genom anmälan, och man kan även ansöka om att medborgarskap för ett minderårigt barn som man har vårdnaden om. Man kan inte få finskt medborgarskap genom anmälan på grundval av att man är avkomling till en före detta finsk medborgare (om man har fyllt 18 år).

Moderskapslagen trädde i kraft den 1 april 2019 och nu kan även utomlands födda barn till två kvinnor i ett partnerskap få finskt medborgarskap genom anmälan, om partnern till modern som fött barnet är finsk vid den tidpunkt då barnet föds och om moderskapet är bekräftat.

Den 1 maj 2019 ändrades medborgarskapslagen så att en person som gjort sig skyldig till vissa grova brott kan förlora sitt finska medborgarskap. Bestämmelser om att frånta någon ett medborgarskap kan inte fastställas retroaktivt. Man kan alltså förlora sitt medborgarskap endast på grund av ett brott som begåtts efter att lagändringen trädde i kraft.

migri.fi/sv/finskt-medborgarskap
migri.fi (Finlands medborgarskapslag)

Kombinerad med resolution 15.

19. Finländskt medborgarskap genom anmälan till före detta finländska medborgares (vuxna) barn och deras minderåriga barn

Resolutionerna 50/2005, 2/2007, 4/2007, 15/2010 och 15/2017 berör motsvarande ärende.

Enligt förslaget ska medborgarskapslagen revideras på nytt med ett tillägg som gällde endast under den lagstadgade övergångsperioden på fem år, dvs. den 1.6.2003–31.5.2008, och som handlade om att en infödd finländsk medborgare som förlorade sitt finländska medborgarskap då vederbörande fick medborgarskap i något annat land kan återfå medborgarskapet genom anmälan, och att denna möjlighet öppnas upp på nytt även för deras vuxna barn (18 år eller äldre) tillsammans med deras minderåriga barn (dvs. barnbarnen till tidigare eller nuvarande finländska medborgare).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att medborgarskapslagen ändras så att även avkomlingarna (personer som fyllt 18 år) till infödda tidigare eller nuvarande finländska medborgare samt deras minderåriga barn ska få finländskt medborgarskap genom anmälan.

20. Avtal om dubbelt medborgarskap mellan Finland och Ryssland

Finland godkänner flera olika medborgarskap. Om en finländsk medborgare har medborgarskap även i någon annan stat, uppfattar de finländska myndigheterna denna person som en finländsk medborgare i Finland och utomlands. Myndigheterna i andra länder uppfattar emellertid inte nödvändigtvis denna person som en finländsk medborgare, eftersom alla stater inte godkänner flera olika medborgarskap på samma sätt som Finland. I den finländska medborgarskapslagen anges det inte uttryckligen att flera olika medborgarskap accepteras. Lagen innehåller emellertid inga bestämmelser som begränsar möjligheten till flera olika medborgarskap.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar myndigheterna i Finland att precisera rättigheterna och skyldigheterna för personer med dubbelt medborgarskap i Finland och Ryssland, så att eventuella överlappningar och/eller konflikter mellan dessa bestämmelser kan undvikas.

21. Utlandsfinländare ska enklare kunna använda e-tjänster (stark autentisering)

Med stark elektronisk autentisering avses fastställande av identiteten på elektronisk väg. Genom stark elektronisk autentisering kan medborgarna tryggt verifiera sin identitet i olika

elektroniska tjänster. Identifieringsverktygen som används vid autentisering är telefonoperatörernas mobilcertifikat, nätbankskoder som används av bankerna, samt medborgarcertifikatet.

Finländska medborgare som bor utomlands har inte alltid någon kundrelation till sådana finländska banker eller telefonoperatörer som tillhandahåller sådana identifieringsverktyg. Detta beror på hur länge personen ifråga har bott utomlands och hur vederbörandes personhistoria i övrigt ser ut. Det enda tillgängliga alternativa identifieringsverktyget för dessa personer är det medborgarcertifikat som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

tillhandahåller. För att ta i bruk medborgarcertifikatet krävs först ett fysiskt ID-kort med ett medborgarcertifikat som ska aktiveras separat genom en aktiveringskod som levereras hem. Men innan medborgarcertifikatet kan användas måste man skaffa en kortläsare och ett kortläsprogram. Ytterligare information om detta ärende finns på adressen dvv.fi/sv/medborgarcertifikatet

Dessutom kan det utgöra en särskild utmaning för utlandsfinländare att ta sig till kontaktpunkten för Finlands utrikesförvaltning, där man kan ansöka om ett ID-kort. Finansministeriet har i oktober 2020 tillsatt ett projekt för att utveckla digital identifiering och möjligheterna för att utnyttja detta. Enligt regeringsprogrammet är målsättningen att främja möjligheten till elektronisk autentisering för finländska medborgare och samtliga som bor i Finland samt främja utvecklingen av fungerande lösningar för autentisering. I regeringsprogrammet har man dessutom lyft fram dels möjligheterna för individer att hantera sina egna personuppgifter i offentliga tjänster, dels tillhandahållandet av tillräckliga stödtjänster för att säkerställa lika villkor vid utnyttjandet av elektroniska offentliga tjänster. Mer information om detta finns på [finansministeriets hemsidor](#).

Befolkningsregistercentralen (numera *Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata*) har föreslagit att staten ska utveckla en egen autentiseringslösning som ska baseras främst på en mobilapplikation. Målsättningen är att ett digitalt identitetsbevis ska tas i bruk i Finland i början av år 2023. Ett sådant ID-kort ska kunna laddas ner på mobiltelefonen och sedan användas också då man loggar in på olika elektroniska tjänster.

Ytterligare information om detta ärende finns på adressen

[Sverigesradio 14.4.2021](#)

[Elektronisk autentisering: Utredning av nuläget samt utvecklingsbehov \(på finska på adressen valtioneuvosto.fi\)](#)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet framhäver att alla medborgare ska garanteras en autentiseringsmetod som är möjligast enkel att använda, trygg och avgiftsfri för offentliga tjänster i Finland, oavsett bosättningsland. Utlandsfinländarparlamentet stöder den finska statens projekt att fram till år 2023 utveckla ett enhetligt system för elektronisk autentisering som är enkelt att använda och som alla finländska medborgare kan utnyttja.

III UTSKOTTET FÖR SENIORÄRENDEN

22. Frivillig anslutning till det finländska arbetspensionssystemet

I Finland hanteras arbetspensionsförsäkringar för arbetstagare inom privata branscher av arbetspensionsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor. Sjöfartsanställda och jordbruksföretagare har sina egna separata pensionsförsäkringsbolag. Innehållet i arbetspensionsskyddet fastställs i pensionslagarna. De privata branschernas arbetspensionslagar är följande: lagen om pension för arbetstagare (ArPL), lagen om pension för företagare (FöPL), lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL) och lagen om sjömanspensioner (SjPL). Pensionsskyddet för den offentliga sektorn dvs. för arbetstagare vid staten, kommunerna och den evangelisk-lutherska kyrkan har organiserats under ett paraply i Keva (Kommunernas pensionsförsäkring). I pensionslagen för den offentliga sektorn (OffPL) fastställs bestämmelser om arbetspensionsskyddet inom den offentliga sektorn.

I Finland hanteras det lagstadgade arbetspensionsskyddet av privata arbetspensionsförsäkringsbolag. Arbetsgivaren kan själv välja i vilket arbetspensionsbolag de vill skaffa försäkringar för sina anställda. Arbetsgivaren betalar in både sin egen andel och arbetstagarens andel av arbetspensionsförsäkringsavgiften till det arbetspensionsbolag som arbetsgivaren själv valt ut. Som helhet utgör arbetspensionsförsäkringsavgiften i genomsnitt 24,4 % av en arbetstagares lön. Arbetstagarens avgift år 2021 för personer under 53 år och för personer över 62 år utgjorde 7,15 procent av lönen och hos personer i åldrarna 53–62 år 8,65 procent av lönen. Arbetsgivaren innehåller denna procentuella andel av arbetstagarens lön i samband med att lönen betalas ut. Arbetsgivarens andel av arbetspensionsförsäkringsavgiften är då i genomsnitt 16,95 %.

Företagsformen för ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan vara antingen ett försäkringsaktiebolag (även offentligt) eller ett ömsesidigt försäkringsbolag. Ägarna till ömsesidiga försäkringsbolag är försäkringstagarna, dvs. arbetsgivarna och de försäkrade eller med andra ord arbetstagarna, samt eventuella ägare av garantiandelar. Arbetspensionsförsäkringsbolagen hanterar det lagstadgade arbetspensionsskyddet i huvudsak för arbetstagare och företagare inom de privata branscherna. Majoriteten av alla arbetspensionsförsäkrade har sina försäkringar hos arbetspensionsförsäkringsbolagen. Andelen försäkrade vid arbetspensionsbolagen utgör cirka 70 procent av samtliga som är arbetspensionsförsäkrade, dvs. cirka 2,7 miljoner.

Arbetspensionsbolagen i Finland: Pensionsförsäkringsbolaget Veritas, Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen, Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo och Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varna.

Arbetspensionsförsäkringsbolag är en bolagsform som reglerats noggrant. På sådana bolag tillämpas lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) samt försäkringsbolagslagen (521/2008). I Finland kan ett arbetspensionsförsäkringsbolag grundas av en eller flera fysiska eller juridiska personer (bl.a. företag eller sammanslutningar). Minst hälften av grundarna ska ha sin bostadsort (och juridiska personer ska ha sin hemvist) inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet beviljar ett undantag från detta.

Utländska försäkringsbolag kan inte direkt bedriva verksamhet med lagstadgade pensionsförsäkringar i Finland, men en utländsk sammanslutning eller en fysisk person kan grunda ett arbetspensionsförsäkringsbolag i Finland. Bolagen omfattas av samma bransch- och koncessionsbegränsningar som arbetspensionsförsäkringsbolag som grundats av finländare. Tills vidare bedriver inget utländskt försäkringsbolag någon arbetspensionsförsäkringsverksamhet i Finland.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska ha minst fem miljoner euro i grundkapital. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag som bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkringsverksamhet ska också ha en koncession som beviljas av statsrådet. Till koncessionen kan statsrådet föga de villkor som behövs för att trygga försäkringstagarnas intressen och de försäkrade förmånerna, säkerställa en stabil verksamhet i bolaget och främja en sund utveckling av arbetspensionsförsäkringsverksamheten. Arbetspensionsförsäkringsbolagets bolagsordning och ändringar av denna bolagsordning ska också bekräftas av Finansinspektionen.

Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag: finlex.fi (> Lagstiftning > Uppdaterad lagstiftning > Vuosi 1997 (år 1997) > 25.4.1997/354)

Källor: Pensionsskyddscentralen: etk.fi/sv/, Arbetspension: tyoelake.fi/sv/, Kommunernas pensionsförsäkring: keva.fi/sv/

Pensionsstiftelser och -kassor

En pensionsstiftelse är ett försäkrings- och pensionsinstitut som grundats av en arbetsgivare och som betalar ut pensioner och jämförbara förmåner som kan vara lagstadgade eller frivilliga till personer som tillhör stiftelsens verksamhetsområde och till deras förmånstagare. En pensionskassa är en försäkringskassa som oftast är branschspecifik och som förvaltar motsvarande pensions- och förmånsärenden.

En pensionsstiftelse har hand om arbetspensionsskyddet för arbetstagare som är anställda hos en eller flera arbetstagare eller koncerner. En pensionsstiftelse får inte bedriva någon annan försäkringsverksamhet. Utöver det lagstadgade arbetspensionsskyddet kan pensionsstiftelsen emellertid också organisera frivilligt tilläggspensionsskydd. Det är enbart arbetsgivaren som finansierar sådant tilläggspensionsskydd som organiseras i pensionsstiftelser. I Finland finns det tio pensionsstiftelser som hanterar lagstadgat pensionsskydd, t.ex. Orions pensionsstiftelse, Telia Pensionsstiftelse, UPM Cellulosafabrikens pensionsstiftelse och Rundradions pensionsstiftelse.

Lagen om pensionsstiftelser: finlex.fi (> Lagstiftning > Uppdaterad lagstiftning > Vuosi 1995 (år 1995) > 25.4.1997/1774)

En pensionskassa hanterar arbetspensionsskyddet för personer som arbetar för en arbetsgivare, en koncern eller flera arbetsgivare som tillhör samma bransch. Pensionskassan kan även hantera pensionsskyddet för företagare. En pensionskassa får inte bedriva någon annan försäkringsverksamhet. Utöver det lagstadgade arbetspensionsskyddet kan pensionskassan emellertid också organisera frivilligt tilläggspensionsskydd. Sådant tilläggspensionsskydd som organiseras i en pensionskassa finansieras antingen enbart av arbetsgivaren eller av arbetsgivaren och arbetstagarna tillsammans.

För att grunda en pensionskassa krävs minst 300 försäkrade, men inte någon egentlig koncession av myndigheterna. För pensionskassans stadgar och stadgeändringar ska kassan ändå ansöka om bekräftelse av Finansinspektionen, och kassan ska anmälas för registrering i försäkringskassaregistret inom fastställd tid. Som villkor för bekräftelse av stadgarna och stadgeändringar kan Finansinspektionen fastställa att kassan ska förvärva ett tillräckligt stort garantikapital eller en tillräckligt stor startfond. Pensionskassorna är arbetsgivar- eller branschspecifika. I Finland hanteras det lagstadgade pensionsskyddet av följande pensionskassor: Apotekens Pensionskassa, Eläkekassa Verso (skogsbranscherna), Reka Eläkekassa och Valios pensionskassa.

Lagen om försäkringskassor: finlex.fi (> Lagstiftning > Uppdaterad lagstiftning > Vuosi 1992 (år 1992) > 27.11.1992/1164)

tela.fi/sv/ (Arbetspensionsförsäkrarna Tela rf)

esy.fi/esy-ry/elakesaatiot-ja-elakekassat (Pensionsstiftelseföreningen - PSF)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar presidiet och sekretariatet att lyfta fram behovet av att grunda en statlig arbetspensionskassa för privatpersoners frivilliga pensionsavgifter tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet (SHM), Folkpensionsanstalten (FPA) och Pensionsskyddscentralen (PSC) samt att uppmana dem att utreda detta behov på bredare basis.

23. Återbetalning av folkpension

FPA återkräver en del av folkpensionen om utbetalningarna har varit alltför stora, vilket kan baseras till exempel på att pensionstagarens inkomster har ändrats. Pensionstagaren får ett beslut om återkravet, och pensionstagaren har rätt att söka ändring i detta beslut. Om FPA i slutändan inte korrigerar sitt beslut, har pensionstagaren rätt att anföra besvär hos besvärsnämnden för social trygghet. Handläggningstiderna hos besvärsnämnden för social trygghet är i genomsnitt kortare än ett år.

I FPA:s beslut anges en tidsfrist för återbetalningen. Fram till denna tidsfrist kan den del av pensionen som utbetalats på felaktiga grunder återbetalas som nettobelopp, dvs. som inkomster efter skatt. Om återbetalningen sker efter tidsfristen, kan källskatten inte längre korrigeras, och den del av folkpensionen som utbetalats på felaktiga grunder måste då återbetalas som bruttobelopp, dvs. inklusive skatt. Om den del av folkpensionen som ska återbetalas kommer att återkrävas som bruttobelopp, anmäler FPA automatiskt de återbetalda förmånerna till Skatteförvaltningen, som beaktar dessa återbetalningar i beskattningen för det år då återbetalningen sker.

Källa: kela.fi/web/sv/aterkrav_av_formaner

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar FPA och Skatteförvaltningen att handlägga felaktiga beslut om pensionstagare och begäranden om omprövning av pensionstagare inom en rimlig tid.

24. Intjäning av pension under oavlönade perioder, t.ex. studier, hemvård av barn

År 2005 då arbetspensionsreformen trädde i kraft beräknades pensionsrättigheterna för sådana anställningsförhållanden som fortsatte över årsskiftet 2004/2005 enligt den gamla lagstiftningen fram till slutet av år 2004 och de nya intjäningsprocenterna trädde i kraft från och med början av år 2005. I samband med arbetspensionsreformen år 2017 började man intjäna pension från 17 års ålder och inte längre från 18 års ålder.

Sedan år 2005 har personer som fyllt 18 år intjänat arbetspension för studier som leder till en grundläggande yrkesutbildning eller till en högskoleexamen. Även för utländska examina har studerande kunnat intjäna arbetspension från Finland, om de har fått studiestöd från Finland för dessa studier. Sedan år 2005 har man kunnat intjäna arbetspension även under familjeledigheter, dvs. under den tid då man får moderskaps-, faderskaps-, eller föräldrapenning eller hemvårdsstöd.

Intjäningen av finländsk folkpension baseras på den tid som man bott i Finland och definieras enligt hur många år man bott i Finland då man var 16–65 år gammal. Minimikravet är att man ska ha bott i vårt land i tre års tid. Från den utbetalda folkpensionen görs avdrag för intjänad arbetspension i Finland och för pensioner som betalas av de flesta andra länder. Om de övriga pensionsinkomsterna och förmånerna uppgår till sammanlagt cirka 1 220–1 360 euro per månad, kommer det inte nödvändigtvis att utbetalas någon folkpension överhuvudtaget. Sådana lagstadgade pensioner från EU- och EES-länderna som baseras på den berörda personens boende- eller försäkringstid minskar inte på folkpensionen. För att få full folkpension behöver man ha bott i Finland i 40 års tid. Om man inte har bott i Finland i så många år, kommer folkpensionen att utbetalas i proportion till hur många år man bott i Finland. Den finska staten betalar ut pensioner baserat på avtal om social trygghet. Sådana avtal har Finland slutit inte bara med EU- och EES-länderna, utan även med bl.a. Förenta staterna, Kanada och Australien.

Folkpensionslagen: finlex.fi (> Lagstiftning > Uppdaterad lagstiftning > Vuosi 2007 (år 2007) > 11.5.2007/568)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet tar inte ställning till denna motion.

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar istället att frånvaron från arbetslivet på grund av skyldigheten att ta hand om det egna hushållet enligt vad som framställts i motionen inte påverkar intjäningen av folkpension i Finland, då detta baseras på tiden man bott i landet. Enligt lagen om pension för arbetstagare som trädde i kraft år 2005 intjänas dessutom pension för familjeledigheter via det finländska arbetspensionssystemet.

25. Intjänning av pension redan från och med 15 års ålder, inte först från och med 23 års ålder

Enligt det finländska arbetspensionssystemet kunde arbetspension tidigare intjänas för det arbete som utförts från och med 23 års ålder. Detta system gällde fram till slutet av år 2004 enligt den arbetspensionslagstiftning som tillämpades fram till dess. Efter ändringen av arbetspensionslagen år 2005 har arbetspension kunnat intjänas från 18 års ålder.

Den finländska folkpensionen är en grundtrygghetspension som fastställs enligt hur många år man bott i Finland då man var 16–65 år gammal. Den lägsta åldersgränsen för nyanställning är 15 år eller högre, beroende på hur länge läroplikten fortsätter att gälla i respektive EU-land. Läroplikten upphör efter att man avslutat sin skolutbildning eller tio år efter att läroplikten inleds. Det sistnämnda innebär i de flesta fall sommaren under det år då eleven fyller 17 år. I Finland varar läroplikten till 17 års ålder och från och med den 1 augusti 2021 slutar läroplikten då eleven fyller 18 år. Arbete för personer under 18 år har reglerats i lag med många olika paragrafer.

Garantipension är en förmån som utbetalas enbart till pensionstagare som bor permanent i Finland och vars övriga pensionsinkomster är mindre än beloppet för garantipensionen, dvs. mindre än 837,59 euro (år 2021). Samtliga andra pensionsinkomster både från Finland och från utlandet minskar på beloppet för garantipensionen, men förvärvsinkomster, kapitalinkomster eller egendom minskar däremot inte på garantipensionen. För att få garantipension krävs att man har bott i Finland i tre års tid efter 16 års ålder.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet förkastar motionen och konstaterar att finländska arbetspensioner har intjänats enligt de pensionslagar som tillämpats vid respektive tidpunkter, varvid de ändringar som anges i motionen i fråga om arbetspensionslagarna har genomförts i samband med arbetspensionsreformer, medan grunden för pensionsintjänning i fråga om folkpensionen är den tid som man bott i Finland.

26. Hur repatriering till Finland av sjuka/dementa finländska medborgare ska organiseras

Social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med ministeriets avdelningar ansvarar dels för bilaterala samarbetsavtal inom social- och hälsovårdsbranschen mellan Finland och andra länder, dels för verkställandet av dessa samarbetsavtal. Ministeriets enhet för internationella frågor (KVY) utvecklar, planerar och samordnar förvaltningsområdets internationella ärenden och ansvarar bland annat för planering, utveckling och samordning av förvaltningsområdets EU-ärenden och övrigt internationellt samarbete med ministeriets avdelningar och ämbetsverk samt övriga ministerier.

Samordning av den sociala tryggheten mellan Finland och EU

Bestämmelser om rätten till social trygghet i internationella situationer och samordning av de sociala trygghetssystemen finns i den nationella lagstiftningen, EU-lagstiftningen och i överenskommelser och konventioner mellan olika stater om social trygghet.

Den sociala tryggheten för personer som rör sig mellan EU- och EES-länderna och Schweiz regleras av EU:s förordningar om social trygghet, genom vilka medlemsländernas olika sociala trygghetssystem samordnas. I gränsöverskridande fall prioriteras EU:s bestämmelser om den sociala tryggheten framom Finlands lagstiftning. Enligt huvudprinciperna i reglerna för samordning av de sociala trygghetssystemen tillämpas endast ett lands lagstiftning om social trygghet vid en och samma tidpunkt, och dessutom behandlas människor jämlikt, och när man ansöker om förmåner räknas perioder av arbete i olika länder ihop, och förmåner betalas till personer som bor i andra medlemsstater, och dessutom iaktas gott administrativt samarbete mellan länderna.

EU:s förordningar om social trygghet har gällt sedan 1950-talet. I anslutning till Europeiska kommissionen finns en administrativ kommission som samordnar de sociala trygghetssystemen och som har till uppgift att behandla alla administrativa och tolkningsmässiga frågor som gäller EU:s förordningar om social trygghet. Den administrativa kommissionen består av medlemmar som företräder varje medlemsstat. Finland företräds av social- och hälsovårdsministeriet i den administrativa kommissionen. Den nordiska konventionen om social trygghet kompletterar EU-lagstiftningen. De nordiska länderna har också slutit en gemensam konvention om socialt bistånd och sociala tjänster. Källa: stm.fi/sv/framsida (Social- och hälsovårdsministeriet)

Nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster:

finlex.fi > Valtiosopimukset > Valtiosopimukset > 1996 > 69/1996 (enbart på finska)

För svensk version, se:

<https://www.regeringen.se/49c852/contentassets/3b50e269ac244f4ebb278dfe2f1df63e/nordisk-konvention-om-socialt-bistand-och-sociala-tjanster>

Artikel 9

Flyttning till ett annat nordiskt land för personer som behöver långvarig behandling eller vård

1. *När en person som omfattas av denna konvention och som behöver långvarig behandling eller vård önskar flytta från ett nordiskt land till ett annat nordiskt land till vilket personen har en särskild anknytning, skall de ansvariga myndigheterna i de båda länderna söka medverka till en sådan flyttning om denna kommer att förbättra personens livssituation.*

2. *De ansvariga myndigheterna i in- och utflyttningsländerna kan som ett led i en överenskommelse om en flyttning fatta beslut om fördelning av kostnaderna för behandling eller vård mellan myndigheterna i de båda länderna.*

3. *I den mån en överenskommelse enligt andra stycket omfattar fördelning av kostnader för förmåner vid sjukdom skall en sådan överenskommelse anses vara en sådan överenskommelse som avses i artikel 23 första stycket i den nordiska konventionen den 15 juni 1992 om social trygghet.*

Finlands beskickningar och konsulat ger råd och bistånd till finländska medborgare på olika håll i världen.

Utrikesministeriets enhet för konsulära ärenden har följande uppgifter:

- allmän planering, styrning och övervakning rörande konsulära tjänster.

- experthjälp och rådgivning som gäller konsulära tjänster.
- rättsliga frågor och handräckning som gäller konsulära tjänster.
- ärenden som gäller Europeiska unionens konsulära samarbete.
- övriga uppgifter som gäller konsulära ärenden, om ärendet inte hör till någon annan verksamhetsenhet.

Källa: um.fi/enheten-for-konsulara-arenden

I lagen om konsulära tjänster fastställs vilka konsulära tjänster som ska erbjudas till finländska sammanslutningar och personer som är finländska medborgare.

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om de konsulära uppgifter enligt artikel 5 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 50/1980) som diplomatiska och konsulära beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation (beskickning) kan sköta för att bistå enskilda eller sammanslutningar eller för att bevaka deras intressen och rättigheter och som med stöd av denna lag eller annan lagstiftning hör till utrikesförvaltningens uppgifter (konsulära tjänster).

3 kap. i lagen om konsulära tjänster

11 §

Tjänster för nödställda

Nödställda

Konsulära tjänster enligt detta kapitel kan tillhandahållas sådana i 2 § 1 mom. avsedda personer och sådana icke-företrädde unionsmedborgare som tillfälligt vistas utomlands inom en beskicknings verksamhetsområde och som av beskickningen har konstaterats vara nödställda till följd av sjukdom, olycksfall, olycka eller till följd av att de utsatts för brott, eller av någon annan omständighet som är jämförbar med dessa.

12 §

Bistånd till nödställda

En beskickning ger efter behov nödställda råd och bistånd med att få sjukvård, med hemresa, med att få rättshjälp, med att göra brottsanmälan och med att få annan sådan nödvändig hjälp som situationen kräver.

Lag om konsulära tjänster: finlex.fi (> Lagstiftning > Uppdaterad lagstiftning > Vuosi 1999 (år 1999) > 22.4.1999/498)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar presidiet och sekretariatet att utreda vilka utvecklingsåtgärder som vidtagits inom samarbetsnätverk där man arbetar med utlandsfinländska seniorer samt vilka möjligheter det finns till gemensamma avtal mellan EU-länderna i syfte att garantera att strandsatta finländska seniorer med minnessjukdomar ska få adekvat vård och bistånd på ett koordinerat sätt via de ansvariga myndigheterna.

27. Hem för utlandsfinländska återflyttare som är pensionstagare

I verksamhetsplanen för föreningen *Suomen Paluumuuttajat ry* har ett hem för återflyttare omnämnts sedan föreningen grundades 1996. Föreningen ansökte om finansiering av Penningautomatföreningen (numera Social- och hälsoorganisationernas understödscentral STEA). Emellertid har inga medel för detta ändamål beviljats. Fredensborghusene, som är ett bostadsområde med seniorboende för danska återflyttare och som har varit verksamt sedan 1960-talet, tjänade åtminstone i viss mån som förebild för det ifrågavarande projektet med planeringen av ett äldreboende för återflyttare. I slutet av 90-talet lovade staden Riihimäki att vid behov donera en lämplig tomt till föreningen *Suomen Paluumuuttajat ry* för projektet med ett hem för återflyttare.

På 2000-talet utredde arbetsgruppen Finländska seniorer i utlandet möjligheterna att grunda ett stiftelsebaserat hem för återflyttare. Arbetsgruppen bestod av Finland-Samfundet rf, Kyrkans arbete bland utlandsfinländare (dvs. Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland), Finlands Sjömanskyrka rf, och Migrationsinstitutet. Arbetsgruppen fastställde att finansiering och förvaltning genom en stiftelse är besvärliga att verkställa. Sammanträdena med representanter för social- och hälsovårdsministeriet samt Penningautomatföreningen ledde inte till att projektet med ett hem för återflyttare fortkred.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar presidiet och sekretariatet att utreda möjligheterna att grunda ett seniorhem för återflyttare i huvudstadsregionen för utlandsfinländska äldre som planerar en återflytt.

28. Gravskötsel och när gravskötselavtalet går ut i Finland

Enligt begravningslagen (1 kap. 3 §) ska församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna inom evangelisk-lutherska kyrkan i Finland hålla allmänna begravningsplatser. En begravningsplats kan vara gemensam för flera församlingar eller kyrkliga samfälligheter.

Begravningsplatserna som tillhör den evangelisk-lutherska kyrkans församlingar är allmänna begravningsplatser där en avliden som inte tillhörde kyrkan också har rätt till en gravplats. På flera begravningsplatser finns det inte bara kistgravar, utan även [urngravar](#) samt ett område där man får strö ut aska. På begäran kan den avlidne placeras på ett religiöst neutralt konfessionslöst begravningsområde. Församlingarna har ingått ömsesidiga avtal om att utföra underhåll på dessa områden.

Gravplats

Gravplatsen skaffar man via församlingens gravkontor. Man kan ge fullmakt åt begravningsbyrån att ta hand om avtalet om en gravplats med församlingen. Gravplatsens placering beror på om det handlar om gravläggning i kista eller av urnan med stoffet. Gravplatsen kan lösas in för en viss tid. I olika församlingar och på olika begravningsplatser finns olika alternativ. Avgifterna för gravplatser och begravingar fastställs årligen av församlingarna. Priset på en gravplats kan vara större för personer som inte bor på den berörda orten. I flera församlingar är gravplatsen avgiftsfri för dem som har fronttecken och för deras makar.

Numera överläts inga evighetsgravar längre, men gravläggning i en gammal evighetsgrav är kanske fortfarande möjlig. Gravrätten innehas under en viss tid, och denna tidsfrist kan vid behov förlängas. Församlingen tar ut en avgift enligt sin egen prislista för detta. Om

man inte vill behålla gravplatsen, övergår den i församlingens ägo. Församlingen ger i så fall gravrättsinnehavaren möjlighet att ta bort gravvården. På gravplatsen kan en ny avliden gravläggas, men i kyrkböckerna (kyrkoarkiven) finns även uppgifter om tidigare avlidna.

<https://evl.fi/livets-fester/begravning/gravplats-och-gravsten>

Begravningar omfattas av följande lagar: kyrkolagen, begravningslagen, hälsoskyddsförordningen och de församlingsspecifika reglementen för begravningar.

Enligt kyrkolagen ska samtliga församlingar i den evangelisk-lutherska kyrkan ha ett eget reglemente för begravningsväsendet. Reglementet för begravningsväsendet ska innehålla närmare bestämmelser om verkställigheten och förfarandet i fråga om gravar, gravbokföring, kraven på gravskötseln och om godkännande av gravvårdar samt om den ordning som skall iakttas på begravningsplatsen. I reglementet för församlingens begravningsväsende beaktas begravningsplatsernas lokala särdrag och den kultur som anammats i fråga om begravningspraxis, samt arrangemangens ändamålsenlighet.

Tidsbundna gravplatser

- Fram till år 1956 har gravar överlåtits som evighetsgravar. En evighetsgrav förvaltas av de anhöriga utan nya inlösenavgifter så länge de anhöriga ser till att graven är i skick.
- Från år 1957 och fram till år 1980 har gravplatser överlåtits för en tid på 50 år.
- Efter år 1981 och har gravplatser överlåtits för en tid på 25 år.

Då det tidsbundna gravrättsinnehavet löper ut, upphör gravrätten utan uppsägning (kyrkolagen 17 kap. 2 §) och gravrätten återgår till församlingen. Med gravrättsinnehavet avses den tid så graven innehas av den avlidnes släktingar. I samband med gravläggning av kista talar man om griftefrid under den tid då graven ska förbli orörd. Gravläggning är möjlig på en ledig gravplats eller på en gravplats som har använts tidigare, men där det förflutit en tillräckligt lång tid sedan gravplatsen senast togs i bruk. Enligt hälsoskyddsförordningen ska griftefriden på en gravplats gälla i 15 års tid, men griftefriden för vissa begravningsplatser kan vara längre, till exempel 25–30 år. Tidsfristerna fastställs då begravningsplatsen grundas.

Gravrättsinnehav

Då gravrättsinnehavet håller på att löpa ut, kommer gravrättsinnehavaren eller den person som har rätt att vid sin död bli gravlagd i den berörda graven att bli erbjuden möjligheten att lösa in gravrätten på nytt för ytterligare 25 år. Priset fastställs enligt aktuell prislista i den berörda församlingen. Det behövs ingen särskild ansökan för att förlänga gravrättsinnehavet. När församlingen meddelar berörda parter om att gravrättsinnehavet upphör, räcker det om gravrättsinnehavaren kontaktar församlingen och avtalar om hur man ska gå tillväga.

Skötsel av graven

En grav behöver skötas, t.ex. ska gräset klippas och gravblommor planteras. De anhöriga ska utse en gravrättsinnehavare som ansvarar för att sköta graven och att representera de anhöriga i frågor som gäller graven. Med församlingen eller ett företag som sköter gravar kan man avtala om skötseln av graven. Olika typer av gravskötseltjänster finns tillgängliga mot ersättning.

I begravningslagen (457/2003) finns bestämmelser om gravsättning och kremering av stoftet efter en avliden människa, om hanteringen av askan samt om anläggande, hållande, skötsel och nedläggning av begravningsplatser och enskilda gravar samt om anläggande av krematorier (begravningslagen 1 kap. 1 §).

Undervisnings- och kulturministeriet bereder lagstiftningen om begravingar. Underhållet av allmänna begravningsplatser är kyrkans lagstadgade uppgift. Var och en har rätt att få en gravplats i sin hemkommun på begravningsplatsen i den evangelisk-lutherska församlingen eller på församlingens konfessionslösa begravningsområde.

Regionförvaltningsverket i Östra Finland (RFV) hanterar de uppgifter som avses i begravningslagen gällande tillstånd, övervakning och fastighetsregister i hela landet. Dessutom har de hand om uppgifter avseende återställande av de begravningsplatser som ligger inom sådana områden som överläts i samband med kriget, samt skötseln av hjältegravplatser för personer som tillhörde den omflyttade befolkningen.

I fråga om praktiska frågor gällande begravningen kan man kontakta församlingen på den avlidnes hemort, då det är församlingen som utför underhållet på begravningsplatsen. För tjänster med koppling till gravplatsen och gravläggningen uppbärs en avgift. Avgifterna får vara högst lika stora som kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten, och avgiftsgrunderna ska vara lika för alla som har rätt att gravläggas på församlingens begravningsplats.

Begravningslagen

5 kap. Gravrätt samt skötsel och nedläggning av en begravningsplats

11 § Gravrätt

I fråga om gravrätten på en begravningsplats som hålls av en församling eller kyrklig samfällighet inom evangelisk-lutherska kyrkan eller av en församling inom ortodoxa kyrkosamfundet gäller vad som bestäms i kyrkolagen och i lagen om ortodoxa kyrkosamfundet och vad som bestäms med stöd av dem samt vad som avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

I fråga om gravrätten på andra begravningsplatser gäller vad som avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

12 § Gravregistret

Huvudmannen för en begravningsplats skall föra ett register med följande uppgifter om den avlidne:

- 1) släktnamn och förnamn,*
- 2) födelsedatum eller personbeteckning,*
- 3) dödsdag,*
- 4) tidpunkten för gravsättningen,*
- 5) begravningssättet, samt*
- 6) var graven är belägen.*

I registret kan även antecknas namn och adress på den som innehar gravrätten, giltighetstiden för gravrätten samt uppgifter om vem som kan gravsättas i graven. Därtill kan konstnärligt eller historiskt värdefulla gravvårdar som finns på begravningsplatsen och deras läge antecknas i registret. I fråga om avlidna vars aska har placerats i en minneslund skall registreras de uppgifter som anges i 1 mom. med undantag för var askan är placerad. Det register som avses i denna paragraf skall förvaras permanent. När en

sammanslutning eller stiftelse som avses i 8 § avslutar sin verksamhet skall de handlingar som avses i denna paragraf överlåtas till arkivverket för förvaring.

13§ Skötsel av begravningsplatser och gravar

Huvudmannen för en begravningsplats skall sköta begravningsplatsen på ett värdigt sätt och så att minnet av de avlidna respekteras. I fråga om skötseln av en enskild grav gäller vad som bestäms i enlighet med 11 § samt avtalas mellan huvudmannen för begravningsplatsen och den som innehar gravrätten.

Begravningslag: finlex.fi (> Lagstiftning > Uppdaterad lagstiftning > Vuosi 2003 (år 2003) > 6.6.2003/457)

I Finland finns det 378 lokala församlingar i den evangelisk-lutherska kyrkan. Bland dessa är 49 svenskspråkiga. Varje församling har ett omfattande oberoende i fråga om verksamhet, ekonomi och förvaltning. Fördelningen i församlingar följer i huvudsak den geografiska kommunfördelningen. Inom samma kommun kan det finnas en finskspråkig och en svenskspråkig församling. I stora städer finns det i allmänhet flera församlingar som tillsammans utgör en kyrklig samfällighet. En kyrklig samfällighet kan också bestå av församlingar inom en eller flera kommuners områden. Ekonomi- och personalförvaltning samt eventuella övriga uppgifter är centraliserade i en kyrklig samfällighet.

I tjänsten "Sök församling" på webbplatsen evl.fi/forsamlingar kan man hitta kontaktuppgifterna till församlingarna som ingår i Finlands evangelisk-lutherska kyrka.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar utlandsfinländarna att se till att kontaktuppgifterna till de gravrättsinnehavare som hanterar sina anhörigas gravar i Finland ska meddelas till de församlingskanslier som förvaltar begravningsplatser där respektive anhörigas gravar finns. De anhöriga ska utse en gravrättsinnehavare som ansvarar för att sköta graven och att representera de anhöriga i frågor som gäller graven. Här kan man ange en postadress, en e-postadress och ett telefonnummer. Utlandsfinländarparlamentet uppmanar samtidigt utlandsfinländska organisationer och Kyrkans arbete bland utlandsfinländare (*Kirkon ulkосуomalaistyö*) att ge mer information om förvaltning av gravplatser och eventuella tidsfrister.

IV UTSKOTTET FÖR SOCIALA ÄRENDEN

29. Studiestöd till utlandsfinländska studenter inom EU och för studier som avläggs på annat håll utomlands

Finska medborgare kan få studiestöd för studier som bedrivs helt och hållet utomlands ifall personen ifråga har haft en hemkommun i Finland under minst två av de fem åren innan hen inleder studierna, dvs. inleder studierna inom mindre än tre år från att hen flyttat utomlands, eller ifall hen utifrån sina levnadsförhållanden har en fast anknytning till

Finland. Vid prövningen beaktar FPA perioder då vederbörande varit bosatt i Finland, familjeförhållanden, utkomst, yrkesmässiga och andra motsvarande levnadsförhållanden. Dessa studier som bedrivs helt och hållet utomlands vid en utländsk läroanstalt måste vara heltidsstudier och motsvara studier som berättigar till stöd i Finland (<https://www.kela.fi/web/sv/studiestod-for-vem>). Dessutom måste läroanstalten vara underställd offentlig tillsyn, dvs. att läroanstalten ska vara berättigad till statsunderstöd, stå under undervisningsmyndigheternas tillsyn eller vara ackrediterad av en ackrediteringsorganisation. Även en privat läroanstalt kan vara underställd offentlig tillsyn. Den som vistas utomlands kortvarigt kan i regel få FPA-förmåner om vistelsen utomlands fortgår högst sex (6) månader. Som studerande eller forskare utomlands har man som medborgare dock rätt till FPA-förmåner för en längre tid, i huvudregel så länge som studierna, forskningsarbetet eller det konstnärliga arbetet utomlands bedrivs på heltid. En förutsättning är att personen ifråga haft rätt till FPA-förmåner redan före studierna eller forskningsarbetet utomlands. Studierna ska vara heltidsstudier, leda till ett yrke eller till en examen och bedrivs vid en läroanstalt som står under offentlig tillsyn. Studiestöd är inte en subjektiv rätt som varje finländare automatiskt har rätt till. För att få studiestöd ska man uppfylla de krav som fastställts i lagen om studiestöd. *Studiestöd för studier som bedrivs utomlands beviljas en finsk medborgare (och en person som avses i 2 mom.), om han eller hon*

- 1) *i minst två år under de fem år som föregår inledandet av studierna har haft sin i lagen om hemkommun (201/1994) avsedda hemkommun i Finland, eller*
- 2) *med hänsyn till hans eller hennes levnadsförhållanden annars har fast anknytning till Finland, varvid omständigheter som gäller personens familjeförhållanden, utkomst samt yrkesmässiga och andra motsvarande levnadsförhållanden beaktas.*

De allmänna villkoren för att studiestöd skall beviljas är att den studerande har antagits till en läroanstalt, att han eller hon bedriver studierna på heltid, har framgång i studierna samt är i behov av ekonomiskt stöd.

Det är viktigt att man vid handläggningen av (utlandsfinländska) ansökningar om studiestöd följer god tjänstemannased, likabehandling enligt ett regelbundet schema och med hänvisning till tidigare beslut, samt beslutsfattande på lika villkor.

Enligt de uppgifter som utlandsfinländarparlamentet har fått av FPA finns det endast ett fåtal förmånshandläggare på FPA som fattar beslut avseende ansökningar om studiestöd för personer som bedriver sina studier och avlägger examen helt och hållet utomlands. Förmånshandläggarna följer hela tiden upp vilka beslut som fattas av besvärnämnden för studiestöd och försäkringsdomstolen, så att FPA:s beslut fattas utifrån enhetliga principer. Så som nämnts ovan har studerande rätt till studiestöd, även om villkoret om hemkommun inte uppfylls, om personen ifråga annars har en fast anknytning till Finland. Då beaktas omständigheter som gäller den berörda personens familjeförhållanden, utkomst samt yrkesmässiga och andra motsvarande levnadsförhållanden.

I regeringens proposition 40/2015 fastställs att prövningen ska grunda sig på en helhetsbedömning av personens levnadsförhållanden, och personen ska ha en sådan fast anknytning till Finland som är jämförbar med det villkor som gäller hemkommunen. En person kan t.ex. anses ha sådan fast anknytning till Finland, om han eller hon har bott i Finland största delen av sitt liv och gått i skola eller arbetat i Finland. Exempelvis en person vars förälder, make eller maka bor i Finland och som regelbundet har tillbringat långa perioder i Finland kan också anses ha en sådan fast anknytning som avses i denna punkt. Den fasta anknytning som avses i bestämmelsen kan inte anses föreligga om en omständighet har varat endast en kort tid. För att en fast anknytning ska föreligga

förutsätts det i regel att omständigheten varat en oavbruten tid av minst flera år. Vid prövningen är det dock också möjligt att beakta t.ex. vilken betydelse den fasta anknytningen har.

Anvisningarna om studiestöd har uppdaterats av FPA (17.05.2021). De är offentliga och finns på webbplatsen www.kela.fi/web/sv/studiestod (<https://www.kela.fi/documents/10192/3239899/Opintotuki.pdf> - enbart på finska). De finskspråkiga anvisningarna innehåller flera exempel på hur begreppet "fast anknytning till Finland" tolkas.

I vissa fall kan studenten hamna i en situation där finländskt studiestöd inte kan beviljas till en utlandsfinländare för sådana studier som avläggs i ett annat EU-land och där personen ifråga inte heller har rätt till studiestöd eller social trygghet från ett annat EU-land. Som student är det värt att beakta detta redan då man väljer studieplats, så att man inte överraskas av att man kanske inte får någon grundförsörjning. I många länder, till och med i vissa EU-länder, finns det inget system för studiestöd och inte heller något motsvarande socialt trygghetssystem. Det är bra att notera att en finländsk medborgare alltid har möjlighet att få studiestöd för studier som avläggs i Finland. Om en finländsk medborgare inte kan finansiera sina studier utomlands är det bra att komma ihåg alternativet där man kan komma till Finland för att avlägga sina studier här.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet kräver att man vid handläggningen av utlandsfinländska ansökningar om studiestöd följer god tjänstemannased, likabehandling med hänvisningar till tidigare beslut, samt beslutsfattande på lika villkor.

30. Hur folkbokföringskommunen bestäms för utlandsfinländare

I befolkningsdatasystemet noteras hemkommunen, som fastställts enligt lagen om hemkommun, och den bostadsort som finns i hemkommunen, samt folkbokföringskommunen i fråga om finländska medborgare som permanent bor utomlands. I befolkningsdatasystemet noteras också sådana uppgifter om tillfällig bostadsort som den berörda personen meddelat. Personer som flyttar har skyldigheten att göra en flyttanmälan vid byte av hemkommun eller bostadsort i hemkommunen. Berörda personer ska tidigast en månad före flyttdagen och senast en vecka efter flyttdagen meddela detta till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Enligt 2 § i lagen om hemkommun är en persons hemkommun den kommun där han bor. *Har en person i sin användning flera bostäder eller ingen bostad alls, är hans eller hennes hemkommun den kommun som han eller hon på grund av sina familjeförhållanden, sin utkomst eller andra motsvarande omständigheter själv anser som sin hemkommun och till vilken han eller hon med hänsyn till de ovannämnda omständigheterna har den fastaste anknytningen. Har en persons egen uppfattning om vilken kommun som är hans hemkommun inte kunnat utredas, är hans hemkommun den kommun till vilken han skall anses ha den fastaste anknytningen med hänsyn till sitt boende, sina familjeförhållanden, sin utkomst och andra motsvarande omständigheter.*

I 5 § i lagen om hemkommun finns bestämmelser om hemkommunen vid utflyttning ur landet. Dessa bestämmelser gäller alla som flyttar ut ur landet, oavsett hemkommun. *En*

person som har bosatt sig utomlands för en längre tid än ett år har i regel ingen hemkommun i Finland. Han kan dock ha hemkommun i Finland, om han med hänsyn till sina levnadsförhållanden har fastare anknytning till Finland än till det land han bor i. I 6 a § i lagen om hemkommun finns bestämmelser om hur folkbokföringskommunen definieras. Folkbokföringskommunen för en finsk medborgare som är stadigvarande bosatt i utlandet är den kommun som senast var hans hemkommun i Finland. Om en finsk medborgare inte har haft hemkommun i Finland, bestäms hans eller hennes folkbokföringskommun enligt moderns, faderns eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun i nämnd ordning. Folkbokföringskommunen är den kommun som vid den tidpunkt då han eller hon fick finskt medborgarskap var föräldrarnas eller makens hemkommun eller folkbokföringskommun. Om varken föräldrarna eller maken då inte hade någon hemkommun eller folkbokföringskommun i Finland, är folkbokföringskommunen Helsingfors.

Sedan år 2020 upprätthålls befolkningsdatasystemet av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Registreringen av uppgifter grundar sig på medborgarnas och myndigheternas lagstadgade anmälningar. Befolkningsdatasystemet är till hjälp vid många olika typer av samhällsfunktioner, bland annat då val anordnas. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata upprättar ett register över de röstberättigade (ett rösträttsregister) i god tid (senast den 46. dagen) före valdagen. I rösträttsregistret inkluderas nödvändiga uppgifter om varje röstberättigad, bland annat namn, personnummer, valkrets, hemkommun och röstningsställe.

För finländska medborgare som permanent bor utomlands anses folkbokföringskommunen (för upprättande av röstlängden i valkretsen) vara den kommun som senast var vederbörandes hemkommun i Finland. Emellertid upplever många utlandsfinländare att de inte har någon anknytning överhuvudtaget till den berörda kommunen som antecknats i registret. Så är det i situationer där personen ifråga har bott endast en kort tid på den berörda orten, till exempel på grund av studier, precis innan vederbörande flyttade utomlands. Folkbokföringskommunen är således fortfarande orten där den berörda personen bodde senast, men som hen efter flytten utomlands eventuellt inte har några som helst känslomässiga band eller släktband till. Eftersom valkretsen i riksdagsvalen fastställs enligt folkbokföringskommunen, har personen som flyttar vistats där bara under en kort tid och känner därför inte sin valkrets. Följaktligen minskar intresset för att rösta och utöver detta ökar känslan av utanförskap. Detta kan påverka rentav nationalidentiteten.

Det vore önskvärt att lagen om hemkommun skulle ändras så att folkbokföringskommunen för en utlandsfinländare kunde anses vara den kommun som senast var vederbörandes hemkommun i Finland, om inte personen ifråga själv har meddelat att någon annan kommun är folkbokföringskommunen i Finland, till vilken den berörda personen ska uppfattas ha den fastaste anknytningen på grund av sina familjeförhållanden och/eller känslomässiga band. Anvisningarna för att meddela om ändring av folkbokföringskommun kunde bestå av att en skriftlig och fritt formulerad anmälan ska göras till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

En arbetsgrupp som utrett behovet av att ändra lagen om hemkommun har i maj 2020 lagt fram förslag om att en totalreform av lagen om hemkommun ska inledas. Den aktuella lagen är från år 1994 och borde ersättas av en ny lag. I samband med reformen borde man beakta exempelvis utvecklingen av annan lagstiftning efter att den berörda lagen stiftades, kraven och möjligheterna som digitaliseringen medför, samt myndigheternas och domstolarnas tillämpningspraxis, som det samlats exempel på under årens lopp. På grundval av förslagen från arbetsgruppen är avsikten att under hösten 2021 i finansministeriet inleda beredningen av de lagändringar som är kopplade till reformen av

lagen om hemkommun. För totalreformen borde ett separat lagstiftningsprojekt skapas och en arbetsgrupp tillsättas, med representation av de ministerier, ämbetsverk och andra instanser som är centrala för tillämpningen av lagen om hemkommun.

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utlandsfinländarnas önskemål om att ändra på folkbokföringskommunen skulle kunna beaktas i samband med totalreformen av lagen om hemkommun.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för finansministeriet att lagen om hemkommun ska ändras så att det blir möjligt för utlandsfinländare (dvs. finländska medborgare som permanent bor utomlands) att ändra på folkbokföringskommunen beroende på var de har sin fastaste anknytning utifrån sina familjeförhållanden och/eller känslomässiga band. Dessutom föreslår utlandsfinländarparlamentet att man ska utarbeta anvisningar för hur begäran/anmälan om att ändra på folkbokföringskommunen ska inlämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

31. Reseanmälan: resmålet ska också kunna vara Finland

Reseanmälan är en tjänst som tillhandahålls av utrikesministeriet. Där kan finländare som reser eller flyttar utomlands eller som redan bor utomlands ge sina rese- och kontaktuppgifter till utrikesministeriet.

I nödfall eller i krislägen kan utrikesministeriet kontakta dem som gjort en reseanmälan. Utrikesministeriet rekommenderar att man gör en reseanmälan i synnerhet om man reser till riskfyllda områden. Man kan göra en reseanmälan genom att registrera sig i systemet, men en reseanmälan går också att göra även om man inte registrerar sig. Det lönar sig att registrera sig, eftersom uppgifterna från den föregående reseanmälan då finns kvar i minnet och uppgifterna också kan uppdateras.

En reseanmälan innebär att man uppger sina egna personuppgifter, de kontaktuppgifter som gäller under resan, samt uppgifter om resan till ministeriet inför nödfall och krislägen. Reseanmälan görs i tjänsten matkustusilmoitus.fi.

En reseanmälan kan göras endast om man reser till utlandet, inte om man reser in i Finland. Utlandsfinländare upplever emellertid att det är svårt för dem att använda systemet för reseanmälan då de är på väg till Finland. Om en finländsk medborgare som permanent bor i utlandet reser till Finland, skulle hen behöva ändra på den anmälan som gjorts om permanent flytt, så att utrikesministeriet inte ska få felaktig information om vederbörandes vistelseort vid en krissituation i det berörda bosättningslandet. Om man har anmält en permanent flytt utan att ha registrerat sig först, känner en del av utlandsfinländarna inte till hur de ska kunna ändra på dessa uppgifter. Därför anser utlandsfinländarna att det skulle bli betydligt enklare att använda systemet för reseanmälan om man kunde välja Finland som destination för resan.

Enligt den ansvariga tjänstemannen för konsulära frågor vid utrikesministeriet har man inte planerat att lägga till Finland som resedestination i systemet. Tjänstemannen konstaterar att systemet för reseanmälan är avsett för att informera resenärer eller personer som permanent bor i utlandet i sådana lägen där resenärer behöver information under sin vistelse utomlands. Att informera människor i Finland ligger inte på utrikesministeriets

informationsansvar. Dessvärre kan personer som bor utomlands permanent under sin semester i Finland även få meddelanden som gäller deras hemland, även om de inte vistas i hemlandet just då, såvida de inte har gjort ändringar i sin berörda reseanmälan. Om en person har registrerat sig i systemet för reseanmälan, är det enkelt att ändra på reseanmälan och byta datum. Inför resan till Finland lönar det sig att göra de datumändringar som behövs i anmälan.

Under sommaren kommer det att tas i bruk en egenskap med påminnelser i systemet för reseanmälan. Om det har förflutit ett år sedan man gjorde en reseanmälan och inte just då angav något datum för när resan slutar, kommer systemet automatiskt att be användaren bekräfta giltigheten av reseanmälan. Detta kommer att vara till hjälp för dem som inte har registrerat sig i systemet då de vill radera sin reseanmälan.

En utlandsfinländare som reser runt i Finland kan eventuellt följa med lokala medier i Finland om en kris inträffar. Systemet med reseanmälan skulle faktiskt kunna utvecklas så att Finland läggs till som resedestination, men samtidigt kunde det klart och tydligt meddelas att om resmålet är Finland, kommer inga meddelanden med e-post eller SMS att sändas ut via systemet. Istället ska personer som reser runt i Finland följa med lokala medier.

Det vore också bra att öka informationen till exempel i form av ett videoklipp med anvisningar för hur man ska göra en reseanmälan och hur man ska använda systemet. På detta sätt skulle systemet för reseanmälan säkert användas i större utsträckning, vilket skulle vara till fördel för både medborgare och utrikesministeriet. År 2018 användes systemet för reseanmälan av 240 486 personer, år 2019 av endast något fler, dvs. 249 609 personer, och år 2020 av bara 137 777 personer (varvid orsaken till den sistnämnda siffran antagligen är det minskade antalet resor under pandemin). Motsvarande antal meddelanden som skickats via utrikesministeriets system SULO uppgick år 2018 till sammanlagt 128 meddelanden, år 2019 totalt 148 meddelanden och under pandemiåret 2020 totalt 905 meddelanden.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utrikesministeriet ska lägga till även Finland som destinationsland i systemet för reseanmälan. Dessutom föreslår utlandsfinländarparlamentet att man t.ex. genom ett videoklipp med anvisningar ökar informationen om hur systemet för reseanmälan används (inklusive för medborgare som permanent bor utomlands, då de ska resa till Finland).

32. Förnyelse av finska körkort för finländska medborgare som permanent bor utomlands utanför EU och EES-området

För körning på det finländska fastlandet godkänns samtliga körkort som har beviljats i en stat som erkänts av Finland eller av en sådan stat med vilken Finland har byggt upp diplomatiska relationer. Ett utländskt körkort godkänns emellertid inte, om kortets innehavare har bott i Finland vid den tidpunkt då körkortet beviljades.

Ett körkort som utfärdats i en EU- eller EES-stat ger föraren rätt att i Finland köra fordon som ingår i de körkortskategorier som anges på körkortet så länge som körkortet är giltigt.

Detta gäller oavsett om man vistas i Finland som turist eller är stadigvarande bosatt här. Ett temporärt körkort som utfärdats i ett nordiskt land godkänns också i Finland.

Ett körkort som utfärdats i stater som godkänt de konventioner om vägtrafik som ingåtts i Geneve och Wien eller som utfärdats i Hongkong, Macao eller Taiwan (nedan konventionsstater) godkänns för körning i Finland som turist, ifall kortet fortfarande är giltigt. Efter att körkortsinnehavaren har bosatt sig varaktigt i Finland, är körkortet giltigt i två år, men högst till och med slutet av kortets giltighetstid. Körkortet ska vid behov uppvisas tillsammans med ett internationellt körkort eller en finsk- eller svenskspråkig auktoriserad översättning av körkortet. USA, Kanada och Australien är konventionsstater, dvs. de ingår i denna kategori. En mer detaljerad förteckning över konventionsstaterna finns [här](#) (på finska).

Som turist får man köra i Finland med ett körkort som motsvarar kategori A1, A2, A och B och som utfärdats i någon annan stat som erkänts av Finland, ifall kortet är giltigt. Efter att körkortsinnehavaren förs in i Finlands befolkningsregister, godkänns det utländska körkortet ännu i ett års tid. Uppgifterna på det utländska körkortet ska vara skrivna med latinska bokstäver eller så ska en auktoriserad översättning av det till finska, svenska, norska, danska, engelska, tyska eller franska visas upp utöver körkortet. Därtill ska förare som kör med utländska körkort uppfylla gällande ålders- och hälsokrav för körkort i Finland.

I fråga om denna motion hade Finland-Samfundet kontakt med Transport- och kommunikationsverket Traficom för att ta reda på om körkortet från en utländsk konventionsstat (för länder som ligger utanför EU- och EES-länderna) räcker till i Finland, om körkortet är utfärdat på engelska, liksom de kort som utfärdas i USA, eller om det räcker med en engelskspråkig översättning, eller om det krävs en finsk- eller svenskspråkig översättning. Enligt Traficom ligger detta ärende delvis på polisens ansvarsområde, eftersom det då handlar om övervakning av vägtrafik. Traficom tolkar emellertid körkortslagen så att en översättning (eller ett internationellt körkort istället för en översättning) behövs enbart i sådana fall där det nationella körkortet inte är skrivet med latinska bokstäver och/eller om de erforderliga uppgifterna inte framgår ur körkortet, t.ex. kortets giltighetstid och fordonskategorier som ingår i körrätten.

Enligt det aktuella regelverket ska en person som vill förnya sitt körkort ha sin vanliga vistelseort i Finland. Enligt 3 § i körkortslagen avses med vanlig vistelseort den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där personen bor, men inte till följd av studier vid universitet eller någon annan utbildningsanstalt; för en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor i två eller flera stater ska den vanliga vistelseorten anses vara den plats som han eller hon har personlig anknytning till, under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit eller bor i en annan stat för att genomföra en tidsbegränsad arbetsuppgift,

Kravet på vanlig vistelseort vid utfärdande av körkort baseras på EU:s körkortsdirektiv. Detta är även kravet för utfärdande av körkort enligt körkortslagen. Även principen om ett kort baseras på körkortsdirektivet. EU/EES-länderna har sinsemellan avtalat att det land där personen ifråga bor permanent ska utfärda körkortet. Dessutom har det i körkortslagen

införts en skyldighet att lämna in ett utländskt körkort (62 §) i samband med att det byts ut mot ett finländskt körkort.

Med andra ord, om en person besöker Finland enbart över sommaren, kan personen ifråga inte förnya sitt körkort i Finland. I praktiken kontrolleras personens uppgifter om bosättningsort i befolkningsdatasystemet. Således skulle det krävas en lagändring för att utlandsfinländare som bor utanför EU/EES-länderna skulle kunna förnya sitt körkort då de besöker Finland.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Traficom att förtydliga anvisningarna på webbplatsen Ajokortti-info om användningen av körkort som utfärdats av konventionsstaterna på så sätt att det tydligt fastställs där att ett utländskt körkort (även sådana som utfärdats utanför EU/EES-området) som är skrivet med latinska bokstäver på engelska godkänns i Finland utan ytterligare krav.

33. I krissituationer, t.ex. om man har sjuka föräldrar i Finland, ska finländska tjänster tillgodose utlandsfinländares behov av att få information och kunna medverka

Det är viktigt att notera att man kan påverka fullvuxna släktingars och anhörigas beslut om vård eller andra åtgärder endast om den berörda anhöriga själv vill det eller med dennes samtycke, eller genom en intressebevakare, om den berörda personen har en sådan. Finland-Samfundet rf. ger konsultation till utlandsfinländare och återflyttare i frågor som berör att upprätta planer för åldrande, intressebevakningsfullmakter och vårdtestamenten, samt vikten av att sådana dokument ska vara lagenligt upprättade i internationella situationer. Mer information om dessa frågor finns även på webbplatsen för Finland-Samfundets seniorrådgivning, och i publikationen *Senioripaluumuuttajan opas* (enbart på finska), som kan beställas utan kostnad via Finland-Samfundets rådgivningstjänst.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Denna motion föranleder inte någon resolution.

34. Underlätta utlandsfinländares återflyttning

I denna motion lyfter man fram behovet av att göra återflyttningen smidigare samt ge stöd för återflyttarnas sysselsättning och integrering.

Befolkningen i Finland åldras och födelsetalen räcker inte för att upprätthålla befolkningsökningen. Andelen personer i arbetsför ålder minskar samtidigt och då finns det inte tillräckligt med arbetstagare inom alla branscher. I Finland har man lyft fram invandring av utländsk arbetskraft för att lösa problemen på arbetsmarknaden och för att upprätthålla välfärdssamhället. Vid arbets- och näringsministeriet och i kommunerna i Finland har man även riktat resurser på detta. Potentialen hos den kompetenta

utlandsfinländska arbetskraften har knappt noterats överhuvudtaget i olika sysselsättningsprojekt.

Enligt den statistik som publicerats av Statistikcentralen den 12 maj 2021 steg nettoinvandringen från utlandet till Finland år 2020 till 17 814 personer, jämfört med 15 495 personer året innan. Skälet till att nettoinvandringen ökade var enligt Statistikcentralen i synnerhet den minskade utvandringen. Det bör emellertid noteras att siffran för finländska medborgares återflyttning år 2020 var den största på åtminstone 30 år, och att finländska medborgares nettoinvandring blev positiv efter en lång period med negativa siffror. Invandringen av finländska medborgare ökade med över tusen till 9 638 personer som flyttade in, och utvandringen sjönk rejält med över tusen till 8 529 personer som flyttade ut, vilket innebär att nettoinvandringen låg på 1 109 personer som flyttade in i landet år 2020.

Det finns relativt lite forskning kring temat återflyttning i vårt land. I Finland finns det dessutom mycket lite uppgifter om arbets- eller kunskapsbaserad återflyttning. Enligt de enkäter och undersökningar som gjorts vet vi emellertid att återflyttarna upplever att de examina och den arbetserfarenhet som de skaffat i utlandet inte erkänns eller uppskattas i Finland. Återflyttare behöver därför hjälp i synnerhet med att få sysselsättning, och de är inte särskilt nöjda med den hjälp som finns att få för närvarande vid arbets- och näringsbyråerna (TE-byråerna). Lagstiftningen i Finland är delvis motstridig avseende invandring, arbetskraftstjänster, arbetslöshetsskydd och social trygghet. Dessutom tillämpas lagar och regler inte alltid på ett rättvist sätt. I undersökningarna framhävs också behovet av stöd till utlandsfinländska makar och familjemedlemmar. Då antalet utmaningar ökar, kommer den kompetenta arbetskraften inte nödvändigtvis att stanna kvar i Finland permanent.

Finland-Samfundet håller på att förbereda pilotprojektet *Osaajaväylä Suomeen* (endast på finska), som är en verksamhets- och servicemodell där man förenar (utlands-)finländska proffs med inhemska arbetsgivare. I detta projekt omfattar Finland-Samfundets samarbetspartners för närvarande Egentliga Finlands TE-byrå, Turku Business Regions och Business Oulus Talent Hubs, Tampere International House, samt det privata företaget Urapark, som grundades i april 2021 och bistår återflyttare med personlig karriärplanering och yrkesvägledning. Finland-Samfundet rf:s pilotprojekt *Osaajaväylä Suomeen* lyfter fram utlandsfinländsk kompetent arbetskraft som en del av lösningen på det växande behovet av arbetskraft i vårt land, och Finland-Samfundets målsättningar är förenliga med regeringens handlingsprogram *Talent Boost*. Finland-Samfundet hoppas på finansiering för projektet och avsikten är att pilotfasen ska starta i slutet av år 2021.

Modellen för *Osaajaväylä Suomeen* framhäver att familjernas behov ska beaktas mångsidigt, inklusive makarnas och barnens behov, om de har en annan språklig och kulturell bakgrund. För att få utlandsfinländska proffs till Finland behöver man i fråga om internationella familjer som talar flera språk eventuellt fästa uppmärksamhet vid att också maken eller maken får sysselsättning, att familjen lär sig språket, och att arrangemangen i vardagen fungerar. Syftet med denna modell är att i Finland öka uppskattningen för samt efterfrågan och tillgången på den sakkunskap som utlandsfinländska proffs har. Samtidigt vill man hjälpa inhemska arbetsgivare att hitta sådana utlandsfinländska proffs, se till att kunskapskapitalet återvänd till Finland och göra det lättare för återflyttare att etablera sig i det finländska samhället.

Redan år 2010 inlämnades en motion om återflyttning och i resolution 31/10 konstaterades följande: Utlandsfinländarparlamentet önskar att utlandsfinländarna skulle beaktas som en

specialgrupp och att deras arbetskraftsrelaterade återflyttning och invandring skulle vara en av prioriteringarna i politiken då finländska myndigheter utvecklar den arbetskraftspolitiska invandringspolitiken och gör upp åtgärdsprogram för att öka arbetskraftsinvandringen.

År 2013 fattade statsrådet ett principbeslut om strategin *Migrationens framtid 2020*, där man bland annat fäster uppmärksamhet vid att utveckla arbetskraftsinvandringen genom att beakta det finländska behovet av arbetskraft, befolkningsutvecklingen och ändringarna i den demografiska försörjningsbördan.

År 2017 godkände regeringen i sina förhandlingar det aktuella utlandsfinländarpolitiska programmet för åren 2017–2021. Det utlandsfinländarpolitiska programmet har utarbetats i samarbete mellan Finland-Samfundet rf. och utlandsfinländarparlamentets representanter samt olika ministerier och ämbetsverk. Detta program främjar utomlands bosatta finländares intressen. Under punkt 3.5 (s. 33) har det noterats att utlandsfinländarnas förutsättningar för att återflytta ska stödjas, och där finns också riktlinjer för politiken samt flera olika åtgärder.

För närvarande medverkar Finland-Samfundet i ett projekt som syftar till att utarbeta en utlandsfinländarstrategi för åren 2022–2026. Som en del av detta projekt anordnas utfrågningar av utlandsfinländska återflyttare i Finlandsskåne, dvs. *Suomi-kylä* (under vecka 23). Denna utfrågning anordnas av Egentliga Finlands TE-byrå tillsammans med Finland-Samfundet. De halvstrukturerade temaintervjuerna inom ramen för denna utfrågning baseras på uppgifter som har insamlats dels vid webinarier som anordnats av Egentliga Finlands TE-byrå och som syftade till att främja sysselsättningsmöjligheter för återflyttare, dels ur en enkät som riktades till Facebookgruppen *Paluumuuttajat*, som är avsedd för återflyttare. Syftet är att få uppmärksamhet för återflyttning och därmed sammanhängande utmaningar i den framtida utlandsfinländarstrategin.

Även i det nordiska samarbetet har arbetslivet en central roll ur näringslivets och individens perspektiv, men också med tanke på utvecklingen av de nordiska välfärdssamhällena. Hörnstenarna för det nordiska samarbetet är en gemensam arbetsmarknad, och våra samsamarbetsområden är sysselsättning, arbetsmarknad, arbetsmiljö och arbetsrätt. Genom att undanröja gränshinder försöker man skapa ett ännu mer öppet Norden. Att flytta, pendla, arbeta som företagare eller studera ska vara möjligt över gränserna utan risk för att man faller mellan två stolar och utan risk för hinder som beror på oklarheter i lagstiftning och regelverk.

Nordiska ministerrådet är det officiella samsamarbetsorganet för regeringarna i Norden. Ministerrådet har ett roterande ordförandeskap, och år 2021 är Finland ordförandeland. De nordiska statsministrarnas vision är att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region fram till år 2030. Nordiska ministerrådets handlingsprogram Vision 2030 har godkänts av de nordiska samsamarbetsministrarna och det gäller under åren 2021–2024. För att uppnå detta mål har det fastställts tre centrala fokusområden: Ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden. Målet med ett socialt hållbart Norden är att tillsammans främja delaktighet, jämställdhet och gemenskap inom ett område där vi delar våra värden och där vi främjar kulturutbyte och välfärd. Digitaliseringen är ett tvärgående tema för visionen och fokusområdena. I programmet för det finländska ordförandeskapsåret har man i fråga om fokusområdet *Ett konkurrenskraftigt Norden* omnämnt bl.a. rörlighet, digital integration, nya sätt att arbeta,

främjande av rörlighet och undanröjande av gränshinder. Integrationen och fokusområdet *Ett konkurrenskraftigt Norden* drivs vidare genom ett ordförandeskapsprojekt som skapats av finansministeriet, och som har titeln *Världens smidigaste vardag och rörlighet mellan länder med hjälp av digitalisering (Maailman sujuvinta maiden välistä arkea ja liikkuvuutta digitalisaation avulla)*.

Det är mycket viktigt att lyfta fram uppskattningen för den sakkunskap som utlandsfinländska proffs har samt efterfrågan och tillgången i Finland på sådana proffs. På detta sätt kan man också utnyttja ett betydande potentiellt kunskapskapital. Det behövs också nya undersökningar om återflyttarnas sysselsättningsmöjligheter och erfarenheter, så att återflyttningen kan främjas på rätt sätt och så att det kunskapskapital som finns ute i världen ska återvända till Finland.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att arbets- och näringsministeriet i allt högre grad ska fokusera sina resurser på omfattande stöd och utveckling av sysselsättnings- och integrationstjänster för kompetenta återflyttare i Finland. Utlandsfinländarparlamentet uppmanar också arbets- och näringsministeriet att stöda och fokusera sina resurser på att genomföra utredningar och forskning gällande arbets- och kunskapsbaserad återflytt samt finländska arbetsgivares attityder och beredskap för att utnyttja återflyttarnas internationella arbetserfarenhet och språkkunskap.

35. Finländska bankers tjänster för utlandsfinländare

Banker är privata aktörer och bestämmer själva om sina verksamhetssätt. På senare tid har minskade banktjänster för dem som inte har hemvist i Finland uppmärksammats i medierna. Finland-Samfundet ger allmän information om finländska banktjänster på sin webbplats. Utlandsfinländarparlamentet uppmanar dock utlandsfinländarna att själv kontakta bankerna och jämföra deras tjänster.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet tar inte ställning till innehållet i motionen, eftersom det handlar om privata aktörer, men uppmanar utlandsfinländarna att kontakta olika banker och jämföra deras tjänster. Utlandsfinländarparlamentet anser dock att frågan berör många utlandsfinländare och återflyttare, och man bör försöka hitta en lösning på frågan. Sekretariatet får i uppdrag att tillsammans med Försäkrings- och finansrådgivningen FINE utreda vilka möjligheter utlandsfinländare har att öppna ett bankkonto i Finland och sköta sina bankärenden.

36. Vaccinering av utlandsfinländare mot SARS-CoV-2-virus (Covid-19)

Social- och hälsovårdsministeriet publicerade den 10 mars 2021 ett meddelande om covid-19-vaccinationerna av personer som inte har hemkommun i Finland: [Kommuninfo: Rekommendation om vaccinationerna av personer som inte har hemkommun i Finland](#)

I meddelandet ger ministeriet en rekommendation till kommunerna och samkommunerna om covid-19-vaccinationerna av personer som inte har hemkommun i Finland eller som av någon annan orsak inte har rätt att använda förebyggande offentliga hälsovårdstjänster i Finland. Ministeriets rekommendation har skickats till alla kommuner.

Rekommendationen gäller dock inte turister eller personer som tillfälligt vistas i Finland. Därmed är situationen enligt ministeriets rekommendation inte sådan att man reser till Finland specifikt för att få vaccinet. Social- och hälsovårdsministeriets rekommendation gäller alla som inte har en hemkommun i Finland. Därmed har personer som är permanent bosatta i EU, EES och Norden, Storbritannien, socialförsäkringsavtalsländer eller tredjeländer och som vistas i Finland för annat än korttids- eller turiständamål möjlighet att få covid-19-vaccination.

I enlighet med statsrådets förordning om frivilliga covid-19-vaccinationer (1105/2020) är det kommunernas ansvar att anordna vaccinationer. Kommunerna ansvarar för att ge vaccinationer och relaterade arrangemang, såsom information och tidsbokningar, inom sitt område. På kommunens hemsida kan man kolla vilka grupper kommunen just nu vaccinerar enligt vaccinationsordningen och hur man bokar en vaccinationstid. Kommunerna informerar inte i alla kommuner enligt enhetliga villkor om vaccinationerna och vaccinationsordningen. I flera kommuner kan tid bokas både genom tidbokningssystemet och per telefon. En person som inte har hemkommun i Finland kan därför kontakta den kommun inom vars område hen vistas när det enligt kommunens vaccinationssystem är möjligt att boka tid för vaccination. Kommunerna bedömer förutsättningarna för en person som inte har hemkommun i Finland att få ett covid-19-vaccin.

Det är mycket viktigt att en utlandsfinländare som tillfälligt vistas i Finland också kan få ett covid-19-vaccin i enlighet med vaccinationssystemet, och därför har Finland-Samfundet kontaktat myndigheterna redan innan social- och hälsovårdsministeriet kom med sin rekommendation. Finland-Samfundet har informerat om detta i olika kanaler.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlament tar inte ställning till själva motionen, men uppmanar utlandsfinländarna att vända sig till den kommun där de vistas för att få ett covid-19-vaccin. Om det inte är möjligt att boka tid elektroniskt, uppmanas personen att kontakta hälsovården i kommunen per telefon.

37. Kartläggning av bättre samarbetsmöjligheter mellan FPA och tyska sjukförsäkringskassor

Internationell sjukvård är det fråga om när en person får behandling utanför sitt hemland eller om hemlandet inte står för kostnaden för behandlingen. När en person reser eller vistas tillfälligt i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz, får hen medicinskt nödvändig behandling till ett pris som motsvarar den lokala kundavgiften om hen har med sig [ett](#)

[europeiskt sjukförsäkringskort](#). Med medicinskt nödvändig behandling avses vård eller behandling som inte kan vänta tills personen återvänder hem från utlandet. Innehavaren av ett europeiskt sjukförsäkringskort ska också få behandling under resan på grund av långvarig sjukdom, graviditet eller förlossning.

Om man insjuknar plötsligt i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz, är det möjligt att få ersättning enligt lagstiftningen i antingen Finland eller i det land som gett behandlingen. I båda fallen kan FPA inte i förväg lämna information om ersättningens storlek. Ersättning enligt finsk lagstiftning innebär att kostnaderna ersätts som om personen hade fått behandling i en liknande situation inom den offentliga hälso- och sjukvården i Finland. FPA ber om nödvändig information från den offentliga hälso- och sjukvårdsenheten i personens hemkommun. Om en person väljer ersättning i enlighet med lagstiftningen i det land som gett behandlingen, frågar FPA ersättningsbeloppet av det land som gett behandlingen.

Man kan också få ersättning för resekostnader. En resa i ett EU- eller EES-land eller i Schweiz ersätts till närmaste lokala vårdplats. Om en medborgare insjuknar utanför EU- och EES-länderna eller Schweiz, kan hen inte få ersättning för resor. När man återvänder till Finland, ersätts endast den del av resan som gjorts i Finland - till exempel resan från flygplatsen till sjukhuset. Observera att till exempel flyg från utlandet till Finland inte ersätts. Ersättning betalas även för [läkemedel som köpts utomlands](#). FPA informerar på sin webbplats om hur man kan ansöka om ersättning för sjukvårdskostnader: [Om du insjuknar utomlands - kela.fi](#)

Webbplatsen EU-hälsovård.fi innehåller information om hälso- och sjukvård i olika länder. Informationen är avsedd att vara till hjälp när en medborgare reser utomlands och behöver vård och behandling på grund av plötslig sjukdom. Informationen är också till hjälp om man vill [få behandling utomlands](#).

En medborgare som är tillfälligt bosatt utomlands (under 6 månader) har vanligtvis rätt till FPA-förmåner som om hen fortfarande bor i Finland. Förmåner utbetalas utomlands och nya förmåner kan beviljas på ansökan. [Grundläggande utkomststöd betalas dock inte utomlands](#).

Du kan läsa mer om kostnader och ersättning för behandling utomlands här: [Vårdkostnader och ersättning utomlands - EU-hälsovård.fi](#)

Tyskland har ett tvåstegs sjukförsäkringssystem, som består av en lagstadgad sjukförsäkring (GKV som administreras av en lagstadgad sjukförsäkringskassa) och en privat sjukförsäkring (PKV). GKV är tillgänglig för alla, och den privata sjukförsäkringen är föremål för vissa villkor.

I Tyskland gäller principen om naturaförmåner för den obligatoriska sjukförsäkringen. Enligt den behöver personer med lagstadgad sjukförsäkring inte betala förskott till vårdgivaren (till exempel sin läkare) för kostnaden för den behandling man får. Istället tillhandahåller vårdgivaren den nödvändiga servicen och fakturerar sedan den försäkrade patientens lagstadgade sjukförsäkringsbolag, sjukkassan.

Utbudet av förmåner regleras i enlighet med lagstadgade krav. Många sjukförsäkringskassor erbjuder ytterligare förmåner för att komplettera dessa obligatoriska förmåner. Mer än 90 procent av de förmåner som erbjuds är dock enligt lag föreskrivna att

vara enhetliga för alla patienter med lagstadgad sjukförsäkring. Dessutom finns det förmåner som inte anges i den allmänna prislistan (Einheitlicher Bewertungsmaßstab - EBM). Dessa förmåner, kända som individuella hälsovårdstjänster (individuelle Gesundheitsleistungen - IGeL), är endast tillgängliga till självkostnadspris. Kostnaderna ersätts inte även om patienten har lagstadgad sjukförsäkring.

Principen om naturaförmåner gäller inte för privat sjukförsäkring. Om patienten har en privat sjukförsäkring, fakturerar vårdgivaren för behandlingen efter att den genomförts. Priserna på individuella förmåner bestäms av prisskalor. Normalt betalar patienten räkningen och lämnar sedan in den till sitt sjukförsäkringsbolag som ersätter behandlingen antingen delvis eller helt. Medborgare i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och medborgare i länder med vilka man har ett socialförsäkringsavtal kan dock fortfarande vara försäkrade i sitt hemland. FPA:s gränsöverskridande hälsovårdsgrupp ansvarar för kommunikationen med tyska sjukförsäkringskassor. FPA är i kontakt med de tyska sjukförsäkringskassorna i synnerhet när det gäller klienter som flyttar från Tyskland till Finland och får pension endast från Tyskland. Vid en flyttsituation ska det fastställas vilket land ansvarar för klientens sjukvårdskostnader, och därför bör FPA kontakta sjukförsäkringskassan i det land som betalar ut pensionen.

Enligt de uppgifter vi fått från den gränsöverskridande sjukvårdsgruppen förlöper samarbetet med FPA och tyska sjukförsäkringskassor samt andra utländska sjukförsäkringskassor i stort sett utan problem. Det största problemet med Tyskland är att utan sjukförsäkringskassans namn och adressuppgifter kommer FPA inte att kunna gå vidare med till exempel förfrågningar om blanketter eller ytterligare information från sjukförsäkringskassorna. Tysklands förmedlingscentral för sjukförsäkring DVKA (Deutsche Verbindungsstelle Krankenversicherung – Ausland) har meddelat FPA att den inte har en gemensam databas från vilken man kunde kontrollera i vilken sjukförsäkringskassa klienten är registrerad i Tyskland. I flera andra europeiska länder finns en sådan databas och via den är det relativt enkelt för FPA att få reda på kontaktuppgifterna för klientens sjukförsäkringskassa och begära nödvändiga blanketter.

FPA använder också Europeiska kommissionens sökningssystem CAI. I det kan man söka sjukförsäkringsbolag i olika länder, men när det gäller Tyskland, är det viktigt att veta namnet på sjukförsäkringskassan för att hitta rätt kassa. FPA skickar vanligtvis ett skriftligt brev till en pensionär som flyttat till Finland med en uppmaning om att antingen skicka FPA den blankett som behövs för att fastställa kostnadsansvaret för sjukvård (E121 eller S1) eller alternativt ange FPA kontaktuppgifterna till den tyska sjukförsäkringskassan varefter FPA kan skicka en begäran om blankett direkt till kassan. I brevet som skickas till klienten frågas också namnet på den som betalar ut pensionen, ibland kan pensionsinrättningen veta i vilken sjukförsäkringskassa klienten är försäkrad, alltså till vilken sjukförsäkringskassa pensionen ska debiteras. I brevet nämns dessa alternativ, och klienten är inte automatiskt skyldig att lämna in blanketterna utan man kan också ange kontaktuppgiften till sjukförsäkringskassan eller pensionsinrättningen så att FPA kan begära blanketten direkt. Efter att ha fått de nödvändiga kontaktuppgifterna får FPA vanligtvis reda på den rätta sjukförsäkringskassan och kan skicka begäran om blankett till rätt adress. Det som är positivt är att FPA ska förtydliga brevmallen som används för att göra det tydligare för mottagaren vilken information FPA behöver.

Elektronisk dataöverföring ska införas i FPA i början av juni gällande fastställandet av kostnadsansvaret för hälso- och sjukvården, vilket säkerligen kommer att påskynda processen med begäran om blankett. Ändå måste FPA oftast fråga kunden om kontaktuppgifterna till sjukförsäkringskassan. Det är förståeligt att i synnerhet äldre personer kan ha svårt att veta var man kan få tag på sjukförsäkringskassans kontaktuppgifter eller till

vilken sjukkassa man tillhör utomlands, eftersom uppgifterna helt enkelt inte finns i ett sammanställt register. Klienten kan dock ha korrespondens från den tyska sjukförsäkringskassan från vilken kassans namn och kontaktuppgifter kan verifieras. Klienten kan också ur sitt kontoutdrag kontrollera namnet på den pensionsutbetalande inrättningen och eventuella kontaktuppgifter som hen kan lämna till FPA. Men enligt företrädaren för den gränsöverskridande sjukvårdsgruppen verkar det största problemet vara att utreda den rätta sjukkassan, inte så mycket informationsutbytet eller kommunikationen mellan de tyska sjukförsäkringskassorna och FPA.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Motionen föranleder inte någon resolution. Utmaningen verkar ligga i att utreda rätt sjukkassa, inte så mycket informationsutbytet eller kommunikationen mellan de tyska sjukförsäkringskassorna och FPA. Det som är positivt är att FPA nu ska förtydliga den brevmall som skickas till klienten för att göra det tydligare vilken information FPA behöver för att behandla ärendet.

V STUDIE- OCH UTBILDNINGSPARLAMENTETS (I)

38. Finansiering av stöd till elever med inlärningssvårigheter eller som behöver annan hjälp

Enligt 31 § i grundskolelagen har en elev i behov av särskilt stöd rätt att få ett skolgångsbiträde. Koncentrations- och/eller inlärningssvårigheter får inte vara ett hinder för skolgång. Specialundervisning och -stöd bör finnas tillgängligt på modersmål, särskilt när inlärningssvårigheter har att göra med att lära sig sitt modersmål och att studera på ett främmande språk. Enligt undervisningsministeriet är bidrag till skolor inte öronmärkta. Samma regler gäller för bidrag i finska skolor. Behovet av finansiering kan förtydligas i ansökan om statsbidrag.

Utbildningsanordnaren ansvarar för studievårdsplanen i enlighet med läroplanen eller beslut av den utbildningsanordnare som avses i 99 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning genomförs.

Resolution 33/2015: Utlandsfinländarparlamentet föreslår att de finska myndigheterna vidtar åtgärder för att förbättra studievillkoren för de finska eleverna i Europaskolorna och för att förbättra hanteringen av elevernas inlärningssvårigheter *samt för att få de nödvändiga tjänsterna i budgeten för det berörda förvaltningsområdet.*

Resolution 34/2017: Utlandsfinländarparlamentet föreslår... Dessutom bör man ge möjligheter för lärande och stöd för skolgång (elevvård) för elever och studerande *genom ett tillräckligt antal lärartjänster enligt vad som bestäms genom finsk lag.*

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att vid tilldelning av bidrag till finländska utlandsskolor och Europaskolor beaktas elever med särskilda behov för att förbättra lärandestödet på det sätt som förutsätts av lagen.

39. Distansundervisning i distansskolan Kulkuri/ Nomadskolan för grundskoleelever som bor utomlands

Distansutbildning är tillåten enligt gymnasielagen, och gymnasieelever som bor utomlands kan delta i gratis gymnasieutbildning på sitt eget modersmål. Studier i modersmålet och det andra inhemska språket för elever som är tillfälligt bosatta utomlands och som går i en lokal eller internationell skola måste också säkras i enlighet med lagen om grundläggande utbildning.

Distansskolan Kulkuri som finns i anslutning till Kansanvalistusseura har fått behovsprövad finansiering i 45 år. Under denna tid har skolan utvecklat metoder för distansundervisning för elever i grundskolan och byggt upp en modern distansskola med över 400 elever i grundskoleåldern som bor utomlands.

Skolan är en erkänd aktör: i slutet av 2019 fick den Okka-stiftelsens certifikat för hållbar utveckling som den första distansskolan i Finland och Unescos skolstatus som den första distansskolan i världen. År 2020 var skolan Utbildningsstyrelsens Cygnaeus-finalist. Och tack vare andra priset i Läsklanen-tävlingen 2018 kunde man öppna ett e-bibliotek för elever som bor utomlands.

Det finns sex finska skolor utomlands som tillhandahåller grundläggande utbildning. Barn i grundskoleåldern deltar även i närundervisningen utomlands. Det finns dock undantagssituationer då deltagande i närundervisning inte är möjligt eller ändamålsenligt: eleven bor i ett utvecklingsland där lokala skolor inte har resurser att ta emot utländska elever eller orten saknar en internationell skola. En elev som flyttar utomlands för årskurs 9 talar inte språket i den lokala skolan och vill slutföra grundskolan på sitt eget modersmål och få ett finskt avgångsbetyg från grundskolan.

En elev som bott utomlands i flera år och gått i skola på ett annat språk förbereder sig för att återvända till Finland och börja i en finsk skola.

Eleven har särskilda behov som inte kan beaktas i lokala skolor (dyslexi osv.).

Eleven kan inte delta i närundervisning på grund av sociala eller psykiska problem.

Distansskolan Kulkuris elever bor i cirka 60 olika länder. När man bor tillfälligt utomlands, är det viktigt att modersmålskunskaperna upprätthålls och utvecklas så att återvändandet sker utan problem.

I skolan kan eleverna följa undervisningen i det finska språket och litteraturen i enlighet med den finska läroplanen. Eleverna kan också studera det andra inhemska språket, vilket gör det lättare att återvända till en finsk skola. Finlandssvenskar som bor utomlands och går i Nomadskolan kan läsa svenska som modersmål och finska som det andra inhemska språket.

En ändring av lagen om grundläggande utbildning trädde i kraft den 1 januari 2021. Den möjliggör övergång till exceptionella undervisningsarrangemang och distansundervisning i undantagssituationer. Elever bosatta utomlands som inte har tillgång till närundervisning befinner sig permanent i en exceptionell situation. De bör under vissa förutsättningar tillhandahållas distansundervisning på ett lagligt och på ändamålsenligt sätt.

Sari Sarkomaa, ordförande för Riksdagens vänskapsgrupp för utlandsfinländare, har lämnat en skriftlig fråga om utvecklingen och finansieringen av Finlandsskolorna och om distansundervisningen för grundskolebarn som bor utomlands. I frågan tas även upp ett PM från en arbetsgrupp som utvecklat utländska skolors status och framtid (Undervisnings- och kulturministeriet 2019:28) där det framgår att utvecklingsmöjligheterna och förändringsbehoven av en mer tillgänglig, systematisk och högkvalitativ distansundervisning som utnyttjar distansförbindelser bör utredas: "Finland saknar ett koncept med distans- och webb utbildning som riktar sig utomlands, är erkänt av lagen och systematiskt."

Resolution 27/2017: Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att följa riksdagens vilja och vidta åtgärder för att höja anslaget för distansskolan Kulkuri/Nomadskolan som drivs av Kansanvalistus seura så att webbundervisning kan tillhandahållas och det årliga statsbidraget uppgår till minst 200 000 euro. Utlandsfinländarparlamentet framhåller att detta måste vara en separat finansiering som tilldelas distansskolan och inte minskar finansieringen för övriga aktörer i momentet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att vidta åtgärder för att distansundervisningen av grundskoleelever i distansskolan Kulkuri/ Nomadskolan som bor utomlands ska omfattas av lagen om grundläggande undervisning.

40. Nivån på statsstöd till Sommargymnasiesamfundet

Sommargymnasiesamfundet tvingades slopa kursverksamheten riktad till utlandsfinländska barn och ungdomar 2015 på grund av minskat statsunderstöd. För att kunna starta verksamheten på nytt krävs en höjning av understödet med minst 130 000 €.

Sommargymnasiesamfundet ordnade tidigare både kursverksamhet och sommargymnasieverksamhet för utlandsfinländska barn och ungdomar. Den ojämna nivån på statsunderstödet som pågått i flera år och minskningen av understödet har bidragit till att kursverksamhet har blivit för osäkert och utmanande. Till exempel år 2014 sänktes bidragsnivån helt oväntat med 98 000 €, och även följande år låg bidraget på en lika låg nivå.

Samfundets styrelse beslutade att i fortsättningen rikta understödet i sin helhet till sommargymnasiets verksamhet då nivån inte var tillräcklig för att ordna båda kursverksamheterna. Samfundets styrelse ansåg inte att en radikal höjning av kursavgifterna skulle vara en lösning på situationen och ligga i linje med samfundets värderingar. I sin nuvarande verksamhet kan man endast ta hänsyn till utlandsfinländska

unga över 15 år, och för dem har man nu under fyra somrar ordnat språk- och kulturgymnasiet.

Läger för utlandsfinländska barn och ungdomar fungerar som en viktig länk till barnens och ungdomarnas andra hemland och ger dem möjlighet att använda det finska språket och lära sig känna den finska kulturen utanför den egna hemmiljön och Finlandsskolorna i en helt finsktalande miljö.

Organisationsbidraget till Sommargymnasiesamfundet är 128 000 € i statsbudgetförslaget för 2021. Det räcker fortfarande till att endast anordna sommargymnasieverksamhet. För att ompröva organiseringen av dessa kurser för utlandsfinländare bör samfundets årliga statsunderstöd uppgå till minst 260 000 €.

Men det räcker inte bara med att öka understödsnivån. Statsunderstödet bör möjliggöra en förutsägbar, systematisk och årlig verksamhet. Att anordna kursverksamhet på sommaren kräver planeringsarbete och praktiska arrangemang redan under föregående höst. Och då deltagare bor utomlands, måste man också tänka på det att resplanen ska göras upp i god tid.

Sommargymnasiesamfundets sommarkurser för utlandsfinländare har en lång historia. Kurser har anordnats allt sedan 1970-talet och de har samlat sammanlagt närmare 200 barn och ungdomar i åldern 7-18 år från hela världen. Dessa läger är fortfarande efterfrågade och det att kursverksamheten nu har upphört, kommer fortfarande som en överraskning för många familjer.

Sommargymnasiesamfundet kan för närvarande inte använda sig av den samlade kunskapen för att stödja utlandsfinländska barn och ungas språkkunskaper och kulturella identitet. Samfundet vill dock gärna fortsätta med det värdefulla arbetet som bidrar till barn och ungas kulturella identitet och språkkunskaper i finska.

Resolution 28/2017: Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att höja anslaget för Sommargymnasiesamfundet till minst den nivå som fanns år 2013 så att den viktiga lägerverksamheten för utlandsfinländska barn och unga kan startas på nytt. Utlandsfinländarparlamentet framhåller att detta måste vara en separat finansiering som beviljas Sommargymnasiesamfundet och minskar inte finansieringen för övriga aktörer i momentet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att återställa Sommargymnasiesamfundets statsunderstöd till en sådan nivå som möjliggör att viktig sommarlägerverksamhet för utlandsfinländska barn och unga kan startas på nytt.

41. På Solkusten bosatta finländska barns och ungas skolgång ska tryggas i det finländska utbildningssystemet

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet rekommenderar att undervisnings- och kulturministeriet förtydligar och preciserar sin tolkning av elev- och studerandespecifik finansiering i utlandsfinländska skolor och kravet i lagen om hemkommun. Finländska medborgare bör tryggas en flexibel skolgång i det finländska utbildningssystemet även i utlandsfinländska skolor under hela elevens och studerandens skolgång.

42. Tillstånd till finländska utlandsskolor att anordna utbildning ska ändras och finansiering säkerställas

Det finns utlandsfinländska skolor som ger undervisning i enlighet med den finska läroplanen i Moskva, S:t Petersburg, Tallinn och på den spanska solkusten i Fuengirola. Skolan i Fuengirola ger också gymnasieutbildning enligt den finska läroplanen.

Skolornas existens har länge möjliggjort för finländska familjer med barn och unga i skolåldern att flytta och röra sig mellan destinationslandet och Finland, skolgång utomlands som en del av det finska skolsystemet och en smidig återflytt till Finland.

År 2014 ändrades grunderna för hur en elevspecifik finansiering fastställs. Det var inte fråga om en lagändring utan en ändrad tolkning på tjänstemannanivå. Det tidigare kriteriet på medborgarskap ändrades till ett krav om hemkommun i Finland. Den nya tolkningen påverkade omedelbart skolornas verksamhet och ekonomi. Det hur länge de finska familjerna vistas utomlands varierar från fall till fall, och det är inte alltid möjligt att ha en hemkommun kvar i Finland enligt den gällande tolkningen. Det är också värt att notera att tillämpningen av lagen om hemkommun som grund för att få elev- eller studentspecifikt statsbidrag inte beaktar de krav som ställs på uppehållstillstånd i EU-länder. Lagen om hemkommun har i princip stiftats för att utjämna den kommunala ekonomin och lämpar sig därför inte som underlag för finansiering av utländska skolor.

I lärarorganisationssiffrorna har tolkningen av tillfällighet som förutsättning för antagning enligt 5 § kommunallagen och undervisnings- och kulturdepartementets krav på folkbokföringsutdrag orsakat problem vid fastställandet av tillfällighetens varaktighet. Lagstiftaren (379/1981) har i sin motivering om utländska skolor angett att boendets tillfälliga karaktär ibland kan vara svår att lösa.

Tolkning av 'tillfällig' som är förutsättningen för elevupptagning 5 § i lagen om hemkommun och undervisnings- och kulturministeriets krav på utdrag ur befolkningsregistret har lett till problem när det gäller att fastställa längden på ett problems tillfälliga karaktär. Lagstiftaren (379/1981) har i sina motiveringar konstaterat om utländska skolor att det ibland kan vara svårt att avgöra när boende är tillfälligt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet rekommenderar att undervisnings- och kulturministeriet förtydligar och preciserar sin tolkning av utlandsfinländska skolors elevspecifika finansiering och lagens krav om hemkommun. Finländska medborgare

bör tryggas en flexibel skolgång i det finländska utbildningssystemet även i utlandsfinländska skolor under hela elevens och studerandens skolgång.

43. Ändring av lagen om fritt bildningsarbete

Medborgarinstitutens förbund MiF rf har under årens lopp fått många förfrågningar om finskspråkiga kurser för vuxna på den spanska solkusten. Med hjälp av projektfinansiering och Fritt Bildningsarbete rf anordnades verksamhet under 2004–2008. På ministeriets uppmaning och när projektet löpte ut bildade utlandsfinländare som bor vid solkusten och finländare som besöker solkusten 2009 Sofia-opisto med målet att fortsätta verksamheten.

I lagen om fritt bildningsarbete finns inget omnämnande om att tillstånd att driva medborgarinstitut kan beviljas också för undervisning som anordnas utomlands, såsom det står i lagen om grundläggande undervisning och gymnasielagen. Att bevilja tillstånd att driva medborgarinstitut utomlands skulle bidra till att verksamheten blir mer permanent och stabil.

Resolution 33/2017: Utlandsfinländarparlamentet framhåller att lagen om fritt bildningsarbete (1765/2009) bör ändras så att man till lagen under § 4 fogar ”Tillståndet kan beviljas också för undervisning som anordnas utomlands”.

Med anledning av en motion som lades fram 2017 anser ministeriet att det är möjligt att utvidga användningsområdet så att det gäller även finländare i andra länder om riksdagen anslår nödvändiga medel till momentet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet understödjer Sofia-opistos förslag om att ändra lagen om fritt bildningsarbete 1765/2009 så att tillstånd att driva medborgarinstitut kan beviljas också för undervisning som anordnas utomlands.

IV STUDIE- OCH UTBILDNINGSPÅSKOTTET (II)

44. Kriterierna för statsunderstöd till Finlandsskolor ska revideras och basfinansiering höjas

Finansieringen av Finlandsskolor har under årens lopp varit relativt osäker. Det statliga understödet till driften av dessa skolor var 450 000 euro under många decennier. Som ett resultat av långvarigt lobbyarbete och Utlandsfinländarparlamentets ansträngningar beviljade riksdagen år 2011 ett tilläggsanslag på 200 000 euro. Sedan 2011 har ytterligare bidrag erhållits årligen men beloppet har varierat. På detta sätt har riksdagen visat att anslaget som Finlandsskolorna fått från undervisningsministeriet är otillräckligt. Trots detta har undervisningsministeriet sänkt grundanslaget för Finlandsskolorna och som lägast var anslaget 390 000 euro år 2016 (13 % minskning). Undervisningsministeriets grundanslag och riksdagens tilläggsanslag har varierat från år till år enligt följande:

Vuosi	OKM	Eduskunta	Yhteensä
2009	450 000 €	-	450 000 €
2010	450 000 €	-	450 000 €
2011	450 000 €	200 000 €	650 000 €
2012	450 000 €	150 000 €	600 000 €
2013	450 000 €	150 000 €	600 000 €
2014	450 000 €	150 000 €	600 000 €
2015	450 000 €	150 000 €	600 000 €
2016	390 000 € (lasku 13,4 %)	200 000 €	590 000 €
2017	424 000 €	230 000 €	654 000 €
2018	429 000 €	150 000 €	579 000 €
2019	429 000 €	250 000 €	679 000 €
2020	429 000 €	300 000 €	729 000 €

Utvecklingen har i sig varit gynnsam, men situationen är sårbar, eftersom riksdagens anslag är något man får kämpa för varje år. Undervisningsministeriets anslag för Finlandsskolornas verksamhet bör därför hållas på en tillräcklig nivå så att skolornas verksamhet inte är beroende av riksdagens tilläggsanslag. Riksdagsledamot Sari Sarkomaa har den 24 maj 2021 ställt ett skriftligt spörsmål till riksdagen om Finlandsskolornas finansiering:

(https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Sivut/KK_336+2021.aspx?fbclid=IwAR2whqMeFljR88sL9jIjNjTjI7hEYap8WMeaE_XdC9J6kfFShp6I5SILeyg)

Statsunderstöd till Finlandsskolor tas upp i statsbudgeten under moment 29.10.51 och dess undermoment 29.10.51.3 (Statsunderstöd till organisationer och samfund). Enligt momentets motiveringar får anslaget användas till betalning av understöd till organisationer som handhar samarbetet mellan hem och skola, till Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry, till stödjande av fri hobbyverksamhet i skolor, till Förbundet för konstskolor för barn och unga i Finland rf, till Sällskapet för Miljöfostran i Finland rf, till Kesälukioseura r.y., till Suomi-koulujen tuki ry, till Finlandsskolornas verksamhet och utveckling samt till kotiperuskoulu/hemgrundskola-verksamhet och till stödjande av verksamheten inom vissa utbyteselevsorganisationer och till stödjande av verksamheten för deltagande i vetenskapsolympiader för gymnasieelever.

Sedan 2011 har riksdagen, i enlighet med finansutskottets utbildnings- och vetenskapssektions förslag, beviljat ett tilläggsanslag till statsunderstödet för Finlandsskolor, vilket lagts till ovan nämnda moment. I praktiken har det gång på gång visat sig vara problematiskt att frigöra medel för Finlandsskolornas bruk då det finns flera aktörer under samma moment. Endast tack vare Utlandsfinländarparlamentets och Finland-Samfundet rf:s aktiva arbete har man kunnat garantera de extra medel som riksdagen beviljat specifikt till Finlandsskolor.

Enligt regeringens utlandsfinländarpolitiska program för 2017–2021 "har Finlandsskolorna under de senaste decennierna varit utlandsfinländarnas mest resultatrika strävan inom området för bildning". För att säkerställa en resultatrik verksamhet i dessa skolor måste statsunderstödet överföras till ett eget moment i statsbudgeten. Detta stöds också av det stora antalet Finlandsskolor och skolornas elevantal (cirka 120 finska skolor och 3 400 elever under läsåret 2020-2021 trots pandemin).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet har redan i flera år krävt och kräver fortfarande att undervisnings- och kulturministeriet följer riksdagens vilja och höjer understödet för Finlandsskolor permanent till en tillräcklig nivå och att i statsbudgeten överförs till ett eget moment för Finlandsskolor.

45. Mindre undervisningsgrupper i Finlandsskolor

Allt fler barn med antingen mycket ringa eller inga kunskaper alls i finska söker sig till Finlandsskolor. Att undervisa dessa barn tillsammans med barn som talar mer finska är mycket utmanande och kan hindra utvecklingen av språkkunskaperna hos samtliga elever. Det mest effektiva alternativet skulle vara att undervisa dem i separata grupper. För detta ändamål behövs ytterligare finansiering för att minska gruppstorlekarna från de nuvarande sex elever som är berättigade till statlig finansiering till fyra elever. (UKM publikation 2019: 28, 46, 49-51). En minskning av gruppstorleken skulle också underlätta etableringen av nya Finlandsskolor.

Jfr. Inom grundläggande utbildning och gymnasieutbildning i Finland beviljas statsunderstöd för undervisning i eget modersmål för en grupp på fyra elever (undervisningsministeriets förordning 1777/2009 § 3: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20091777>).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att minska gruppstorleken i Finlandsskolor som berättigar till statsunderstöd från sex till fyra elever och på motsvarande sätt höja anslaget för Finlandsskolorna. På det sättet kan en högkvalitativ undervisning av elever med olika språkkunskaper säkerställas i dessa skolor.

46. Alla barn i förskoleåldern ska omfattas av statsunderstöd som beviljas till Finlandsskolor

Finska staten stöder Finlandsskolor med ett understöd som skolorna kan få av elever i åldern 3-18 år. Finansieringen borde dock gälla även barn under 3 år, eftersom barnets första år är avgörande för språkutvecklingen. Det finns många elever under 3 år som gärna skulle delta i Finlandsskolornas undervisning och det beror på skolans resurser vilken typ av service som kan erbjudas för denna åldersgrupp.

Till exempel i Seattle har det funnits en Finlandsskola som varit verksam sedan 1995. Under skolans drygt 20 verksamhetsår har varje år ungefär hälften av eleverna varit under 3 år. År 2017 var 41 av de sammanlagt 94 eleverna i skolan under 3 år. De senaste åren har ett 70-tal nya finländska barnfamiljer flyttat till Seattleområdet. Detta återspeglas tydligt i den märkbara ökningen av elevantalet i skolan. Denna ökade efterfrågan skapar sina utmaningar i skolans vardag och planeringen av framtiden. Under detta år har ca 20 nya barn fötts eller kommer att födas i de nya familjerna. Skolans musiklekskola och förskolegrupper är så populära att till och med barn som inte fötts än registreras i skolan. Genom att anmäla barnet till skolan i förväg vill föräldrar säkra en plats för sitt barn i skolan. På grund av bristande resurser kan skolan inte erbjuda en plats för alla som vill komma med.

Språkfostran och att växa till flerspråkighet börjar genast i spädbarnsåldern. Det att statsunderstödet skulle omfatta även barn under 3 år till skulle vara en betydande hjälp och ett stöd för alla Finlandsskolor runt om i världen. För utvecklande och växande Finlandsskolor skulle det innebära en möjlighet att anställa nya kompetenta lärare, hyra tillsläggslokaler och ha grupper för de allra minsta utlandsfinländarna. (UKM publikation 2019: 28, s. 46, 49-51)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet utvidgar statsunderstödet så att det även omfattar undervisningen av barn under 3 år och på motsvarande sätt ökar understödet för Finlandsskolor.

Utlandsfinländarparlamentet framhåller att detta måste vara ett separat anslag för barn under 3 år, så att det anslag som redan tillhör 3-18 åringar inte delas upp.

47. Finansieringen av utbildningsdagar för lärare och förvaltningen i Finlandsskolor ska tryggas

Det ska reserveras tillräckliga anslag i budgeten för årliga internationella utbildningsdagar och regionala utbildningsdagar som anordnas av stödföreningen för Finlandsskolorna rf, Finland-Samfundet rf och Utbildningsstyrelsen för Finlandsskolornas lärare så att alla intresserade kan delta i dem. Deltagare i de årliga internationella utbildningsdagarna i Helsingfors betalar själva för sin resa och sitt boende, men i övrigt är utbildningen gratis.

För att även små Finlandsskolor ska kunna skicka sina lärare till utbildningsdagar från hela världen vore det bra om Finlandsskolor fick bidrag för att delta i utbildningsdagarna. Det skulle säkert öka intresset att delta. För tillfället betalar de flesta deltagare för sin egen resa och sitt boende. Kostnaderna för de regionala utbildningsdagarna varierar från land till land. Men naturligtvis skulle fler lärare delta i även dem om det var möjligt för Finlandsskolor att ansöka om bidrag för att delta i utbildningsdagar. Alla Finlandsskolor har inte de medel som behövs. Målet bör vara att alla intresserade lärare kunde delta i utbildningsdagarna för lärare i Finlandsskolorna, både i Helsingfors och regionalt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att tillräcklig finansiering för internationella och regionala utbildningsdagar för lärare och förvaltning i Finlandsskolor ska tryggas årligen för att kunna garantera en regelbunden och likvärdig påbyggnadsutbildning.

48. Information om utbildnings-, praktik- och arbetsmöjligheter i Finland för utlandsfinländska unga

Finlandsskolor och föräldrar lägger ner mycket tid och energi på att upprätthålla barnens språkkunskaper i finska. Det att den finska staten fortsättningsvis beviljar understöd för Finlandsskolor är ett bevis på att man värdesätter upprätthållandet av det finska språket i Finland. Situationen är ändå den att man efter tiden i Finlandsskolan satsar ganska lite på denna ungdomsgrupps kontakter med Finland. Vi föreslår att man i Finlandsskolor informerar om utbildnings- och arbetsmöjligheterna i Finland. Finland-Samfundets webbsida nuoretmaailmalla.fi är en bra källa för ytterligare information om utbildnings-, praktik- och arbetsmöjligheter för utlandsfinländska unga.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet fortsätter att samla in information om olika utbildnings-, praktik- och arbetsmöjligheter i Finland och sprider denna information ännu effektivare till unga finländare utomlands genom utlandsfinländska samfund.

49. Information om möjligheter för utlandsfinländska barn och unga att bekanta sig med skolgången och delta i språkläger i Finland

På senare tid har man fått upp ögonen för vilken betydelse utlandsfinländska återflyttare har för Finland. I många fall är även barn till utlandsfinländare intresserade av att som vuxna flytta till Finland, även om deras föräldrar bor utomlands. Detta har hänt till exempel i Italien där utbildnings- och/eller sysselsättningsmöjligheterna inte är lika bra som i Finland. För att utlandsfinländska unga ska ha intresse och mod att flytta till Finland i vuxen ålder bör deras språkkunskaper i finska vara åtminstone rimliga. Alla barn till utlandsfinländare har inte möjlighet att gå i en Finlandsskola. Ofta bygger barns språkkunskaper i finska på deras föräldrars vilja och uthållighet i att upprätthålla det finska språket i en främmande kultur. För att upprätthålla motivationen hos utlandsfinländska barn och unga har många föräldrar ordnat så att deras barn deltar i undervisningen i en finsk skola medan familjen firar semester i Finland. Denna möjlighet att gå i skola i Finland och lära känna den finska skolan har motiverat barn att lära sig finska. Som ett resultat av en kort vistelse i en finsk skola har barnen fått vänner i Finland och kommit lite in i det finska samhället. Barns erfarenheter av att gå i skola i Finland har varit mycket positiva, och särskilt lämpliga för barn i grundskolan. Många finska skolor tar också gärna emot internationella gäster. Det är också möjligt att anordna till exempel ett år som utbyteselev i ett finskt gymnasium.

Också deltagande i språkläger har bidragit till att hålla den språkliga motivationen uppe hos utlandsfinländska barn och ungdomar. Efter att Sommargymnasiesamfundet slutade anordna läger för utlandsfinländska barn är det ingen som ordnar sådana läger i Finland. Under de senaste åren har några sommarläger som är öppna för alla utlandsfinländska barn anordnats av ett fåtal finska skollärare (läger anordnat av Finlandsskolan i New York i Hangö 2017 och läger i Huittinen 2018 och 2019 anordnat av Finlandsskolornas lärare från Strasbourg och Lyon). Stödföreningen för Finlandsskolorna genomförde en enkät år 2020 för att kartlägga intresset hos utlandsfinländska familjer som är med i Finlandsskolors verksamhet att skicka sina barn till ett sommarläger i Finland. Enligt enkäten finns det ett stort intresse för detta. Stödföreningen har diskuterat möjligheten att anordna ett sommarläger tillsammans med Sommargymnasiesamfundet. Lägre behöver dock finansiering från Finland för att deltagaravgiften inte ska bli för hög och därmed utgöra ett hinder för deltagande. Webbplatsen perhemaaimalla.fi kunde användas för att ge information om lägermöjligheter.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Stödföreningen för Finlandsskolorna rf och Finland-Samfundet att informera utlandsfinländska familjer om möjligheten att bekanta sig med den finska skolan och att utreda möjligheten att ordna läger för utlandsfinländska barn och unga.

VII UNGDOMSUTSKOTTET

50. Finländska digitala bibliotek ska vara allmänt tillgängliga för utlandsfinländare

De finländska bibliotekens tjänster blir alltmer digitala, vilket gör det möjligt att utnyttja detta material oavsett av var man bor. Många bibliotek lånar redan nu ut e-böcker, och tjänsten växer hela tiden. Under pandemin har efterfrågan på olika digitala distanstjänster ökat. Det skulle vara nyttigt för utlandsfinländare att få tillgång till Finlands nationella biblioteksnätverk, eftersom det är lätt att låna elektroniska böcker (e-bok, bildbok), ljudböcker (nedladdningsbara) och andra digitala medieprodukter från hela världen.

Bibliotek är en del av kommunala tjänster i Finland och man får tillgång till bibliotekstjänster med ett bibliotekskort. För att få ett bibliotekskort måste den sökande ha en adress i Finland. Den som ansöker om bibliotekskortet ska uppge sin adress och uppvisa ett av biblioteket godkänt giltigt ID-kort med fotografi och personnummer. Under dessa villkor kan utlandsfinländare inte använda sig av de finländska bibliotekens tjänster. Men eftersom andelen elektroniska produkter och tjänster hela tiden ökar, är tillgången till bibliotekstjänster viktigt för människor i alla åldrar som talar finska. Samtidigt är det ett utmärkt sätt att stödja utlandsfinländarnas kontakter med sina föräldrars eller sitt eget födelseland. Denna kontakt till Finland genom biblioteksväsendet skulle vara en fin navelsträng till hemlandet och den finska kulturen och identiteten.

Om utlandsfinländarna får tillgång till de finländska bibliotekens mångsidiga digitala utbud, bör utlandsfinländarna också informeras om detta på ett heltäckande sätt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finland-Samfundet att utreda och informera om rätten att använda finländska biblioteks digitala tjänster om man är permanent bosatt utanför Finland, dvs. saknar en adress i Finland.

51. Läsrätt till digitala medier för grupper

Finländare som bor utomlands har ett behov av att läsa böcker och tidskrifter på finska och om Finland. Medieprodukter är särskilt viktiga för att upprätthålla språket, få tidsenlig information och hålla kontakt med Finland. Avståndet till Finland och till andra utlandsfinländare gör det dock svårt att få tag på och använda sig av tryckta produkter. Digitala produkter och digitala tjänster, vars tillgänglighet ökar, är en lösning på detta.

Andelen e-böcker av den totala bokförsäljningen växer ständigt; detta gäller både e-böcker och ljudböcker (försäljare av ljudböcker: Adlibris, Elisa Kirja, Suomalainen Kirjakauppa). Majoriteten av e-böckerna säljs till läsare till ett enhetspris (e-bokhandlare: Akademiska bokhandeln, iTunes, Elisa Kirja, Ellibs, Suomalainen Kirjakauppa, Suuri Suomalainen Kirjakerho). Ett annat alternativ är en månadsavgift, till exempel Storytel och Bookbeat erbjuder en obegränsad läsrätt till sina böcker (lästidsbibliotek) mot en månadsavgift. Men priserna på e-böcker och tidskrifter skiljer sig nödvändigtvis inte mycket från priserna på tryckta motsvarigheter – inte ens efter att momsatsen på 24 % för e-böcker och e-tidskrifter sänktes 1.7.2019 till 10 % som motsvarar tryckta produkters avgift. Momssänkningen hade ingen nämnvärd effekt på e-bokpriserna, kanske delvis för att tryckningskostnaderna beräknas uppgå till endast cirka 5 % av de totala produktionskostnaderna, medan tryckta och e-böcker har många gemensamma kostnader.

Alla har inte råd att skaffa sig egna läsrättigheter, och då är gruppläsrättigheter ett alternativ. Idag ger förlagen vanligtvis läsrättigheter till fem läsapparater, men enheterna ska användas av medlemmar i samma familj. Vi ser gärna att digitala böcker och tidskrifter ska vara tillgängliga för olika samfund. Vi föreslår en rätt att köpa läsrättigheter för exempelvis 5/10/20/50 personer som är medlemmar i samma ideella förening, såsom Finlandsskolor utomlands.

Vi ber förlag att öppna denna nya tjänstekanal, eftersom vi tror att den kommer att gynna båda parterna. Också företaget Kirjavälitys Oy som grundades år 1919 och ägs av finska förlag och bokhandlar skulle kunna utöka sin kundbas (som omfattar förlag, bokhandlar och nätbutiker, detaljhandel, skolor, bibliotek, klubbar, mediehus, tryckerier). Kirjavälitys Oy har Kirjavalitys.fi:s digitala tjänster för skolornas behov (Kouluväylä onlinetjänsten med användarnamn och lösenord). Detta skulle bidra till följande:

- nya kunder för finländska förlag: utlandsfinländare och deras familjer är en intressant ny och växande kundbas
- finländska förlags produkter skulle bli tillgängliga för internationellt bruk
- enkel och uppmuntrande tillgång till finländska digitala produkter för utlandsfinländare

- förstärkt betydelse av utlandsfinländska samfund som bidrar till bättre språkkunskaper och kultur, utlandsfinländska samfunds verksamhet skulle stärkas i områden där avstånden är långa och det är svårt att dela tryckta produkter.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för finländska förslag att de skulle utvidga de digitala läsrättigheterna för sina böcker och tidskrifter så att möjligheten att skaffa läsrättigheter för utlandsfinländska grupper och samfund läggs till.

52. Aktiviteter för unga efter Finlandsskolan

Det finns cirka 120 Finlandsskolor i världen med sammanlagt cirka 3 400 elever. Skolorna är språkskolor där undervisning ges till barn som talar finska som modersmål eller som andra- eller främmande språk. Undervisningen i Finlandsskolorna fokuserar på att stödja barnet i att lära sig det finska språket och den finska kulturen och att bevara de förvärvade språkkunskaperna.

Finlandsskolorna och föräldrarna lägger ner mycket tid och energi på att upprätthålla barnens kunskaper i finska. Det understöd som finska staten beviljar dessa skolor är ett bevis på att upprätthållandet av det finska språket är något som värdesätts i Finland.

Finlandsskolor erbjuder utbildning till utlandsfinländska barn i åldern 3-18 år, och utifrån Finlandsskolornas ansökningar om anslag är majoriteten av eleverna under 12 år.

Efter Finlandsskolorna satsar man väldigt lite på utlandsfinländska ungdomars kontakter med och till Finland. Det finns endast lite målinriktad verksamhet som siktar på att upprätthålla språket och kulturen, evenemang och nätverkande, och unga har ingen egen gemenskap eller kontinuitet. En aktivitet eller ett nätverk av före detta elever i dessa Finlandsskolor med en ansvarig person, dvs. ett nätverk av alumner, skulle kunna vara en lösning på detta. Finland-Samfundet stödföreningen för Finlandsskolorna och Utbildningsstyrelsen har redan preliminärt diskuterat frågan om att starta alumnverksamhet för före detta utlandsfinländska elever.

En del ungdomar med finsk bakgrund fortsätter efter Finlandsskolan i yrkesutbildning. Också i detta skede skulle det vara viktigt att finna möjligheter för unga att upprätthålla och stärka sina språkkunskaper i finska och sina kontakter med Finland. Det skulle vara intressant och nyttigt för dem att komma i kontakt med Finland och finska företag, till exempel genom arbetspraktik. Andra generationens finländska ungdomar i yrkesutbildning skulle kunna utgöra en intressant målgrupp för Finskt Näringslivs (EK) och Centralhandelskammarens medlemmar och de kunde introducera utbudet av olika praktikplatser till dem. EK:s intressebevakning sätter värde på kompetens, utbildning och invandring. Unga behövs också som säsongsarbetare. Centralhandelskammaren företräder mer än 20 000 finländska företag och bidrar till deras verksamhetsbetingelser. En del av dess 18 oberoende regionala handelskamrar kunde vara intresserade av att ta marknadsföringen av idén ner på en praktisk nivå gentemot sina medlemsföretag. Utmaningen handlar inte så mycket om kommunikation gentemot företag utan om att

konkretisera idén tillsammans med experter i utbildning och invandring och introducera den till företag.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finskt näringsliv EK och Centralhandelskammaren samt finländska handelskamrar utomlands skulle för sina medlemmar presentera idén om att erbjuda praktik eller arbete för utlandsfinländska unga. Finland-Samfundet, Finskt näringsliv EK och handelskamrarna kunde samarbeta för att hitta det bästa sättet att informera om lediga platser.

53. Praktikprogrammet Edufi bör fortsätta i utlandsfinländska tidningar i Kanada

Det välfungerande och långvariga utbytet av finska praktikanter i utlandsfinländska tidningars redaktioner i Kanada har tagit slut, eftersom Kanada kräver en rättslig grund för det. De bilaterala förhandlingarna mellan Finland och Kanada för att hitta en lösning på saken har tagit längre än väntat. På grund av detta ligger Edufi-praktikprogrammet nu i farozonen trots att förhandlingsparterna inte har ifrågasatt det goda utbytet.

Utbildningsstyrelsen som lyder under undervisnings- och kulturministeriet ska i sin årliga ansökningsomgång godkänna en praktikplats i ett utlandsfinländskt medium som uppfyller vissa kriterier så att Finland betalar för praktiken. Praktikanter förväntas vara tillräckligt långt hunna i sina studier och ha kommunikation och information som huvudämne, även om andra huvudämnen också är möjliga. Denna utmaning för utlandsfinska tidningar i Kanada gäller inte praktikanter i Finlandshem i Kanada som inte behöver arbetstillstånd eftersom de alla studerar inom hälso- och sjukvården.

Kanadan Sanomat (FinnishCanadian.com, publicerare Vapaa Sana Press Ltd.) har inte på fyra år kunnat ta emot praktikanter i redaktionen (i motsats till *Finnish American Reporter* i USA). På grund av resursbrist lider tidningens redaktion av bristen på arbetskraft.

De utlandsfinländska medierna har betydelse som förmedlare av information och kommunikation i sina länder och bidrar också till att upprätthålla språkkunskaperna och den finska identiteten.

Vi hoppas att motionen bidrar till Finlands önskan om att Kanada i förhandlingarna godkänner förslaget så att förhandlingarna kan avslutas.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet stödjer Utbildningsstyrelsens strävan om att snabbt kunna slutföra de bilaterala förhandlingarna mellan Kanada och Finland, vilket gör det möjligt för Edufi-praktikprogrammet att fortsätta. Vi önskar en regelbunden och öppen information om hur förhandlingarna framskrider genom Utbildningsstyrelsen.

VIII KULTUR- OCH INFORMATIONSKOTTET

54. Sämre talboksservice för finskspråkiga synskadade i Sverige

Celia är ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig litteratur och publicering, som producerar och distribuerar litteratur som tal- och punktskriftsböcker och andra tillgängliga format, vilket stödjer jämlikhet i läsning. Celia hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och samarbetar med det svenska talbokssystemet Legimus genom att förmedla talböcker på finska dit.

De finska och svenska aktörerna inom området, Celia och Legimus, utbyter material med varandra årligen, varför material på finska finns tillgängligt i Legimus-talbokssystemet. Enligt Celias representant hade Legimus mer än 4 000 böcker på finska i maj 2021 och varje månad utkommer cirka 15 nya böcker. Systemet fungerar så att när MTM (Myndigheten för tillgängliga medier) i Sverige tar emot en bok på finska, är boken tillgänglig för alla sverigefinländare runt om i landet samtidigt. MTM lånar inte direkt ut talböcker till privatpersoner.

Celia har en gratis talbokstjänst som kan användas till exempel av personer med synnedsättning, men dess mobilapplikation kan laddas ned endast i Finland. Enligt Celias hemsidor kan "en person som bor utanför Finland kan använda Celias talböcker och e-böcker via nättjänster om hen vill läsa böcker på finska eller finlandssvenska och det egna biblioteket inte kan förmedla dem". Detta servicelöfte omfattar dock endast länder där det i motsats till Sverige inte är möjligt att låna talböcker på finska via de lokala biblioteken. Finland-Samfundet utredde frågan i maj 2021 och kontaktade Celia för att informera om utlandsfinländarnas behov.

Eftersom Celia samarbetar med Legimus, hänvisar Celia sverigefinländarna att kontakta sina lokala bibliotek. Celias nuvarande system betjänar dock inte alla utlandsfinländare som behöver talböcker på lika villkor. Genom Legimus finns endast ett begränsat antal talböcker på finska på kommunala bibliotek i Sverige. Det bör också noteras att digitaliseringen av tjänster har lett till att den digitala klyftan mellan olika användarsegment har blivit större, då framför allt många äldre sverigefinländare inte har tillgång till onlinetjänster på grund av bristande tillgång till internet och Celia inte längre skickar talböcker per post.

Talböcker uppfattas som ett viktigt kulturellt innehåll i synskadades liv, eftersom många andra kulturformer inte är tillgängliga på grund av nedsatt syn. Därför måste den finska staten aktivt se till att finskspråkiga synskadades kulturella rättigheter förverkligas på lika villkor bland de utlandsfinländare som behöver talböcker.

Kommentar: Till stöd för baksgrundsutredningen får utskottsmedlemmarna ta del av ett separat uttalande från undervisningsministeriet gällande frågan.

Källor: Celias webbsidor (celia.fi), diskussion med Celias sakkunnig i maj 2021, Legimus webbsidor (legimus.se) samt motionsställarnas baksgrundsutredning.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för undervisnings- och kulturministeriet att finsk- och svenskspråkiga finländares möjligheter att låna talböcker utökas att gälla alla utlandsfinländare som behöver talböcker, oavsett bosättningsland.

55. Att avlägga allmänna språkexamina (YKI) utanför Finland eller virtuellt

Den allmänna språkexamen (YKI-examen) är en fristående språkexamen för vuxna där man bedömer allmänna språkkunskaper i praktiska situationer. Eftersom examen är en del av den finska statens officiella språkexamenssystem, kan man med YKI-språkexamensbetyget bevisa språkkunskaperna officiellt till exempel vid ansökan om arbete eller studieplats eller medborgarskap (examina i finska och svenska). I YKI-provet bedöms fyra språkliga färdigheter: tal, talförståelse, skrift och textförståelse. Provet kan tas på grundnivå, mellannivå och högre nivå. Det allmänna språkprovet kan avläggas i nio språk i Finland, men denna motion gäller endast frågan om att avlägga provet i finska och svenska, dvs. de officiella språken i Finland, utanför Finland och/eller virtuellt. Enligt lagen är det Utbildningsstyrelsen som ansvarar för det allmänna språkexamenssystemet och dess utveckling, och Utbildningsstyrelsen har rätt att träffa avtal med lärosäten som gäller genomförandet av språkexamen.

För närvarande är det inte möjligt att avlägga den allmänna språkexamen (YKI-examen) inte utanför Finlands gränser, med vissa undantag. YKI-prov hålls regelbundet vid universitetet i Tallinn, men det är Jyväskyläs universitet som ansvarar för dem. Ett pilotprojekt genomfördes nyligen i Singapore där man kunde avlägga YKI-examen på Finlands ambassad i Singapore. Det var dock rätt dyrt att delta i examen på detta sätt. Tidigare har YKI-examensmöjligheten funnits några gånger åtminstone i London och i Düsseldorf där erfarenheterna varit positiva och genomförandet har lyckats bra.

Finland-Samfundet kontaktade Utbildningsstyrelsen om YKI-examen i maj 2021. Enligt Utbildningsstyrelsen har pandemin ökat förfrågningarna om huruvida YKI-examen kunde genomföras digitalt och utanför Finlands gränser. Utbildningsstyrelsen ser inget egentligt juridiskt hinder mot att avlägga provet utanför Finland.

På grund av pandemin har inte alla som kunnat avlägga YKI-provet i Finland utan antalet personer som inte kunnat ta provet har vuxit under pandemin. Att avlägga provet online har diskuterats i åratal, och vissa delar av provet, till exempel anmälan till provet, har digitaliserats, men att digitalisera hela examen skulle innebära åratal av arbete. Det som är viktiga nyheter ändå är att undervisnings- och kulturministeriet ska tillsätta en arbetsgrupp för digitalisering för att främja frågan.

Finlands medlemskap i Europeiska unionen gav också det finska språket en ny sorts internationell status som vårt språk aldrig haft tidigare. Finskan är ett levande nationalspråk, vars framtid vi finländare är ansvariga för. Vårt språk förtjänar allt stöd och uppskattning även utanför Finlands gränser. Ett sätt att "marknadsföra" vårt språk är att göra det möjligt att avlägga språkexamen utanför Finland och virtuellt.

Det finns intresse för att ordna och avlägga en språkexamen särskilt i de länder där det finns många Finlandsskolor vars elever skulle dra nytta av möjligheten att kunna bevisa sina språkkunskaper och få ett officiellt intyg över det. Finlandsskolornas resurser räcker dock inte till för att ordna språkexamen utan det behövs också en lokal samarbetspartner,

till exempel ett medborgarinstitut el.dyl. Ofta anordnar dessa potentiella samarbetspartners även undervisning i finska.

Källor: Utbildningsstyrelsen (www.oph.fi), diskussion med en sakkunnig vid Utbildningsstyrelsen i maj 2021 samt tidigare bakgrundsutredning kring ärendet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att den fortsätter att främja digitaliseringen av YKI-examen samordnad av Utbildningsstyrelsen så att språkexamen för inhemska språk i framtiden kan avläggas helt virtuellt på angivna platser utanför Finland och till ett överkomligt pris. Dessutom föreslår utlandsfinländarparlamentet att när undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för digitalisering, samråder det med utlandsfinländska samfund om utlandsfinländarnas behov kring den allmänna språkexamen.

56. Utlandsfinländska organisationers verksamhet i Finlands kultur- och vetenskapsinstituts lokaler

Finland har sammanlagt 17 kultur- och vetenskapsinstitut runtom i världen. Instituterna främjar internationell mobilitet, synlighet och samarbete inom finländsk konst, kultur och vetenskap. Finlands kultur- och vetenskapsinstitut rf (SKTI) har som uppgift att stärka det interna samarbetet instituten emellan och stödja dem. Finland har institut i följande städer (i alfabetisk ordning): Aten, Beirut, Berlin, Bryssel, Budapest, Hanaholmen (Esbo), Köpenhamn, London, Madrid, New York, Oslo, Paris, Rom, Tallinn och Tartto, Tokio, S:t Petersburg samt Stockholm. Institutet i Stockholm är exceptionellt på det sättet att ett av dess mål är att stödja den sverigefinländska minoritetens språk och kultur, medan i andra institut hör utlandsfinländare inte till institutens primära målgrupper.

Målet om att främja samarbetet mellan finländska beskickningar i utlandet eller finländska kultur- och vetenskapsinstitut och utlandsfinländare och deras organisationer har tagits upp i regeringens utlandsfinländarpolitiska program för 2017–2021.

Utlandsfinländska organisationer anser att det är viktigt att kartlägga i vilken form samarbetet mellan instituten och utlandsfinländska organisationer kan genomföras i framtiden. När det gäller samarbetet är det skäl att fundera på hur det betjänar såväl utlandsfinländska aktörer som institutens uppgifter. Ett av utlandsfinländarnas önskemål är att institutens lokaler kunde utnyttjas för utlandsfinländarnas verksamhet då när lokalerna är lediga.

Kommentar: Som stöd för bakgrundsutredningen får utskottsmedlemmarna ta del av ett separat utlåtande i frågan av verksamhetsledare för Finlands kultur- och vetenskapsinstitut Tove Ekman.

Källor: Finlands kultur- och vetenskapsinstitut (instituutit.fi), regeringens utlandsfinländarpolitiska program för 2017–2021.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för inrikesministeriet att samarbetet mellan lokala utlandsfinländska organisationer, Finlands officiella beskickningar utomlands och kultur-och vetenskapsinstitut finansierade av finska staten aktivt ska stödjas i enlighet med regeringens utlandsfinländarpolitiska program för 2017–2021. Dessutom föreslår utlandsfinländarparlamentet för inrikesministeriet som bereder en ny utlandsfinländarstrategi att målet om att främja samarbete mellan instituten och Finlands officiella beskickningar utomlands med utlandsfinländska organisationer skrivs också in i regeringens nya utlandsfinländarstrategi.

57. Bättre möjligheter att följa med program på Yle

Finlands Rundradios (Yle) programutbud är en viktig källa och ett sätt för utlandsfinländare att upprätthålla sitt eget språk och sin kultur. Enligt Yle kan det mesta av Yle Arenans innehåll ses och lyssnas på utanför Finland, men av avtals-skäl kan vissa program bara ses och lyssnas på i Finland. Rundradios verksamhet finansieras genom att ta ut en årlig rundradioskatt i enlighet med lagen om rundradioskatt. Ett stort antal utlandsfinländare betalar också rundradioskatt.

EU:s förordning om portabilitet trädde i kraft 2018 och den möjliggör att videotjänster av typ Yle Arenan kan ses inom Europeiska unionen. Förordningen tillåter EU-medborgare att använda en digital innehållstjänst som de prenumererat på i sitt hemland medan de tillfälligt befinner sig i ett annat EU-land. Förordningen är en del av programmet för en inre marknad i EU syftar till att förbättra konsumenternas tillgång till innehållstjänster på EU:s inre marknad. I enlighet med förordningen har Yle gjort allt innehåll i Yle Arenan tillgängligt inom EU för de som har sin hemort i Finland. Användaren bör bekräfta sin hemort via Arenan eller under Egna uppgifter på adressen <https://tunnus.yle.fi/#mina-uppgifter>. Portabilitet gäller dock bara för EU, så utanför EU gäller restriktionerna fortfarande.

Av upphovsrättsliga skäl kan Yle Arenan inte göras tillgänglig globalt, eftersom Yle inte köper eller kan inte köpa globala sändningsrättigheter för vissa programinnehåll. Sådana är vanligtvis flera internationella program, eller internationella inslag inne i program, eller musik innehåll och internationella idrottsrättigheter. Yle strävar dock alltid efter att skaffa sig så omfattande sändningsrättigheter som möjligt. Utlandsfinländare betjänas av Yle Arenans funktion som låter användaren se om ett visst innehåll finns tillgängligt utomlands. Alla Yles radiokanaler kan lyssnas som direktsändningar över hela världen.

Utlandsfinländarnas önskan är att kunna följa finländska TV-program och aktuella händelser i Finland via TV så brett som möjligt. Rundradios uppdrag är att betjäna alla finländare, och till exempel för finländska barn och äldre som bor utomlands är innehåll på finska och svenska mycket viktigt. Ett så stort programutbud som möjligt inom upphovsrättens gränser är språkligt och kulturellt mycket värdefullt för finländare som bor utomlands. Att få information har också en viktig roll för att säkerställa att utlandsfinländare får aktuell information om Rundradios program för utlandsfinländare, till exempel program på finska eller svenska som stödjer språkutvecklingen för barn och ungdomar.

Kommentar: Som stöd för bakgrundsutredningen får utskottsmedlemmarna ta del av ett separat utlåtande i frågan av Rundradions mediechef Petri Jauhiainen.

Källor: Yle Arenan (<https://ohjeet.areena.yle.fi/>), Statsrådet (<https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/digitaalisten-sisaltojen-siirrettavyysasetus-voimaan-1-4->) samt tidigare bakgrundsutredningar i frågan.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Rundradion att fortsätta förhandla med berörda grupper om upphovsrätter och andra frågor som gäller programutbudet globalt för att inhemska tv- och radioprogram i Yle Arenan ska vara tillgängliga överallt i världen. Dessutom föreslår utlandsfinländarparlamentet att kommunikationsministeriet kartlägger för utlandsfinländarnas del orättvisor gällande rundradioskatten och utreder om utlandsfinländare i ännu högre utsträckning kunde ta del av tv- och radioprogramutbudet i Yle Arenan, till exempel genom att betala för tjänsten.

58. Mer tolerans samt positiv kommunikation och medvetenhet om utlandsfinländare

Det bor cirka 300 000 finska medborgare ut i världen, och antalet utlandsfinländare är nästan två miljoner. Finland-Samfundet inser att utlandsfinländare behöver positiv synlighet i Finland och strävar efter att kontinuerligt arbeta för att främja frågan. Positiv kommunikation behövs på många plan. Enligt utredningar genomförda av Finland-Samfundet upplever många utlandsfinländare att examina som avlagts utomlands och arbetslivserfarenhet man fått i utlandet varken erkänns eller uppskattas tillräckligt högt i Finland. Finland-Samfundet har som mål att höja uppskattningen av utlandsfinländarnas kompetens och kunnande i Finland genom aktiv kommunikation och olika projekt, till exempel genom pilotprojektet *Osaajaväylä Suomeen* som handlar om repatriering till Finland. Under pandemin har Finland-Samfundet särskilt betonat finländarnas rätt att återvända till Finland och understrukt utlandsfinländarnas perspektiv i vaccinationsdiskussionen.

Finland-Samfundet har utvecklat sin kommunikation och använder numera många olika kanaler för den, till exempel i sociala medier (Twitter, Facebook och Instagram) håller man utlandsfinländarnas frågor framme. Finland-Samfundet ser det framlagda ärendet som mycket viktigt och som en av sina uppgifter och kommer att fortsätta att satsa på detta.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet betonar vikten av detta mål. Finland-Samfundet i samråd med utlandsfinländare och utlandsfinländarparlamentets presidium uppmanas att fortsätta att kommunicera positivt och öka medvetenheten om utlandsfinländare, om vad det idag innebär att vara utlandsfinländare och om dem som återvänder till Finland.

59. The Finnish Nationality Room Project – projektet för ett finländskt klassrum bland nationella klassrummen vid Pittsburghs universitet

The Finnish Room Committee vid **Pittsburghs universitet** har samlat in pengar till universitetets finska klassrum i samband med universitetets nationalitetsklassrumsprogram. The Finnish Room Committee vid universitet finansierar byggandet av en finsk klass i universitetets katedral. Det är en gåva till universitetet och blir en del av universitetets program. Det kommer inte att bli ett ställe för någon finsk förening eller organisation.

Klassrumsprogrammet vid **Pittsburghs universitet** är unikt i hela världen. Klassrumsprojektet är ideellt och presenterar finsk kultur och vårt finska arv för besökare i form av en timmerstuga. Förbudet mot att använda gamla stockar var ett bakslag för byggprojektet.

Projektet förtjänar uppmärksamhet i Finland – även på statlig nivå. Finland-Samfundet rf möjliggör det att klassrumsprojektet kan presenteras i Finlandsbyn i juni 2021. Projektet måste också uppmärksammas av den finska regeringen och förtjänar dess stöd och erkännande.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för riksdagens USA-vänkskapsgrupp att den bekantar sig med Pittsburghs universitets Finnish Room Committee-projekt och informerar regeringen om det så att projektet får det stöd och erkännande som det förtjänar.

IX EKONOMI- OCH STADGEUTSKOTTET

60. Regelbundna rapporter om hur regeringens utlandsfinländarpolitiska program/strategi genomförs

Regeringens tredje **utlandsfinländarpolitiska** program för 2017–2021 genomförs som bäst. Inrikesministeriet ansvarar för samordningen av utlandsfinländska ärenden, men i praktiken handhas de av olika ministerier inom statsförvaltningen.

Det har inte funnits någon systematisk uppföljning av det **utlandsfinländarpolitiska** programmet. Detta har uppmärksamats vid beredningen av den nya **utlandsfinländarpolitiska** strategin. Inrikesministeriet har nu startat ett projekt för att ta fram en strategi för **utlandsfinländare för 2022–2026**. Det att vara utlandsfinländare är i ett tillstånd av ständig förändring och man vill kunna svara bättre på denna förändring, till exempel genom digitalisering. Målet är att också finländare som bor utomlands ska kunna ha kontakt med och påverka det finländska samhället.

Under nästa strategiperiod är det viktigt att utse en instans inom statsförvaltningen med ansvar för övervakning och uppföljning av att programmet genomförs. På årsnivå kunde uppföljningen innefatta ett möte där genomförandet av programmet utvärderas. Ett årligt seminarium skulle bidra till att ge programmet synlighet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att en instans inom statsförvaltningen med ansvar för samordning av utlandsfinländarnas ärenden övervakar att utlandsfinländarpolitiska strategin genomförs och rapporterar om det till utlandsfinländarparlamentet minst en gång om året samt informerar om genomförandet av strategin bl.a. på webbsidan där det finns information om strategin.

61. En ansvarsperson för utlandsfinländarfrågor bör utses inom statsförvaltningen

Utlandsfinländare är en betydande och mångfacetterad resurs för Finland. En utlandsfinländare är en finsk medborgare som är bosatt utanför Finland eller en person av finsk härkomst. Det finns cirka två miljoner utlandsfinländare i världen. Största delen av dem bor i Sverige, USA och Kanada. Det finns cirka 300 000 finska medborgare som bor utomlands. Av dessa var drygt 254 000 röstberättigade i riksdagsvalet 2019. Medvetenhet om finska rötter eller finsk härkomst kan också bidra till att man vill bevara den finska identiteten och kontakterna till Finland.

Regeringens tredje femåriga utlandsfinländarpolitiska program för 2017–2021 är under uppdatering och har sammanställts under ledning av inrikesministeriet som samordnar utlandsfinländska frågor. Programmet innehåller synpunkter, bedömningar och verksamhetsmodeller för att ytterligare stärka samspelet mellan utlandsfinländare och Finland. Programmet beskriver viktiga frågor för utlandsfinländare ur olika ministeriers synvinklar, såsom att upprätthålla ens identitet (stöd för språk och kultur, stöd för utlandsfinländsk organisationsverksamhet och Finland-Samfundets arbete, information), rättslig ställning (att återfå och bevara sitt medborgarskap, att lättare kunna ansöka om pass och ID-kort samt att förbättra valdeltagande), social trygghet och hälso- och sjukvård, näringsliv och återflyttning samt stöd för forskning om migration och utlandsfinländskhet. Samråd med utlandsfinländare genom att trygga utlandsfinländarparlamentets verksamhet behandlas under rättslig ställning. Med hjälp av det ovan beskrivna kan samspelet mellan Finland och utlandsfinländare stärkas.

Kontinuiteten i genomförandet av regeringens program undergrävs av det faktum att de politiska riktlinjerna och de åtgärder som hänför sig till dem är förslag utan tväradministrativ samordning och uppföljning. Programmet har inga separata budgetkonsekvenser utanför ministeriets egna utgiftsramar. Bristen på årlig uppföljning har gjort att programmet inte blivit så synligt.

Finland-Samfundets utlandsfinländarparlament fungerar som en länk mellan statsmakten och utlandsfinländarna. I enlighet med sitt uppdrag arbetar Finland-Samfundet för utlandsfinländarna, och utlandsfinländarparlamentet föreslår för statsmakten förbättringar i frågor som anses viktiga för utlandsfinländarna. På så sätt har vi fått t.ex. dubbelt

medborgarskap och rätt att rösta per brev från utlandet i allmänna val. Finland-Samfundet bidrar till det praktiska genomförandet av programmet och gör i praktiken myndighetsliknande arbete. Betydelsen av Finland-Samfundet och dess utlandsfinländarparlament i främjandet och synliggörandet av utlandsfinländarnas frågor är obestridlig, men samfundets resurser räcker inte till för att lyfta fram och ta vara på all den potential som finns bland utlandsfinländarna.

Innan det första utlandsfinländarpolitiska programmet som godkändes av statsmakten 2006 föreslog utlandsfinländarparlament inrättandet av en utlandsfinländsk ombudsmannatjänst. UFP:s andra session år 2000 antog resolution 8/2000 som handlade om att *inrätta en permanent tjänst som ombudsman för utlandsfinländare/anställning av en jurist specialiserad på utlandsfinländarnas frågor*. Då behandlades frågan ur rådgivnings- och rättshjälperspektiv och motionen behandlades i socialutskottet. Statsrådets kanslis uttalande av den 19 april 2001, s. 5/8, visar att resolutionen "berörde arbetsministeriets förvaltningsområde direkt eller indirekt". Utrikesministeriet, justitieministeriet och dåvarande Delegationen för etniska relationer ansåg det inte nödvändigt att yttra sig i frågan. Kärnan i uttalandet är att när UFP inrättades som ett intressebevakningsforum och Finland-Samfundet fungerar som dess sekretariat, har det redan rollen som "ombudsman för utlandsfinländare". Därmed skulle inrättandet av en statlig tjänst innebära överlappande verksamhet. "Om behovet av juridisk hjälp skulle bli betydande, bör Finland-Samfundet överväga att ha en advokat i dess rådgivningstjänst."

Sedermera har människors rörlighet och kommunikation förändrats totalt, och även utlandsfinländarnas situation präglas av ständig förändring. Därmed bör den utlandsfinländska politiken utvecklas utöver den tidigare fastställda strategin och formerna. Det behövs en systematisk strategi för utlandsfinländarnas frågor som sträcker sig över mandatperioderna och med inbyggda indikatorer, uppföljning, halvtidsöversyner och framförhållning. Det behövs en systematisk samordning och främjande av utlandsfinländarnas frågor inom statsförvaltningen. Detta i sig skulle vara en ny typ av resurshantering. Utlandsfinländare är inte en kostnadspost utan en resurs, och de uppnådda fördelarna täcker kostnaderna på många sätt och på alla nivåer av beslutsfattandet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att en permanent tjänst som ombudsman för utlandsfinländare inrättas inom statsförvaltningen med uppgift att främja en effektiv utlandsfinländarpolitik, samordna utlandsfinländarnas frågor samt främja och följa upp genomförandet av utlandsfinländarparlamentets resolutioner inom statsförvaltningen.

62. Att utnyttja utlandsfinländarnas know-how

Finländska myndigheter för offentlig förvaltning kan publicera begärda utlåtanden i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtanden är kan ges av alla organisationer och medborgare. Syftet med tjänsten är att effektivisera utlåtandeprocessen genom att tillhandahålla en enhetlig nättjänst för medborgare, organisationer och myndigheter där begärda och avgivna utlåtanden publiceras och behandlas.

Tjänsten är avsedd för att underlätta utlåtanprocessen, medborgardeltagande och tillgången till information samt för att bidra till ökad transparens och kvalitet i berednings- och utlåtanprocessen. Tjänsten är gratis för användare. Den upprätthålls av justitieministeriet. Utlåtandetjänsten används redan av mer än 18 000 personer och över 5 600 organisationer.

Man kan ge ett utlåtande som en registrerad och autentiserad användare. Att registrera sig i tjänsten innebär att användaren skapar ett användarnamn i tjänsten. För att registrera sig behöver den som ger ett utlåtande en e-postadress och stark autentisering.

Stark autentisering innebär en officiell autentisering av den registrerade användaren med nätbankskoder, mobil- eller medborgarcertifikat.

Regeringens nya strategi för utlandsfinländare bereds som bäst. För strategin utvärderas också nya typer av kanaler och forum för utlandsfinländarnas inflytande och deltagande, som utöver lands- och ortsspecifika kanaler kunde också vara tematiska.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att finska medborgare redan nu i tjänsten utlåtande.fi kan ge utlåtanden till myndigheter. För att kunna använda tjänsten krävs dock stark autentisering. Utlandsfinländarparlamentet föreslår att man i samband med beredningen och uppföljningen av utlandsfinländarstrategin undersöker även andra alternativa kanaler för nätverkande och önskar att statsmakten även framöver lyssnar på Finland-Samfundet i frågor som rör utlandsfinländare.

63. Utvecklingen av utlandsfinländarparlamentets verksamhet

I inrikesministeriets utredning om utlandsfinländarparlamentet (18.12.2018) konstaterades att det för tillfället inte finns grunder eller förutsättningar för att legalisera utlandsfinländarparlamentets status. Utredningen fäster speciell uppmärksamhet vid parlamentets natur och de uppgifter det utför samt det mervärde eller förändring som en stärkt ställning skulle medföra. Inrikesministeriet motiverar sin ståndpunkt med att utlandsfinländare inte är en minoritetsgrupp såsom den svenskspråkiga befolkningen eller samerna, vars ställning bör tryggas genom grundlagen. Utlandsfinländarparlamentet har inte heller offentliga förvaltningsuppgifter enligt lag och utför således inte offentliga förvaltningsuppgifter på det sätt som föreskrivs på grundlagsnivå. (Källa: *Inrikesministeriets utredning om förutsättningarna för att stärka utlandsfinländarparlamentets ställning*).

Finland-Samfundet deltog våren 2021 i Aalto-universitetets projekt *Design for Government* och i inrikesministeriets utlandsfinländarstrategi. Båda projekten syftar till en mer inkluderande modell för samråd och deltagande med utlandsfinländare. Som bakgrund och stöd för den utlandsfinländska strategin som samordnas av inrikesministeriet har även utrikesministeriet utrett motsvarande politik och praxis i jämförelseländer eller länder som annars anses vara intressanta. Också statsmaktens åsikter och förväntningar på

utlandsfinländarparlamentets verksamhet bör beaktas i arbetet med att utveckla utlandsfinländarparlamentets verksamhet.

Finland-Samfundet har som mål att utveckla utlandsfinländarparlamentets verksamhet och förbättra dess verksamhetsbetingelser. I detta arbete utnyttjas redan gjorda utredningar om deltagande samt utlandsfinländarnas förväntningar (bl.a. Migrationsinstitutets enkätundersökning *Muuttuva ulkosuomalaisuus*) och expertis från utlandsfinländarparlamentets presidium. Målet är ett utlandsfinländarparlament som är inkluderande och interaktivt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att presidiet tillsammans med Finland-Samfundet utvecklar utlandsfinländarparlamentets verksamhet genom att utnyttja synpunkter och expertis av andra aktörer, såsom regeringen, i syfte att utlandsfinländarparlamentet blir mer inkluderande och interaktivt. Eventuella stadgeändringar behandlas i enlighet med artikel 12 i utlandsfinländarparlamentets stadgar. Samtidigt föreslås att utlandsfinländarparlamentets budget, som ingår i Finland-Samfundet budget, presenteras till presidiet årligen.

64. Förtydligande av rollerna och uppgifterna mellan Finland-Samfundet och utlandsfinländarparlamentet samt revideringen av stadgarna

Finland-Samfundet är en registrerad förening vars stadgar är registrerade hos Patent- och registerstyrelsen. I § 2 i Finland-Samfundets stadgar anges att föreningens syfte är (1) att stärka utlandsfinländarnas kontakter till Finland och med finskheten (2) att stärka hemlandets band med utlandsfinländare och att stärka Finlands image ute i världen (3) att värna om den finländska identiteten och kulturen ute i världen (4) att ta tillvara utlandsfinländarnas intressen (5) att främja utlandsfinländarnas sociala och kulturella förhållanden samt (6) att främja forskning kring utlandsfinländare.

Enligt 3 § i stadgarna (1) främjar samfundet samspelet mellan utlandsfinländare och de som bor i Finland, (2) organiserar och stöder evenemang för utlandsfinländare i Finland och utomlands, (3) bevakar utlandsfinländarnas intressen i Finland, (4) stöder verksamhet som främjar utlandsfinländarnas sociala och kulturella förhållanden, (5) ger råd och vägleder finländare som åker utomlands, utlandsfinländare och återflyttare, (6) engagerar sig i kommunikation och publiceringsverksamhet, (7) arrangerar utlandsfinländarparlamentets sessioner, möten samt föreläsningar, utbildningar och andra motsvarande evenemang, (8) har kontakt med myndigheter, institutioner och organisationer.

Finland-Samfundet är utlandsfinländarnas intressebevakare. Samfundet inrättade utlandsfinländarparlamentet (UFP) år 1997 som ett forum för utlandsfinländska samfund där man beslutar om utlandsfinländarnas gemensamma frågor.

Utlandsfinländarparlamentet är ett rådgivande forum för utlandsfinländska samfund. Det förmedlar information om utlandsfinländarnas levnadsvillkor och framlägger förslag för att utveckla utlandsfinländsk politik. Antalet utlandsfinländska samfund som deltar i

parlamentets verksamhet har ökat varje år och är för närvarande över 540. Parlamentet är också globalt sett unikt, och bl.a. Sverige har tagit modell av det.

Enligt utlandsfinländarparlamentet stadgar (artikel 11) fungerar Finland-Samfundet som utlandsfinländarparlamentets sekretariat. Finland-Samfundet förbinder sig till att agera i enlighet med utlandsfinländarparlamentets beslut, bidra till genomförandet av besluten genom att kontakta finländska myndigheter och i mån av möjlighet även myndigheter i andra länder samt andra parter, och att aktivt informera om besluten. Finland-Samfundet är alltså den aktör i Finland som för vidare utlandsfinländarparlamentets önskemål och budskap.

Finland-Samfundets mål är att utveckla utlandsfinländarparlamentets verksamhet och förbättra dess verksamhetsbetingelser. Syftet är att definiera parlamentets uppgifter och klargöra dess status. I detta arbete utnyttjas de delaktighetsutredningar som tagits fram i det utlandsfinländska strategiarbetet samt presidiets kompetens.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finland-Samfundet att i samråd med utlandsfinländarparlamentets presidium klargöra förhållandet och ställningen mellan Finland-Samfundet och utlandsfinländarparlamentet samt att definiera båda parternas roller, syfte och uppgifter. Presidiet ska utarbeta ett förslag till utlandsfinländarparlamentets stadgar och arbetsordning, och stadgeändringar ska behandlas vid parlamentets nästa session i enlighet med artikel 12 i stadgarna.

65. Möjlighet att delta elektroniskt i omröstningar i samband med utlandsfinländarparlamentets sessioner och regionala möten

Under den globala pandemin i mer än ett års tid har verksamheten i regioner och utlandsfinländska samfund skötts på distans. Många av utlandsfinländarparlamentets regioner har hållit sina möten virtuellt och parlamentets 10:e session hålls för första gången på distans. Enligt Migrationsinstitutets enkätundersökning *Muuttuva ulkosuomalaisuus* som publicerades 2021 finns det en önskan om att evenemang och aktiviteter för utlandsfinländare – till exempel utlandsfinländarparlamentets sessioner – i framtiden skulle ordnas även virtuellt. Regionerna kan själva bestämma hur de vill delta.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmuntrar regionerna att utveckla sin verksamhet så att det går att delta i regionala möten även på distans. Finland-Samfundet utvecklar utlandsfinländarparlamentets verksamhet och sessioner för att möta förändringarna i verksamhetsmiljön. Samtidigt undersöker man möjligheten att i framtiden hålla till exempel hybridssessioner.

66. Bidrag till de som deltar i utlandsfinländarparlamentets sessioner och regionala möten

Under den globala coronapandemin har all verksamhet i anslutning till utlandsfinländarparlamentet digitalt, vilket till och med ökat kontakterna med regionerna. I sin resolution nr 65 uppmuntrar parlamentet regionerna att utveckla sin verksamhet så att de också ska vara möjligt att delta i regionala möten på distans. Finland-Samfundet beviljar årligen ett bidrag till parlamentets presidiums regionala verksamhet. Dessutom beviljar Finland-Samfundet bidrag till utlandsfinländska samfunds verksamhet från undervisnings- och kulturministeriets anslag. Det är mycket osannolikt att ministeriets bidrag kommer att öka efter pandemin. Finland-Samfundet och parlamentets presidium måste därför överväga alternativa sätt för deltagande, till exempel i form av hybridmöten. Regioner kan också organisera insamlingar för att stödja deltagande.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet i mån av sina resurser stödjer utlandsfinländarparlamentets regionala verksamhet och kartlägger eventuella finansieringskällor tillsammans med regionerna. Dessutom uppmanar utlandsfinländarparlamentet att samfund och sammanslutningar som är med i parlamentets verksamhet ansluter sig till Finland-Samfundet.

67. Utlandsfinländska grupper i sociala medier ska ges möjlighet att delta i utlandsfinländarparlamentets verksamhet

I artikel 1 i utlandsfinländarparlamentets stadgar står det att samfund som kommer med i utlandsfinländarparlamentets verksamhet ska bekräfta utlandsfinländarparlamentets stadgar och meddela till parlamentets sekretariat skriftligen att stadgarna ratificerats. Enligt stadgarna består utlandsfinländarparlamentet av representanter för finländska samfund verksamma runt om i världen. Syftet med denna breda definition är att säkerställa att utlandsfinländska samfund så brett som möjligt kan delta i parlamentets verksamhet.

Enligt utlandsfinländarparlamentets handbok är förutsättningen för deltagande att samfundet är en fungerande del av det lokala finländska samfundet och att det till grunden är finländskt. Stadgarna och arbetsordningen innehåller inte bestämmelser eller anvisningar om samfundets aktiviteter, riktlinjer eller sammanträdespraxis. Sociala medier erbjuder verktyg för t.ex. kommunikation mellan medlemmar, onlinemöten, mångsidigare informationsutbyte samt schemaläggning mellan olika aktörer. Sociala medier är alltså inget självändamål utan fungerar framför allt som stöd och verktyg för samfundets verksamhet. De samfund som deltar i utlandsfinländarparlamentets verksamhet är en mycket heterogen grupp. Parlamentet tar alltså inte ställning till om ett samfund ska ha möten på distans eller på plats.

Idag kommunicerar och håller många utlandsfinländska samfund och grupper kontakt främst via sociala medier. Det är möjligt att definiera principerna för en grupp i sociala medier, och genom att uppfylla dem kan gruppen accepteras med i UFP-samfund. Dessa kan till exempel vara att ett samfund är slutet, organiserat och geografiskt verksamt i en viss region.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet i samarbete med utlandsfinländarparlamentets presidium fastställer de principer genom vilka utlandsfinländska grupper och samfund i sociala medier kan delta i utlandsfinländarparlamentets verksamhet.

68. Säkerställandet av Finland-Samfundets rådgivningstjänster

En av Finland-Samfundets viktigaste uppgifter är ge rådgivning till utlandsfinländare. Enligt 3 § i samfundets stadgar ger samfundet råd och vägledning för finländare som flyttar utomlands eller återvänder till Finland.

Finland-Samfundets rådgivningstjänst tar emot mer än 1 000 kontakter varje år. De vanligaste frågorna handlar om t.ex. vilka myndighetsärenden som ska skötas i samband med utlandsflytten, skattmyndighetens förhållning till flytten, vad händer med socialförsäkringen, skolmöjligheter, arvsfrågor och frågor kring studier och medborgarskap. Under pandemin har behovet av råd och handledning från finländare som är utomlands ökat, och det har också återspeglats i det ökade antalet kontakter till rådgivningstjänsten samt ett ökat antal besökare på webbplatsen. Mitt i all information är det svårt att hitta korrekt och tillförlitlig information.

Som expert- och serviceorganisation för utlandsfinländare vill Finland-Samfundet i framtiden allt tydligare rikta sina tjänster på webben till utlandsfinländare i olika åldrar och livssituationer. I september 2020 lanserades nya rådgivningssidor för utlandsfinländska unga och seniorer. Helheten kompletteras av webbplatsen *Perhe maailmalla* som skapats i samarbete med Kansanvalistusseura. Målet är webbsidorna ska vara kundvänliga, använda fler kanaler och betjäna med låg tröskel.

Detta är ett unikt servicekoncept för en bättre och smidigare vardag för finländare som rör sig utomlands. Nuoretmaailmalla.fi, senioritmaailmalla.fi och perhemaailmalla.fi är Finland-Samfundets webbplatser.

Migrationsinstitutets enkätundersökning *Muuttuva ulkosuomalaisuus* (2021) om migration och att vara finländare utomlands visar att utlandsfinländarnas behov av service varierar, men de tjänster som finns är ganska dåligt kända. Största delen av utlandsfinländarna, i synnerhet de som överväger att återvända till Finland, behöver olika typer av stöd i praktiska frågor i det finländska samhället. Speciellt behoven förknippade med hälsa, beskattning, sysselsättning, språk och barn har tagits upp. Det är viktigt att tjänsterna planeras för hela familjen, inklusive en potentiell utländsk make eller maka och barn.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet vidareutvecklar sin rådgivningstjänst så att den betjänar i olika kanaler och svarar på utlandsfinländarnas olika servicebehov.

Dessutom föreslås det att Finland-Samfundet utreder om det är möjligt att rikta alla myndighetstjänster för utlandsfinländare till en och samma rådgivning (via en enda kontaktpunkt).

69. Ryskspråkiga webbsidor för Finland-Samfundet

Vintern 2020–2021 genomfördes en enkätundersökning bland Finland-Samfundets medlemmar för att kartlägga medlemmarnas tankar och önskemål kring de språk som samfundet använder i sin kommunikation. Medlemmarna tillfrågades också vilken typ av information och innehåll och vilka kommunikationsmedel de önskade. Enligt stadgarna är Finland-Samfundets officiella språk finska, och det är det huvudsakliga språket som används vid information och kommunikation. Men texter finns även på svenska och engelska. I anslutning till Finland-Samfundet funderar utlandsfinländarparlamentet som i sin verksamhet använder finska, svenska, engelska och delvis även ryska.

Det inkom totalt 377 svar på enkäten från olika håll i världen. Innehåll på finska är det allra viktigaste, eftersom hela 79 procent önskar att samfundet även framöver ska producera innehåll på finska. 52 procent av de tillfrågade önskar mer material på engelska och 24 procent material på svenska. Dessutom vill man gärna läsa texter även på andra språk (13 procent), särskilt på tyska. Det ryska språket var inte särskilt framträdande i denna enkät.

Finland-Samfundet har inte ekonomiska resurser för att upprätthålla en webbplats på ryska. Det är dock möjligt att diskutera kommunikationssamarbete på ryska t.ex. med ett utlandsfinländskt samfund eller någon annan volontär.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet i samarbete med utlandsfinländarparlamentets östeuropeiska region utreder eventuella samarbetspartners (t.ex. Finlands ingermanländska förbund) som i kommunikationssyfte kunde översätta information om Finland-Samfundets och utlandsfinländarparlamentets verksamhet. Utlandsfinländska medier kan ansöka om stöd för sin kommunikation av Finland-Samfundet rf.

70. Val av vice talman från utlandsfinländarparlamentets presidium till Finland-Samfundets styrelse

Enligt 8 § i Finland-Samfundets stadgar har samfundet ett valutskott som har som uppgift att till årsmötet lämna förslag om val av styrelseordförande, ledamöter och suppleanter i styrelsen. Motionen har skickats vidare till valberedningen för kännedom.

Utöver ordföranden har Finland-Samfundets styrelse åtta ledamöter. Endast utrikesministeriet har mandat i Finland-Samfundets styrelse (6 § i stadgarna). Finland-Samfundets ordförande fungerar som talman för utlandsfinländarparlamentet. Innan Finland-Samfundets stadgeändring 2019 har Finland-Samfundets direktion med sina 18 medlemmar haft utlandsfinländare och/eller representanter för utlandsfinländska samfund. De utlandsfinländska samfunden har dock inte haft något särskilt mandat.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finland-Samfundets valutskott att föreslå val av en representant från presidiet till Finland-Samfundets styrelse. Detta skulle förbättra kommunikationen och informationsutbytet mellan styrelsen och presidiet.